

2022 NR 3-4 (112-113)

LIPIEC-GRUDZIEN

VITA ACADEMICA

Biuletyn informacyjny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

ISSN 1842-2244

Nagroda Totus Tuus

dla Dni Jana Pawła II

W numerze

Z życia uczelni

Wydarzyło się	3
Międzynarodowa akredytacja AVEPRO dla UPJPII	7
Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie otworzył nowy rok akademicki 2022/2023	8
Rozpoczęcie nowego roku akademickiego 2022/23 na Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie i w instytutach teologicznych	12
Ks. prof. dr hab. Zdzisław Kijas OFMConv, pracownik naukowy UPJPII, z wykładem inauguracyjnym na UKSW (7 X 2022)	15
Święto Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (8 XII 2022)	16
Wspólnota akademicka UPJPII z pielgrzymką do Matki Bożej Kalwaryjskiej (30 IX 2022)	19
Akademicki Dzień Pamięci w rocznicę Sonderaktion Krakau (6–7 XI 2022)	21
Z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie odeszli w ubiegłym roku akademickim	21
Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Federacji Uniwersytetów Katolickich (FIUC) w Bostonie z udziałem rektora UPJPII (30 VII – 3 VIII 2022)	22
Inauguracja współpracy UPJPII z Uniwersytetem „papięskim” w Betlejem	25
Inauguracja Rady Rycerzy Kolumba UPJPII (9 XII 2022)	28
Nowe władze Rady i Zarządu Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII	29
Ks. prof. Michał Heller laureatem Nagrody im. Erazma i Anny Jerzmanowskich (12 XII 2022)	30
Jubileusz 75. urodzin bp. Jana Kopca, doktora <i>honoris causa</i> UPJPII z udziałem przedstawicieli UPJPII (14 XII 2022)	31
Jubileusz ks. prof. Macieja Ostrowskiego w 70. rocznicę urodzin i 40-lecie pracy naukowo-dydaktycznej. Prezentacja Księgi Jubileuszowej (24 XI 2022)	32
Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej, czyli trzy archiwa pod jednym adresem już w pełni dostępne dla użytkowników	34
Symposium biblijne z okazji wydania książki pamiątkowej na jubileusz 70. urodzin ks. prof. dr. hab. Stanisława Hałasa SCJ (9 XII 2022)	35
O mediach wiedzą już (prawie) wszystko	36
Wręczenie dyplomów w Szkole Zakrystianów	38
Wystawa „Veni Pater Pauperum. Duchowe i materialne dziedzictwo Zakonu Ducha Świętego de Saxia w Polsce” w Muzeum Archidiecezjalnym w Krakowie	40
Koncerty w murach UPJPII organizowane przez studentów i pedagogów Instytutu Muzyki Kościelnej UPJPII w r. 2022/2023	44
Msza św. wypominkowa na UPJPII (28 XI 2022)	45
Drogi proste – o dogmatach po ludzku z ks. dr. hab. prof. UPJPII Robertem Woźniakiem	46
„Z wieszaka historii” z udziałem dr hab. Lucyny Rotter, prof. UPJPII, na TVP Historia	47

Odeszli od nas

31 grudnia 2022 r. Benedykt XVI – doktor <i>honoris causa</i> UPJPII – odszedł do Pana	49
Prof. dr hab. Lucjan Kocik (1944–2022)	51

VITA ACADEMICA

Biuletyn Informacyjny
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

Redakcja
31-002 Kraków, ul. Kanoniczna 25
tel. +48 12 8898 516
e-mail: marta.mastylo@upjp2.edu.pl

Redaktor naczelna
Marta Mastyło

Redakcja językowa, DTP
Katarzyna Kastelik

Zdjęcie na okładce
Hubert Skrzypek /Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”/

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych
oraz zastrzega sobie prawo do skrótów
i redakcyjnego opracowania tekstów przyjętych do druku.

Numer zamknięto 31 marca 2023 r.
Nakład 200 egz., ISSN 1842-2244

Wydawca: Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie
Wydawnictwo Naukowe

Konferencje

XVII Dni Jana Pawła II	52
„Gdzie jesteście źródło” – sesja naukowa, Msza święta w katedrze wawelskiej i wręczenie nagród laureatom konkursów na zakończenie	
XVII Dni Jana Pawła II	55
„Wkład Jana Pawła II w rozwój opieki hospicyjnej w Polsce” – konferencja naukowa (4–5 XI 2022)	57
„Polska, Ukraina, Europa” – konferencja naukowa w ramach obchodów XXII Dnia Papieskiego „Blask Prawdy” (14 X 2022)	59
II Międzynarodowy Kongres „Małżeństwo – wybór czy dar?”	61
Nagroda im. Jerzego Ciesielskiego dla Carla Andersona	61
XXV Zjazd Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich z udziałem UPJPII	64
„Liturgia szczytem i źródłem formacji” – XIII Międzynarodowe Sympozjum Liturgiczne z cyklu „Ad Fontes Liturgicos”	65
„Życie i działalność kardynała Adama Stefana Sapiehy na tle epoki” – konferencja naukowa w Krakowie i Krasiczynie (8–10 IX 2022)	67
VI Kongres Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej z liczną reprezentacją pracowników IDMiKS	69
Międzynarodowa konferencja naukowa „We Cherish Family Life” (21–22 X 2022). Dyplomy uznania od Ministra Edukacji i Nauki	70
„Kraków Meetings” – konferencja poświęcona filozofii rosyjskiej	72
„Znaczenie seksualności w prawdziwym małżeństwie. Co (nie tylko) prawnik kanonista wiedzieć o tym powinien?” – sympozjum naukowe	74
Międzynarodowa konferencja pt. „Sztuka improwizacji i kompozycji liturgicznej w ujęciu historycznymi współczesnym” w ramach XVII Dni Muzyki Kościelnej w Archidiecezji Krakowskiej	76
Sesja naukowa upamiętniająca ks. bp. prof. Wacława Świerżawskiego w 5. rocznicę śmierci (9 XII 2022)	78

Sukcesy

Nagroda Totus Tuus dla Dni Jana Pawła II (15 X 2022)	79
O. prof. dr hab. Zdzisław J. Kijas OFMConv – Ekspertem Centrum Badań Naukowych Litwy	80
Ks. dr hab. Robert Nęcek, prof. UPJPII, został członkiem Rady Redakcyjnej „Nauk Humanistycznych i Społecznych” w Nowym Jorku	81
Ks. prof. dr hab. Michał Drożdż, dziekan WNS UPJPII, wybrany do Zarządu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej	81
Dr Katarzyna Wojtanowicz, dyrektor Instytutu Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII, nagrodzona za usługi dla rozwoju superwizji pracy socjalnej w Polsce	81
Michał Murzyn, absolwent naszej uczelni, nowym dyrektorem Muzeum Tatrzańskiego	82
Dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, została powołana przez Zarząd Województwa Małopolskiego do Zespołu Strategicznego ds. Opracowania Programu Wsparcia Rodziny „Rodzina Małopolska 2030”	82

Studenci

Badania młodych naukowców – w poszukiwaniu początków metody Philosophy for children	83
Gdańsk w muzycznym zapisie	84
Drogowskazy na teraźniejszość i przyszłość w nauczaniu Jana Pawła II	85
Adapciak już za nami	85
Chciało im się pomagać już po raz piąty!	86

Erasmus+

O tym, jak muzykanci z Bremy na zawsze odmiennili moje życie	88
St Patrick's Pontifical University, Maynooth – Erasmus+ Traineeship 2022/2023	89

Uniwersytet Trzeciego Wieku

Inauguracja Roku Akademickiego 2022/2023 na UTW UPJPII	91
Spotkanie z okazji św. Mikołaja dla studentów UTW UPJPII	93

Nauka i nie tylko

Redaktorzy czasopism i portali akademickich w Kaliszu	95
Premiera płyty <i>Pieśni</i> Sebastiana Szymańskiego do słów Karola Wojtyły i Romana Brandstaettera	86

Recenzje

.....	99
-------	----

wydarzyło się

- **30 lipca – 3 sierpnia 2022** 27. Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Federacji Uniwersytetów Katolickich (FIUC) w Bostonie z udziałem rektora UPJPII
- **22–27 sierpnia 2023** Międzynarodowy Kongres Studiów Bizantyńskich z udziałem dr. Piotra Grotowskiego, współorganizatora sesji tematycznej wraz z Uniwersytetem w Janinie
- **24 sierpnia 2022** Konferencja podsumowująca projekt „Dziedzictwo Muzyki Polskiej w otwartym dostępie” z udziałem UPJPII
- **8–10 września 2022** „Życie i działalność kardynała Adama Stefana Sapiehy na tle epoki” – konferencja naukowa w Krakowie i Krasiczynie zorganizowana przez Katedrę Archiwistyki Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII
- **9–11 września 2022** Rekolekcje liturgiczne „Mysterium fascinans”
- **13 września 2022** Schola Gregoriana Sancti Joannis Pauli II na Międzynarodowym Festiwalu Muzyki Sakralnej „Gaude Mater”
- **13–16 września 2022** Międzynarodowy Kongres Prawa Kanonicznego w Paryżu z udziałem pracowników Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII (ks. dr hab. Piotr Majer, prof. UPJPII, dr Aleksandra Brzemia-Bonarek)
- **15–18 września 2022** Wyjazd szkoleniowo-integracyjny dla studentów Adapciak zorganizowany przez samorząd studentów UPJPII i UP
- **20–21 września 2022** XXV Zjazd Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich z udziałem UPJPII
- **22–23 września 2022** „Człowiek w relacji do... zagrożenia” – IV Interdyscyplinarna Konferencja Naukowa zorganizowana przez Interdyscyplinarne Koło Naukowe Myśli Personalistycznej Jana Pawła II TRADITTO oraz WHiDK UPJPII w Krakowie
- **23–25 września 2022** Obchody 40-lecia watykańskiej Fundacji Jana Pawła II w Rzymie z udziałem rektora UPJPII
- **26–27 września 2022** Seria wykładów „Rome and Central Europe. Three Research Themes (15th c. – Early 16th c.)” w ramach realizacji zadania 4 „Poprawa efektywności kształcenia na studiach doktoranckich” Programu „Skonsolidowany Plan Rozwoju UPJPII”
- **27–28 września 2022** „Kategoria zmiany w obszarze współczesnej pracy socjalnej. Doświadczenie czasu pandemii. Implikacje badawcze i praktyczne” – konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII w Krakowie przy współpracy z Instytutem Pedagogiki Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, w ramach Programu Ministra Edukacji i Nauki „Doskonała nauka – Wsparcie konferencji naukowych”
- **30 września 2022** Wspólnota akademicka UPJPII z pielgrzymką do Matki Bożej Kalwaryjskiej

- **1 października 2022** Rozpoczęcie nowego roku akademickiego 2022/23 na Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie
- **1 października 2022** „Kolor, który prowokuje” – pierwszy odcinek cotygodniowego cyklu „Z wieszaka historii” na TVP Historia z udziałem dr hab. Lucyny Rotter, prof. UPJPII
- **7 października 2022** Ks. prof. dr hab. Zdzisław Kijas OFMConv, pracownik naukowy UPJPII z wykładem inauguracyjnym na UKSW

wydarzyło się

- **7–8 października 2022** Cykl „Ad fontes Cathedralis Cracoviensis” – konferencja międzynarodowa „Recepcja rękopisu «Missale plenarium» AKKK Ms 3” organizowana przez Tyniecki Ośrodek Śpiewu Gregoriańskiego wraz z WHiDK UPJPII
- **7–9 października 2022** Dni Otwarte Funduszy Europejskich na UPJPII
- **13 października 2022** „Żyj z sensem – logoterapia jako odpowiedź na kryzys egzystencjalny człowieka” – konferencja naukowa
- **14 października 2022** „Polska, Ukraina, Europa” – konferencja naukowa w ramach obchodów XXII Dnia Papieskiego „Blask Prawdy” w Domu Arcybiskupów Warszawskich
- **15 października 2022** Nagroda Totus Tuus dla Dni Jana Pawła II. Wręczenie Nagrody na ręce rektora UPJPII podczas Gali na Zamku Królewskim w Warszawie

- **15 października 2022** Początek wykładów otwartych „Biblia w kulturze świata” 2022/23
- **15–27 października 2022** Małopolskie Ekumeniczne Dni Biblijne
- **16–18 października 2022** „Rekolekcje na dobry początek” w kolegiacie św. Anny w Krakowie
- **17 października 2022** Inauguracja nowego 625. roku akademickiego 2022/2023 na UPJPII
- **18 października 2022** „Tradycje i obyczaje w kulturach i religiach. Nagość i odzienie” – IV Międzynarodowa Konferencja Naukowa zorganizowana przez Katedrę Krajobrazu i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII
- **19 października 2022** „Jak modlić się liturgią?” – ks. dr Krzysztof Porosło (UPJPII) gościem spotkania otwartego Mężczyzn Świętego Józefa w Krakowie

- **21 października 2022** Uroczystości w Bethlehem University z udziałem UPJPII

- **21–22 października 2022** „We Cherish Family Life” – międzynarodowa konferencja naukowa organizowana razem z Polskim Stowarzyszeniem Familiologicznym
- **23 października 2022** Uroczystość złożenia hołdu św. Janowi Kantemu
- **25–26 października 2022** „Liturgia szczytem i źródłem formacji” – XIII Międzynarodowe Sympozjum Liturgiczne „Ad Fontes Liturgicos”
- **26 października 2022** „Otwartość w nauce – trendy i wyzwania” – szkolenie zorganizowane przez Wydawnictwo Naukowe i Bibliotekę Główną UPJPII wraz z firmą Elsevier z okazji Tygodnia Otwartego Dostępu
- **27 października 2022** „Powołanie do kapłaństwa: dar, decyzja, odpowiedzialność” – symposium naukowe
- **4–5 listopada 2022** „Wkład Jana Pawła II w rozwój opieki hospicyjnej w Polsce” – konferencja naukowa w ramach XVII Dni Jana Pawła II zorganizowana przez UPJPII i Hospicjum św. Łazarza w Krakowie
- **5–12 listopada 2022** Zbiórka funduszy – „Uniwersytet Papieski dla Hospicjum św. Łazarza”
- **6–7 listopada 2022** Akademicki Dzień Pamięci w rocznicę Sonderaktion Krakau
- **7 listopada 2022** Wręczenie wyróżnienia w ramach Nagrody Województwa Małopolskiego im. Mariana Korneckiego za wybitne osiągnięcia w dziedzinie ochrony i opieki nad zabytkami architektury drewnianej Małopolski w 2022 dla Zespołu Pracowni Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków UPJPII
- **7–10 listopada 2022** XVII Dni Jana Pawła II – Promocja pism literackich i teologicznych Karola Wojtyły, wer-

nisaż wystawy oraz konferencja prasowa na rozpoczęcie Dni

- **14 listopada 2022** Inauguracja roku akademickiego 2022/2023 na Uniwersytecie Trzeciego Wieku UPJPII
- **16–17 listopada 2022** „Podwawelskie spory o kształt wiary” – czwarta edycja cyklu konferencji naukowych „Blaski i cienie Soboru Watykańskiego II”
- **17 listopada 2023** „Znaczenie seksualności w prawdziwym małżeństwie. Co (nie tylko) prawnik kanonista wiedzieć powinien?” – symposium zorganizowane przez Wydział Prawa Kanonicznego
- **17–19 listopada 2022** „Małżeństwo – wybór czy dar? Refleksja nad narzeczeństwem i początkami życia małżeńskiego” – II Międzynarodowy Kongres dla Małżeństwa i Rodziny

- **18–19 listopada 2022** „Psychiatria i duchowość” – V Ogólnopolska Konferencja Naukowa
- **18–26 listopada 2022** XVII Dni Muzyki Kościelnej
- **21 listopada 2022** „Sztuka improwizacji i kompozycji liturgicznej w ujęciu historycznym i współczesnym” – międzynarodowa konferencja zorganizowana przez Instytut Muzyki Kościelnej UPJPII

- **24–25 listopada 2022** „Następcy świętego Jacka. Przerory konwentu dominikanów krakowskich w latach 1222–2022” – konferencja naukowa zorganizowana przez Dominikański Instytut Historyczny oraz Katedrę Historii Starożytnej i Średniowiecznej UPJPII
- **24 listopada 2022** Jubileusz ks. prof. Macieja Ostrowskiego – symposium okolicznościowe i wręczenie Księgi Pamiątkowej
- **24 listopada 2022** „Sztuczna inteligencja, informatyzacja i robotyzacja oraz ich wykorzystanie w ramach formalnej i nieformalnej opieki” – konferencja naukowa zorganizowana przez Instytut Edukacji i Pracy Socjalnej – Ośrodek Kształcenia i Badań Seniorów Wydziału Filozoficznego PU w Preszowie we współpracy ze Słowackim Towarzystwem Socjologicznym przy SAV (Oddział Wschodniosłowacki), Katedrę Filozofii i Religioznawstwa Greckokatolickiego Wydziału Teologicznego PU w Preszowie, Instytut Nauk Socjologicznych i Pedagogiki SGGW w Warszawie, Instytut Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII
- **26 listopada 2022** „Sakralne Dziedzictwo Małopolski. Dzieła – Ludzie – Miejscowości” – konferencja zorganizowana przez Pracownię Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków UPJPII
- **26 listopada 2022** „Akt zawierzenia świata Bożemu Miłosierdziu – znaczenie i perspektywy” – konferencja naukowa
- **27 listopada – 6 grudnia 2022** 5. odsłona akcji #CHCEMISIE POMAGAĆ! na UPJPII

- **28 listopada 2022** Msza św. wypominkowa na UPJPII
- **29 listopada 2022** Powołanie nowej Rady i Zarządu Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII na kadencję 2023–2025

wydarzyło się

- **29 listopada 2022** „Filozoficzne Forum Obywatelskiego Dialogu” – nowy cykl spotkań w Instytucie Myśli Józefa Tischnera, tytuł pierwszego spotkania „Sztuka rzetelnej rozmowy”
- **29 listopada 2022** Promocja książki dr Doroty Żywczyak *Biskup krakowski Jan Grotowic (ok. 1280–1347)*
- **1 grudnia 2022** „Threats to Democracy: Nationalism, Populism, Extremism and Christianity’s Response to Them” – konferencja
- **2–3 grudnia 2022** Creatio continua V – „CREATIO – DESTRUCTIO – RENOVATIO Czas przełomu” – konferencja
- **5 grudnia 2022** „Lubię wiedzieć, z kim mam sprawę...” – spotkanie z cyklu „Psychologia OPEN”
- **8 grudnia 2022** Święto Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

- **8 grudnia 2022** „Cyfrowe Archiwa Kościelne. Digitalizacja archiwów kościelnych w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie” – konferencja zorganizowana przez Pracownię Inwentaryzacji i Digitalizacji Zabytków UPJPII
- **9 grudnia 2022** Symposium biblijne z okazji wydania książki pamiątkowej na jubileusz 70. urodzin ks. prof. dr. hab. Stanisława Hałasza SCJ
- **9 grudnia 2022** Sesja naukowa upamiętniająca ks. bp. prof. Wacława Świerżawskiego w 5. rocznicę śmierci
- **9 grudnia 2022** Inauguracja Rady Rycerzy Kolumba UPJPII
- **10 grudnia 2022** „«Listening and Spirituality» – International Scientific Conference” – zorganizowana przez

Wydział Teologiczny UPJPII, Wydział Teologiczny Uniwersytetu w Lublanie oraz Wydział Filozofii i Religioznawstwa Uniwersytetu w Zagrzebiu

- **11–14 grudnia 2022** Rekolekcje adwentowe zorganizowane przez Centralne Duszpasterstwo Akademickie św. Anny w Krakowie
- **12 grudnia 2022** Ks. prof. Michał Heller laureatem Nagrody im. Erazma i Anny Jerzmanowskich
- **12 grudnia 2022** Spotkanie z okazji św. Mikołaja dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku UPJPII

- **12 grudnia 2022** „Wieczór łaciński” poświęcony poezji i postaci M.K. Sarbiewskiego SJ (1595–1640)
- **14 grudnia 2022** Jubileusz 75. urodzin bp. Jana Kopca, doktora honoris causa UPJPII z udziałem przedstawicieli UPJPII
- **15–16 grudnia 2022** „Prezydent w polskiej i europejskiej tradycji” – ogólnopolska konferencja naukowa
- **16 grudnia 2022** Etap okręgowy Olimpiady Wiedzy o Mediach dla województwa małopolskiego w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej
- **16 grudnia 2022** Dr. h. c. prof. PhDr. Peter Kónya, PhD., rektor Prešovskej univerzity w Prešove gościem na UPJPII
- **19 grudnia 2022** Koncert adwentowy w ramach cyklu „Koncerty w murach UPJPII” pracowników i studentów Instytutu Muzyki Kościelnej UPJPII
- **20 grudnia 2022** Spotkanie opłatkowe pracowników UPJPII

AVEPRO

Międzynarodowa akredytacja AVEPRO
dla Uniwersytetu Papieskiego
Jana Pawła II w Krakowie

na okres 5 lat

Międzynarodowa akredytacja AVEPRO dla UPJPII

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie otrzymał międzynarodową akredytację AVEPRO na okres 5 lat. Certyfikacja ta oznacza, że wszystkie wydziały uczelni (Wydział Filozoficzny, Wydział Historii i Dziedzictwa Kulturowego, Wydział Nauk Społecznych,

Wydział Teologiczny, Wydział Prawa Kanonicznego, Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie) oraz prowadzone na nich kierunki studiów są zgodne z konstytucją apostolską *Veritatis gaudium*, a prowadzona w jednostkach działalność dydaktyczna spełnia najwyższe standardy akademickie.

Agencja Stolicy Apostolskiej do spraw Oceny i Promocji Jakości Kształcenia na Uniwersytetach i Wydziałach Kościelnych (AVEPRO), stosownie do własnych procedur oceny jakości akademickiej Uczelni kształcenia wyższego podległych kompetencji Stolicy Apostolskiej, działając przez międzynarodową Komisję Ekspertów w składzie: Mario LLANOS SDB (przewodniczący), Leonardo SILEO OFM, Grzegorz CHOJNACKI (faza przygotowawcza), Leszek ADAMOWICZ i Kaja PIANA,

w ramach wizytacji zewnętrznej *in situ*
w dniach 21–25 listopada 2021 roku

dokonała akredytacji instytucjonalnej

Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Procedurami oceny zewnętrznej zostały objęte Wydziały: Filozoficzny, Historii i Dziedzictwa Kulturowego, Nauk Społecznych, Teologiczny wraz z Sekcją w Tarnowie oraz Prawa Kanonicznego. Ocena Komisji Ekspertów skutkuje pozytywnym wynikiem na okres pięciu lat.

Oficjalny *Raport oceny zewnętrznej* został opublikowany na stronie Agencji (www.avepro.va).

Z wyrazami uznania jakości kształcenia za każdy nowy krok w kierunku najlepszej według wskazań Konstytucji Apostolskiej *Veritatis gaudium*,

Andrzej S. Wodka, CSsR
Prezes AVEPRO

Agencja Stolicy Apostolskiej do Spraw Oceny i Promocji Jakości Kształcenia na Uniwersytetach i Wydziałach Kościelnych (AVEPRO l'Agencia della Santa Sede per la Valutazione e la Promozione della Qualità delle Università e Facoltà Ecclesiastiche), ustanowiona przez papieża Benedykta XVI 19 września 2007 r., jest instytucją związa-

ną ze Stolicą Apostolską, zgodnie z art. 186 i 190–191 konstytucji apostolskiej *Pastor Bonus*. Zadaniem Agencji jest promowanie i rozwijanie kultury jakości w instytucjach akademickich zależnych bezpośrednio od Stolicy Apostolskiej oraz zapewnienie, że spełniają one kryteria jakości obowiązujące w skali międzynarodowej.

Przystąpienie Stolicy Apostolskiej do Procesu Bolońskiego było uwarunkowane chęcią dążenia i osiągnięcia pewnych celów zawartych w Procesie Bolońskim, takich jak:

- poszanowanie specyfiki i różnorodności poszczególnych systemów uniwersyteckich;
- stworzenie wspólnego Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego, co ma sprzyjać zaangażowaniu instytucji uniwersyteckich w wymiarze międzynarodowym;
- skupienie się na jakości jako wartości nieodłącznej i niezbędnej dla badań i innowacji w uniwersytetach.

Działalność AVEPRO jest regulowana przez konstytucję apostolską *Veritatis gaudium* i jest zgodna z europejskimi standardami i wytycznymi, a także innymi umowami międzynarodowymi dotyczącymi zasad i procedur oceny jakości w szkolnictwie wyższym.

Agencja współpracuje z instytucjami akademickimi w zakresie określania wewnętrznych procedur oceny jakości nauczania, badań i usług, co odbywa się poprzez opracowanie i wykorzystanie odpowiednich narzędzi operacyjnych (wytyczne, kwestionariusze, bazy danych, sieci informacyjne itp.). AVEPRO organizuje również procedury oceny zewnętrznej poszczególnych instytucji akademickich oraz organizuje w nich wizyty ekspertów.

Zgodnie z niezależnym charakterem Agencji współpracy ona ze wszystkimi podmiotami zainteresowanymi życiem i postępowaniem kościelnych uniwersytetów i wydziałów: samymi instytucjami, Kongregacją Edukacji Katolickiej, Konferencjami Episkopatów, wszystkimi władzami regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi oraz wszystkimi, którzy pracują w różnych diecezjach krajów, w których znajdują się kościelne instytucje akademickie. ■

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie otworzył nowy rok akademicki 2022/2023

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: Maciej Gradowski

To 625. rok akademicki i 68. samodzielny – poza strukturami UJ. Uniwersytet jako miejsce mądrości do zrozumienia sekretu życia, którego największą radością winno być dzielenie się sobą z drugim, poszukiwanie i wierność prawdzie, a także nauka służąca kulturze i jej zachowaniu –

to najistotniejsze kwestie poruszane podczas tegorocznej inauguracji.

Uroczystość rozpoczęła Eucharystia w Sanktuarium Świętego Jana Pawła II na Białych Morzach w Krakowie-Łągiwnikach, którą poprowadził i homilię wygłosił kard.

Stanisław Dziwisz. „Środowisko akademickie UPJPII przybiera tu, do sanktuarium, by – jak mówił rektor uniwersytetu ks. prof. Robert Tyrała – na ołtarzu złożyć wszystkie swoje sprawy, wszystko, co dotyczy uniwersytetu. Zanosimy je przez ręce św. Jana Pawła II i jego prosimy o wstawiennictwo. Tak jak w sobotę na Zamku Królewskim w Warszawie środowisko akademickie Krakowa otrzymywało Nagrodę Totus Tuus za dzieło Dni Jana Pawła II, tak my dzisiaj uskrzydleni zanosimy do Boga dziękczynienie i prośby”.

W słowach homilii kard. Stanisław Dziwisz, odnosząc się do liturgii słowa, mówił o życiu, miłosierdziu i łasce jako głównych tematach nauczania św. Pawła, którego Bóg wyzwolił z zaślepienia i nienawiści, ale i podarował mu nowe życie, którym jest Bóg. W kontekście biblijnych słów o życiu, głupocie i mądrości kardynał zadał retoryczne pytanie: „Czyż uniwersytet, szczególnie uniwersytet kościelny i katolicki, nie powinien być miejscem życia i mądrości? (...) Zadaniem uniwersytetu jest pomóc zrozumieć sekret życia i stać się jego mądrymi posiadaczami”. Takim zadaniem uniwersytetu jest obrona życia, jego godności i nienaruszalności od momentu poczęcia aż do śmierci, sprzeciw wobec cywilizacji konsumpcji i reagowania zdecydowanym NIE wobec zła wszelkich ideologii manipulujących życiem. Jak mówił kard. Dziwisz, uniwersytet nie może ograniczać się jedynie do przekazywania wiedzy, ale musi być też szkołą mądrego życia, którego największą radością jest dawanie siebie, dzielenie się sobą. Takim przykładem umiłowania życia, pomimo cierpień, jakie przechodził, jest Jan Paweł II – papież rodziny, papież życia i wielki jego obrońca. „Papież Wojtyła był człowiekiem akademii, wybitnym intelektualistą. Jego życie duchowe wypływało między innymi z wyczerpanej pracy intelektualnej. (...) Wiedział, że człowiek nie może wznieść się ku prawdzie, używając jedynie wiary i emocji. Był człowiekiem dwóch skrzydeł: wiary i rozumu. (...) Piękno życia Karola Wojtyły to także piękno jego intelektualnej walki o poznanie prawdy. Każdy uniwersytet, a jeszcze bardziej kościelny, jest zobowiązany do pokazywania piękna i wartości prawdy, cieszymy się, jak Paweł, nowym życiem i idźmy z nim na cały świat: euntes docete (idźcie i nauczajcie)” – zakończył kard. Dziwisz.

Po Mszy św. uczestnicy uroczystości przeszli do sali konferencyjnej, gdzie odbyła się uroczysta inauguracja. W przemówieniu rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała wyraził swoją wdzięczność środowisku uniwersyteckiemu za „zдание egzaminu z człowieczeństwa” poprzez organizowanie różnego rodzaju form pomocy Ukrainie zaatakowanej przez rosyjskiego agresora. Prosił o dalsze praktykowanie tej pomocy. Przypomniał też, jak ważny to był rok, który upłynął na obchodach 625-lecia erygowania Wydziału Teologicznego oraz 40-lecia ustanowienia Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie. Rektor dziękował za zaangażowanie w życie codzienne uniwersytetu, mimo wielu trudności także wynikających z pandemii. Przypomniał bardzo dobrą ocenę, jaką UPJPII otrzymał od Komisji AVEPRO, zdobywając międzynarodową akredytację, ważną na kolejnych 5 lat.

Przypomniał finalizację projektowych działań w kwestii budowy uniwersyteckiego Kampusu Jana Pawła II na os. Ruczaj oraz pobłogosławienie terenu budowy przez abp. Marka Jędraszewskiego, Wielkiego Kanclerza UPJPII. Przypomniał też wręczenie doktoratu honoris causa abp. Pierro Mariniemu w maju br. Rektor pogratulował wielu osiągnięć, realizacji projektów, jakie były udziałem pracowników naukowych uniwersytetu, studentów i doktorantów.

Mówiąc o dalszych perspektywach, Rektor przypomniał o trudnościach, z jakimi mierzy się UPJPII, podobnie jak inne uczelnie, w kwestii podwyżek energii. Ale wyraził też wielką radość, że w mury uczelni wkroczyło blisko 1000 nowych studentów, a zainteresowanie studiowaniem na niej wyraziło ponad 3600 młodych osób, np. na psychologię starało się ponad 14 osób na jedno miejsce. W nowy rok akademicki uczelnia wchodzi, prowadząc badania naukowe w 7 dyscyplinach, a kształcenie na 17 kierunkach. W najbliższych planach jest jeszcze większa intensyfikacja umiędzynarodowienia uczelni.

W nowy rok akademicki UPJPII wkracza z nadzieją, podążając w tym samym kierunku co jej Patron, „idący za Zbawicielem i Jemu ufający. My podążać chcemy tą samą drogą, nawet wówczas, gdy czasem będzie pod górę i gdy nie będzie nam łatwo. A nawet wtedy, gdy będziemy niezrozumiani. Jesteśmy w drodze, jak nieustannie przypomina nam Ojciec Święty Franciszek, a droga ta jest czasem prosta, a czasem wyboista, ale nie ustajemy i jak uczniowie idący do Emaus powtarzamy: zostań z nami Panie, bo ma się ku wieczorowi i dzień się już nachylił”. Rektor mówił o wyzwaniu stojącym przed uniwersytetem – wypełnienia misji, do jakiej wzywał Jan Paweł II: „Przyszłość człowieka zależy od kultury! Pokój na świecie zależy od prymatu Ducha! Pokojowa przyszłość ludzkości zależy od miłości! (...) nie ustawajcie. Pracujcie. Pracujcie nieustannie!”. Życząc błogosławionego roku, wypowiedział słowa: „625. rok akademicki na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II 2022/2023 uważam za otwarty! *Quod bonum, felix, faustum fortunatumque sit*”.

W kolejnej części uroczystości dyrektor generalny Ministerstwa Edukacji i Nauki Sławomir Adamiec wręczył odznaczenia państwowe zasłużonym wykładowcom i pracownikom UPJPII. Otrzymali je: o. prof. Jan Mazur, prof. Wiesław Delimat, ks. prof. Józef Marecki, dr Joanna Małocha. Medalem Komisji Edukacji Narodowej uhonorowany został ks. prof. Józef Makselon. Gratulacje popłynęły do Piotra Pajora, laureata stypendium ministra dla wybitnych młodych naukowców. Wśród wystąpień odczytany został list premiera Mateusza Morawieckiego skierowany do wspólnoty UPJPII, a marszałek województwa małopolskiego Witold Kozłowski w swoim wystąpieniu m.in. pogratulował prorektor ds. nauki i dydaktyki UPJPII dr hab. Małgorzacie Dudzie, prof. UPJPII, która kilka dni temu została powołana do Zespołu Strategicznego ds. Opracowania Programu Wsparcia Rodziny „Rodzina Małopolska 2030”.

Następnym punktem programu była immatrykulacja nowych studentów – reprezentantów wszystkich wydziałów

i Szkoły Doktorskiej, którzy złożyli uroczyste ślubowanie. Po pasowaniu berłem zabrzmiała pieśń *Gaudeamus igitur*. Michał Żelazko, przewodniczący Samorządu Studenckiego UPJPII, w swoim wystąpieniu zaakcentował, że UPJPII jest idealnym miejscem do samorozwoju, ale i do niesienia pomocy innym.

Wykład inauguracyjny *Jana Pawła II dialogi z kulturą* wygłosił ks. prałat dr Paweł Ptasznik, przewodniczący Rady Administracyjnej Fundacji Jana Pawła II w Rzymie. Ks. Ptasznik, będący przez wiele lat świadkiem życia Jana Pawła II, przypomniał zdanie, jakim Papież zakończył swoje przemówienie w siedzibie UNESCO w 1980 r. („Przyszłość człowieka zależy od kultury!”) i zaakcentował, jak bardzo Ojcu Świętemu zależało, by Kościół trwał w dialogu z kulturą. Ks. Ptasznik przypomniał, jak Jan Paweł II definiował kulturę, jakie nadawał jej znaczenie w życiu człowieka, świata i Kościoła, jaką widział rolę uniwersytetu w jej kształtowaniu i promocji. Definicję można odnaleźć w przemówieniu do zgromadzenia UNESCO: „Kultura jest tym, przez co człowiek, jako człowiek, staje się bardziej człowiekiem: bardziej jest. (...) Kultura została wpisana przez Jana Pawła II – mówił ks. Ptasznik – w Boże dzieło stwórcze. Papież na pierwszym miejscu stawiając rodzinę, środowisko, w którym się wzrasta, jednocześnie mówił, jak bardzo pielęgnowanie kultury stanowi o duchowym bogactwie rodziny.

Mówiąc o sobie jako o synu narodu, który przeszedł wiele dramatów w swojej historii, wielokrotnie był przez swoich sąsiadów skazywany na śmierć, wśród licznych elementów, które łączyły członków tego narodu Papież pierwszeństwo dawał kulturze. W części wykładu mówiącej o postrzeganiu roli uniwersytetu w dialogu Kościoła i kultury mowa była o tym, jak wielkie znaczenie Jan Paweł II przypisywał wychowaniu i jakie ogromne nadzieje pokładał w oświacie, a zwłaszcza w środowiskach akademickich. Doceniając trud naukowców różnych dziedzin wiedzy, podkreślał, jak wielkie ma on znaczenie dla losów świata. Nauka winna służyć prawdziwej kulturze i jej zachowaniu, do czego potrzebna jest praca nad rozwojem człowieka, ale tylko przy postrzeganiu człowieka jako jedności ciała i duszy, jako istoty rozumnej i uszlachetnionej przez miłość”.

Ks. Ptasznik podkreślał, że Jan Paweł II zawsze stał w obronie autonomii uniwersytetów, w obronie prawdy. Uprawiających naukę wzywał do mobilizowania sumień: „Jeśli wiedza sprzymierzy się z sumieniem, ludzie nauki na prawdę pomogą ludzkości” – cytował Papieża ks. Ptasznik. Kończąc wykład, powtórzył też za Janem Pawłem II: „Prawdę czyńcie w miłości”, a wspólnocie uniwersyteckiej UPJPII życzył, by ten apel Papieża o umiłowanie prawdy i przekazywanie jej z miłością był kierunkiem uczelni na ten rok i następne lata. ■

Rozpoczęcie nowego roku akademickiego 2022/23 na Wydziale Teologicznym Sekcja w Tarnowie i w instytutach teologicznych

Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie UPJPII

1 października br. nowy rok akademicki rozpoczął oficjalnie Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie UPJPII. Uroczystość odbyła się w auli Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie i połączona była z immatrykulacją kleryków pierwszego roku. Na początku tradycyjnie wybrzmiała pieśń *Gaude Mater Polonia* w wykonaniu chóru seminaryjnego, którym dyrygował ks. dr hab. Stanisław Garnczarski, prof. UPJPII. Dziekan WTST ks. dr hab. Marek Kluz, prof. UPJPII, w swoim wystąpieniu nawiązał do słów papieża wypowiedzianych w kolegiacie św. Anny w Krakowie w 1997 r.: „Niewiele jest rzeczy równie ważnych w życiu człowieka i społeczeństwa tak, jak posługa myślenia. Każdy intelektualista, bez względu na przekonania, jest powołany do tego, by kierując się tym wzniosłym i trudnym ideałem, spełniał funkcję sumienia krytycznego wobec tego wszystkiego, co człowieczeństwu zagraża lub go pomniejsza”.

W progi seminarium wstąpili nowi adepti, którzy „pragną iść naprzód drogą Chrystusa. Zostaną włączeni do szczytnego grona studentów Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie UPJPII” – mówił wicedziekan ks. dr hab. Grzegorz Baran, zapraszając kleryków pierwszego roku do złożenia ślubowania. Następnie bp Andrzej Jeź wraz z rek-

torem seminarium ks. dr. Jackiem Soprychem i dziekanem WTST ks. dr. hab. Markiem Kluzem, prof. UPJPII, wręczyli indeksy 14 klerykom. Wykład inauguracyjny dotyczący mediacji oraz kapłana w roli mediatora wygłosiła dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, prorektor ds. studenckich i dydaktyki UPJPII.

Koniec uroczystości zwieńczyło słowo pasterskie bp. Andrzeja Jeża, Wielkiego Wicekanclerza Wydziału Teologicznego. Biskup tarnowski zwrócił uwagę na to, że chrześcijaństwo to nie tylko filozofia, ale przede wszystkim naśladowanie Chrystusa. To konsekwentna służba prawdzie, którą realizuje nasza uczelnia, gdyż, jak pisała św. Teresa Benedykta od Krzyża, „ten, kto poszukuje prawdy, poszukuje Boga”. Na koniec Ksiądz Biskup życzył wszystkim, a przede wszystkim klerykom z pierwszego roku, by nowy rok akademicki był twórczy, by był osobistym spotkaniem z Prawdą. Nowy rok akademicki w Tarnowie rozpoczęło 85 alumnów.

/źródło: WSD Tarnów/

Nowy rok akademicki 2022/2023 rozpoczęły także instytuty teologiczne zrzeszające seminaria duchowne z Krakowa i Polski południowo-wschodniej, które po zatwierdzeniu przez Dykasterię ds. Kultury i Edukacji Katolickiej bę-

dą afiliowane do Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Wydział Teologiczny UPJPII w Krakowie otrzymał zgłoszenia z większości seminariów duchownych dotychczas afiliowanych do WT o chęci kontynuowania współpracy z wydziałem w ramach utworzonych przez nie instytutów. Są to:

1. Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy w Krakowie.

2. Instytut Teologiczny „Studium Franciszkańskie” w Krakowie.

3. Instytut Teologiczny Zakonu św. Pawła Pierwszego Pustelnika w Krakowie.

4. Salezjański Instytut Teologiczny w Krakowie.

5. Instytut Teologiczny w Przemyślu.

6. Instytut Wyższych Studiów Teologicznych w Rzeszowie.

1. Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy

1 października br. nowy rok akademicki zainaugurował Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy. Podczas uroczystości, która odbyła się kościele pw. Nawrócenia św. Pawła i w auli przy ul. Stradomskiej 6, ks. prof. Robert Tyrąła, rektor

UPJPII, mówił: „Wiele jest niepewności i lęku, egoizmu i poszukiwania siebie zamiast Jezusa. Nieustannie więc musimy wracać do pierwotnej gorliwości i nadziei, którą Bóg wpisał w nasze serca”.

Na koniec swojego wystąpienia Rektor UPJPII przywołał słowa św. Jana Pawła II: „Wstańcie, chodźmy! Chodźmy ufni w Chrystusie. On będzie towarzyszył nam w drodze, aż do celu, który zna tylko On». Idźmy więc i my w tym nowym roku akademickim, ufając do końca Bogu i szukając Go całym sercem oraz odkrywając to, co najważniejsze – Jego miłość, która uzdalnia nas do bycia na jego obraz i podobieństwo! Gdy zatopimy się w miłości Boga, odnajdziemy siłę do miłości codziennej do każdego człowieka. I ufajmy zawsze, że to Jezus właśnie zawsze nas niesie na swoich ramionach! I on jest jedynym Mistrzem!”.

Eucharystii przewodniczył ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, a koncelebrowali wykładowcy ITKM, wychowawcy seminarjni i reprezentanci wspólnot, których klerycy studiują w ITKM. W uroczystości po raz pierwszy uczestniczyli redemptoryści, których alumni od bieżącego roku akademickiego podejmują studia w Instytucie Teologicznym Księży Misjonarzy.

Wykład inauguracyjny na temat *Kościół w poszukiwaniu przyszłości* wygłosił o. prof. dr hab. Wojciech Bołoz CSsR.

/źródło: Instytut Teologiczny Księży Misjonarzy/

2. Instytut Teologiczny „Studium Franciszkańskie” w Krakowie

„101 braci rozpoczęło nowy rok akademicki 2022/2023 w Instytucie Teologicznym «Studium Franciszkańskie» w Krakowie, który tworzy pięć prowincji trzech zakonów franciszkańskich: Zakonu Braci Mniejszych, Zakonu Braci Mniejszych Konwentalnych i Zakonu Braci Mniejszych Kapucynów” – wyjaśnia o. Jan Maria Szewek OFMConv.

„Ten rok jest szczególny. Poprzez nową afiliację z Wydziałem Teologicznym Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, według wytycznych instrukcji Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej, staliśmy się Instytutem Teologicznym zrzeszającym w ramach naszego Studium wszystkie pięć seminariów franciszkańskich współpracujących z UPJPII” – wyjaśnił rektor o. Mariusz Orczykowski OFMConv. W uroczystości uczestniczył ks. prof. Dariusz Kasprzak.

3. Wyższe Seminarium Duchowne Zakonu Paulinów

Nowy rok akademicki rozpoczęto również w paulińskim Wyższym Seminarium Duchownym na Skalce. W uroczystości uczestniczył ks. prof. Jan Dziejdzic.

„Życzymy wszystkim Studentom i Profesorom, a nade wszystko nowym Alumnom, światła Ducha Świętego, by nowy rok akademicki niósł ambitne wyzwania, dawał możliwość realizacji planów i zamierzeń. Niech Pan Bóg błogosławi, a w rozwoju ducha, serca i umysłu wspierają święci patroni naszej Uczelni – św. królowa Jadwiga, św. Jan Paweł II, św. Jan Kanty”.

4. Salezjański Instytut Teologiczny w Krakowie

1 października br. w nowy rok akademicki wkroczyli profesorowie i alumni Salezjańskiego Instytutu Teologicznego w Krakowie. Po powitaniu uczestników uroczystości przez rektora WSD TS ks. Adama Paszka SDB wykład inauguracyjny *Konsekwencja miarą wychowania i edukacji* wygłosiła s. prof. Adelajda Sielepin. W uroczystości uczestniczył także ks. prof. Henryk Sławiński.

5. Wyższe Seminarium Duchowne w Przemyślu

Wspólnota Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu oficjalnie zainicjowała nowy rok akademicki 2022/2023 w środę 28 września 2022 r. Uroczystości inauguracyjne rozpoczęła Msza św. w seminaryjnej kaplicy górnej, której przewodniczył abp Adam Szal. Dalszy ciąg inauguracji, w której uczestniczył ks. prof. Jan Dziedzic, dziekan Wydziału Teologicznego UPJPII, miał miejsce w auli Instytutu Teologicznego w Przemyślu.

W tym roku po raz pierwszy w historii przemyskiego seminarium (podobnie jak w innych seminariach) zaczął działać etap propedeutyczny, który rozpoczęło siedmiu alumnów. Jest to roczne przygotowanie do studiów teologicznych oraz do przyszłej pracy kapłańskiej. W ramach tego etapu alumni będą brali udział w rekolekcjach ewangelizacyjnych, wolontariacie, będą przyglądali się działaniom duszpasterskich agend diecezjalnych, a także będą brali udział w wykładach. Po zakończeniu tego etapu rozpoczną pierwszy rok studiów teologicznych. Obecnie w Wyższym Seminarium Duchownym w Przemyślu formuje się 45 alumnów.

6. Wyższe Seminarium Duchowne w Rzeszowie

Nowy rok akademicki rozpoczęto również (27 września br.) w Wyższym Seminarium Duchownym w Rzeszowie. Bp Jan Wątroba odprawił Mszę św. w kaplicy seminaryjnej wraz z księżmi moderatorami, profesorami i zaproszonymi gośćmi. Następnie uczestnicy uroczystości zgromadzeni w auli Instytutu Teologiczno-Pastoralnego wysłuchali wykładu inauguracyjnego *Revelator absconditorum – teolog w epoce Bożej ukrytości*, który wygłosił ks. dr hab. Miłoz Hołda, wykładowca UPJPII w Krakowie i WSD w Rzeszowie. Rok propedeutyczny w seminarium rozpoczęło 6 alumnów. ■

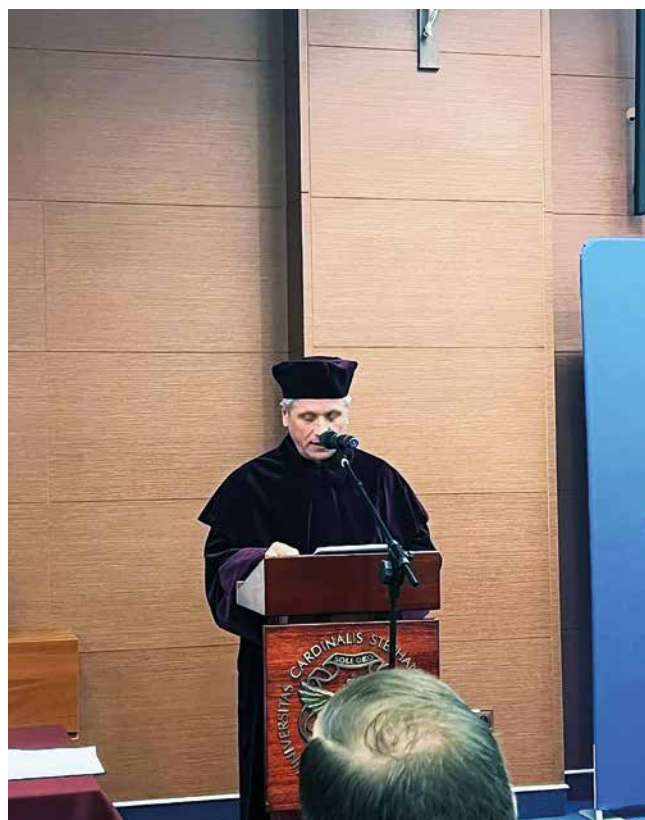
Ks. prof. dr hab. Zdzisław Kijas OFMConv, pracownik naukowy UPJPII, z wykładem inauguracyjnym na UKSW (7 X 2022)

tekst: Marta Mastyló
zdjęcia: arch. UPJPII

Ks. prof. dr hab. Zdzisław Kijas OFMConv, pracownik naukowy w Katedrze Ekumenizmu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, a także pracownik Papieskiego Wydziału Teologicznego Świętego Bonawentury w Rzymie, wygłosił wykład podczas inauguracji roku akademickiego 2022/2023 na warszawskim Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Auli Roberta Schumana, Auditorium Maximum UKSW.

Wykład *Vaticanum II (1962–2022). Radość i nadzieja, smutek i lęk* to refleksja naukowa o Z. Kijasa związana z rocznicą Soboru Watykańskiego II, którego obrady pierwszej z czterech sesji, trwającego ponad 3 lata soboru, rozpoczęły się 60 lat temu – 11 października 1962 r.

„Soboru potrzebował Kościół i świat” – mówił o. Kijas. „Spodziewano się po nim bardzo wiele”. Ojciec profesor dzielił się refleksją, jak dziś można ocenić Sobór Watykański II. Przypomniał orędzie papieża Pawła VI do świata i to, jak gorliwie Jan XXIII pragnął uczynić Kościół bliższym światu, otwierając się na jego problemy. Zwrócił uwagę na rolę papieża Jana Pawła II.

„Co poszło nie tak, że zamiast wiosny i rozkwitu jest to, co widzimy?” – zadawał pytanie o. Kijas. Przypomnił m.in. słowa papieża seniora Benedykta XVI, który jako powód kryzysu w Kościele wskazywał nade wszystko brak wiary w rzeczywistą obecność Boga w Kościele i świecie, także wśród duchowieństwa. O. Kijas mówił o soborowych oczekiwaniach, które były bardzo optymistyczne, natomiast rzeczywistość okazała się trudniejsza, niż przypuszczano. Sobór pogłębił jednak naukę o Kościele i przyniósł tym samym wiele dobrych owoców.

„Kościół przechodzi różne kryzysy związane z reformami, które postulował sobór, ale kryzys w Kościele i tak miałby miejsce, nawet gdyby sobór się nie odbył” – mówił o. profesor. „Być może nawet w ostrzejszej formie, niż dzieje się to obecnie. (...) Posoborowa rzeczywistość to rzeczywistość, która stoi nadal przed nami otwarta” – zakończył o. Kijas.

W uroczystości inauguracyjnej w Warszawie wziął udział także rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała. ■

Święto Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie (8 XII 2022)

tekst: Marta Mastyło
zdjęcia: Maciej Gradowski

„41 lat temu, 8 grudnia 1981 r., na mocy motu proprio *Beata Hedvigis*, papież Jan Paweł II zdecydował o powstaniu Papieskiej Akademii Teologicznej. W ramach Akademii zostały powołane trzy wydziały: Teologiczny, Filozoficzny i Historii Kościoła. Dzisiaj po przemianowaniu w 2009 r. mamy Uniwersytet Papieski i nowe wydziały – Nauk Społecznych i Prawa Kanonicznego oraz zamiejscowy wydział w Tarnowie.

W kościele św. Marka, który jest symbolicznym początkiem dla naszej uczelni, stajemy wszyscy razem we wspólnej modlitwie za nasz Uniwersytet, a więc za siebie

nawzajem, za naszych studentów i profesorów oraz pracowników. Ks. Wacław Świerżawski, otwierając rok akademicki 1988/89 w dniu 23 października 1988 r., mówił: «Akademia Teologiczna, papieska, katolicka, odkrywa swoją najgłębszą rzeczywistość, a zarazem cel i zadanie w misji Kościoła, który światu pragnącemu siebie przekroczyć zapewnia ożywiającą obecność Chrystusa jako ostateczną jego Prawdę. Oto właśnie fundament racji bytu Akademii!». Tę więc misję chcemy nieustannie wypełniać i być jej wierni” – mówił rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, witając uczestników uroczystości w kościele św. Marka Ewangelisty.

Ks. Rektor przywitał profesorów, pracowników, studentów i doktorantów, zwłaszcza tych, którzy po Eucharystii mieli odebrać dyplomy za szczególne osiągnięcia. „Nasza dzisiaj tu obecność to świadectwo jedności i wspólnoty naszego Uniwersytetu” – za co dziękował. Poprosił ks. bp. Wiesława Lechowicza, biskupa polowego Wojska Polskiego, absolwenta Instytutu Prawa Kanonicznego PAT o przewodniczenie modlitwie za tych, „którzy two-

rzyli kiedyś Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie, jej ówczesnych rektorów (zwłaszcza 5 lat temu zmarłego bp. Wacława Świerzawskiego), profesorów, pracowników i studentów oraz za tych, którzy dzisiaj kreślą współczesne kształty naszej uczelni, za nas tu dzisiaj wszystkich obecnych. Wzywamy w tym miejscu wstawiennictwa św. królowej Jadwigi, naszej fundatorki, spoczywającego w tym koś-

ciele bł. Michała Giedroycia i oczywiście św. Jana Pawła II, wielkiego odnowiciela i patrona naszej «Alma Mater»”.

W homilii bp Wiesław Lechowicz mówił o pięknie, wyobrażeniach, przymiotach Najświętszej Maryi Panny, które przez wieki opisywano w najwznioślejszych słowach, podobnie jak tajemnicę Jej Niepokalanego Poczęcia. Mówiąc o wielkim kulcie, jakim jest otaczana, przypomniał, że „nade wszystko trzeba słuchać Boga”, przywołał też wydarzenia z Lourdes, gdy Maryja ukazała się Bernadecie Soubirous w Grocie Massabielskiej, mówiąc: „Ja jestem niepokalane poczęcie...”.

Prawda o Niepokalanym Poczęciu Najświętszej Maryi Panny jest dogmatem wiary ogłoszonym uroczyste 8 grudnia 1854 r. przez papieża Piusa IX bullą *Innefabilis Deus*. Potwierdzenie przez samą Maryję tego dogmatu nastąpiło 4 lata później w Lourdes. „I jak poradziła Maryja Bernadecie, «Idź do źródła...», tak i my powinniśmy iść do źródła” – mówił bp W. Lechowicz. Przywołał duchowe widzenia św. Teresy z Ávilli, która słyszała głos Boga: „Słuchaj mnie zatem w głębi serca twego”. Zwrócił uwagę, że Bóg jest obecny zwłaszcza w słowie Bożym i w Eucharystii. „Nakazem dla Bernadety było także wzniesienie kaplicy. I tak każdy z nas winien być odpowiedzialny za Kościół – jego kształt, świętość i rozwój”.

Zdaniem bp. Lechowicza wezwania, jakie słyszała Bernadeta w Lourdes, możemy odnieść do misji uniwersytetu katolickiego, który winien podążać do źródła, jakim jest Jezus Chrystus, który jest Prawdą. Iść do źródła, to także pogłębiać nauczanie Jana Pawła II. „Nie będzie pokolenia Jana Pawła II, jeżeli nie będzie pokolenia Jezusa Chrystusa, nie będzie pokolenia JP II, jeżeli nie będzie pokolenia JCHR” – mówił biskup. „Idź do źródła, napij się, obmyj się, buduj kaplicę – to nic innego jak mobilizacja do pracy, do pracy

nad sobą także, ale też do rozwoju tych dziedzin nauki, dla których się poświęcacie i dla których pracujecie”. Homilię bp Lechowicz zakończył gratulacjami dla szczególnie zasłużonych pracowników, studentów i doktorantów UPJP II, którzy po Mszy św. odebrali nagrody Rektora UPJP II.

Zgodnie z Uchwałami nr 108 z roku 2021 i nr 19 i 81 z roku 2022 Senatu Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie medale „Zasłużony dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie” otrzymali:

dr Jan Galarowicz

ks. prof. dr hab. Michał Heller

o. dr hab. Jan Andrzej Kłoczowski OP

dr hab. Alicja Michalik

mgr Małgorzata Szczerbińska-Polak

mgr Maciej Babuła

mgr Michał Żelazko

mgr Sławomir Adamiec

Wręczono także nagrody rektora za osiągnięcia w pracy naukowo-dydaktycznej i organizacyjnej w minionym roku akademickim. Nagrodą rektora wyróżnieni zostali pracownicy administracji i biblioteki; pracownicy, którzy osiągnęli najwyższe wyniki naukowe w procesie ewaluacji; wręczone zostały dyplomy pracownikom, którym przyznano jednorazowe premie uznaniowe. Uhonorowano nagrodą rektora autorów najlepszych prac doktorskich, licencjackich, magisterskich i licencjackich zawodowych.

Nagrodę Studenta Roku UPJP II w edycji 2022 r. otrzymali:

Dorota Nowak

Martyna Masłowska

Karol Janiga

Nagrodę Studenta Honorowego UPJP II otrzymał Michał Żelazko, były przewodniczący Samorządu Studenckiego. ■

Wspólnota akademicka UPJPII z pielgrzymką do Matki Bożej Kalwaryjskiej (30 IX 2022)

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: Maciej Gradowski

Wspólnota akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, tradycyjnie, jak każdego roku, udała się z pielgrzymką do sanktuarium pasyjno-maryjnego w Kalwarii Zebrzydowskiej, by za wstawiennictwem Maryi prosić o opiekę Bożą oraz potrzebne łaski w nowym roku akademickim 2022/2023.

Pielgrzymów witał o. Gracjan Kubica OFM, kustosz kalwaryjskiego sanktuarium, a zwracając się do tych, którzy dziś przybyli, by w modlitwie prosić o siły i zdolności do pracy, nauki, wzrastania, przypomniał wielkich ludzi, takich jak patron UPJPII – św. Jan Paweł II i pierwszy rektor Uczelni – ks. kardynał Marian Jaworski, którzy właśnie w tym maryjnym sanktuarium, na tutejszych kalwaryjskich drózkach kształtowali swoje serca i umysły. Zwracając się do profesorów, doktorantów, studentów, duchownych i świeckich pracowników Uniwersytetu, mówił: „Dostrzega Pan Bóg wasze talenty, niechaj każdy z was wzrasta. A gdyby zabrakło wam kiedyś czegokolwiek, przybywajcie tutaj!”

Mszę św. w kalwaryjskim sanktuarium poprzedził wykład naukowy *Nocne widzenia Pawła Apostoła kluczowymi momentami w jego misji apostołskiej*, w którym swoimi przemyśleniami podzielił się z przybyłymi ks. dr hab. Grzegorz Mariusz Baran, adiunkt w Katedrze Pisma Świętego Wydziału Teologicznego Sekcja w Tarnowie. Przytaczając

opisy „nocnych widzeń” św. Pawła, uznawanych za nadprzyrodzone wizje, ks. M. Baran tłumaczył ich wpływ na działania Pawła z Tarsu. „Nie lękaj się, bo ja jestem z Tobą” – wizja wspierającego Chrystusa dodawała siłę i przywracała nadzieję św. Pawłowi w chwilach zwątpienia, gdy musiał mierzyć się z przeciwnościami i wrogim nastawieniem ludzi do głoszonej przez siebie ewangelii. Dzięki tym widzeniom wyraźnie czuł, że jego misyjną działalnością kieruje «palec Boży» i że na jej szlakach nie jest sam”.

Rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała zaakcentował, że wspólnota akademicka UPJPII czuje się w kalwaryjskim sanktuarium jak w domu matki, ale i wspaniale – u ojców (bernardynów). Przybywa, by złożyć wszelkie sprawy nowego roku akademickiego na tym ołtarzu.

Podczas Mszy św. koncelebrowanej, której przewodniczył ks. prof. Robert Tyrała, homilię wygłosił ks. Michał Kania, rektor Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej. Skierował on uwagę przybyłych na antyewangelię, którą tak chętnie głosi dzisiejszy świat. „A dla chrześcijanina ważniejsza winna być ewangelia aniżeli nawet prawa ludzkie (...). Antyewangelia nigdy nie zgodzi się na ewangelię Chrystusa, który stał się człowiekiem, dlatego to my musimy zaświadczać o tej wierze na każdym kroku, bo nie można być chrześcijaninem od czasu do czasu” – mówił

homileta. Należy sobie zadawać pytania o konkretne owoce nawrócenia w naszym życiu: „Niech wskazówką u progu nowego roku akademickiego u stóp Maryi będzie nieustanna troska o wierność ewangelii i Kościołowi, gotowość do ciągłego nawracania się i otwartość na to, co najbardziej wartościowe i szlachetne” – zakończył ks. M. Kania.

Rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała podziękował wszystkim uczestnikom i tym, którzy pielgrzymkę przygotowali. Przypomniał słowa św. Jana Pawła II wypowiedziane tu 20 lat temu i tym samym poprowadził modlitwę zawierzenia, kończąc ją: „Matko Boża Kalwaryjska wyprasza nam

siły ciała i ducha, abyśmy wypełniali naszą misję. Tobie zawierzymy losy naszego Uniwersytetu, Tobie wyznajemy za naszym patronem św. Janem Pawłem II – Totus Tuus Maryjo, Totus Tuus”.

Na ołtarzu sanktuarium, a także na płycie nagrobnej śp. ks. Kardynała Mariana Jaworskiego w Kaplicy Cudownego Obrazu złożone zostały kwiaty przez przedstawicieli UPJPII.

Pielgrzymkę zakończyła Droga krzyżowa w krużgankach sanktuarium prowadzona przez kleryków z seminariów afiliowanych do UPJPII. ■

Akademicki Dzień Pamięci w rocznicę Sonderaktion Krakau (6–7 XI 2022)

Od 2015 r. Dzień Pamięci obchodzony jest wspólnie z innymi uczelniami krakowskimi jako Akademicki Dzień Pamięci. W tym roku minęły 83 lata od przeprowadzonej 6 listopada 1939 r. przez gestapo podstępnej akcji, w wyniku której 183 krakowskich profesorów i nauczycieli akademickich, w tym 155 pracowników UJ, zostało aresztowanych, a następnie wywiezionych do obozów koncentracyjnych w Sachsenhausen i Dachau, gdzie kilkunastu z nich straciło życie.

Msza św., będąca częścią uroczystości obchodzonego Akademickiego Dnia Pamięci, została odprawiona w Uniwersyteckiej Kolegiacie św. Anny w Krakowie 6 listopada w intencji ofiar Sonderaktion Krakau, poległych podczas wojny oraz wszystkich zmarłych profesorów, pracowników, studentów i doktorantów uczelni krakowskich i małopolskich, którzy w minionym roku akademickim odeszli z naszych wspólnot uniwersyteckich. Przewodniczył jej ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, homilię wygłosił ks. prof. dr hab. Tadeusz Panuś.

Następnego dnia, 7 listopada, delegacje krakowskich uczelni spotkały się przy bramie cmentarza Rakowickiego. Następnie złożono kwiaty na grobach profesorów szkół wyż-

szych Krakowa i Małopolski. Rektor UPJPII z przedstawicielami m.in. studentów Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie złożyli kwiaty i zapalili znicze na grobach zmarłych profesorów naszej Uczelni.

Kolejne wydarzenia Akademickiego Dnia Pamięci miały miejsce w Auli Collegium Novum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Wykład dr. Pawła Sękowskiego *Aktion gegen Universitäts-Professoren i jej następstwa jako część wspólnej pamięci społeczności akademickiej, ponad historycznymi i współczesnymi podziałami* wygłosił dr Paweł Sękowski, utwór *Agnus Dei* Krzysztofa Pendereckiego wykonali artyści Akademii Muzycznej w Krakowie, odbył się Apel Pamięci, złożono wieńce pod tablicami pamiątkowymi w Collegium Novum: ku pamięci ofiar Sonderaktion Krakau, w sali nr 56 - miejscu aresztowania krakowskich profesorów w 1939 r., ku czci pomordowanych profesorów Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie, ku czci ofiar Katynia - pod Dębem Wolności.

Miłosiernemu Bogu polecamy zmarłych profesorów, pracowników, współpracowników, studentów i doktorantów oraz przyjaciół wyższych uczelni Krakowa i Małopolski.

Z Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie odeszli w ubiegłym roku akademickim

16 października 2021 r. zmarł ks. kanonik Wojciech Stokłosa, jeden z prekursorów współczesnych mediów w Kościele, wielki Dobrodziej naszej uczelni.

15 listopada 2021 r. odszedł Tomasz Strutyński, student II roku studiów uzupełniających magisterskich z filozofii na WF UPJPII.

12 grudnia 2021 r., w 86. roku życia, w 63. roku kapłaństwa i w 37. roku biskupstwa. zmarł abp dr Stanisław Nowak, były wykładowca Papieskiego Wydziału Teologicznego (od roku 1971 prowadził katedrę teologii życia wewnętrznego), a od 1981 roku Papieskiej Akademii Teologicznej.

30 kwietnia 2022 r. zmarła Wiesława Lelakowska-Zych – emerytowany pracownik UPJPII.

6 maja 2022 r. zmarł Artur Mrówczyński-Van Allen, były student i współpracownik UPJPII, jeden z współtwórców Szkoły Letniej w Granadzie w Hiszpanii.

Sierpień 2022 r. zmarł dr Piotr Boroń, internista, przez wiele lat obejmujący opieką lekarską pracowników UPJPII.

Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Federacji Uniwersytetów Katolickich (FIUC) w Bostonie z udziałem rektora UPJPII (30 VII – 3 VIII 2022)

W dniach 30 VII – 3 VIII 2022 r. w Boston College odbyło się 27. Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Federacji Uniwersytetów Katolickich (FIUC). Organizowane co trzy lata Zgromadzenie to wyjątkowa okazja dla wszystkich afiliantów, aby poruszyć najważniejsze tematy dotyczące uniwersytetów katolickich, przedyskutować najbardziej palące kwestie, podzielić się doświadczeniami, spostrzeżeniami i co zapewne najważniejsze – aby rozmawiać o kierunkach odnośnie do przyszłości tychże uczelni. Tegoroczne obrady odbywały się pod hasłem „Dziedzictwo

a transformacja w świecie zmian. Przyszłość katolickiego szkolnictwa wyższego”. Uczestniczący w nich w Bostonie rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała mówi, że dyskusje dotyczyły szeregu istotnych spraw, w tym mowa była o konieczności nieustannego podnoszenia poziomu edukacji oraz nauki, przy zachowaniu tożsamości chrześcijańskiej i realizacji swojej misji oraz o niezbędnej międzynarodowej współpracy pomiędzy reprezentowanymi podczas Zgromadzenia w Bostonie uczelniami.

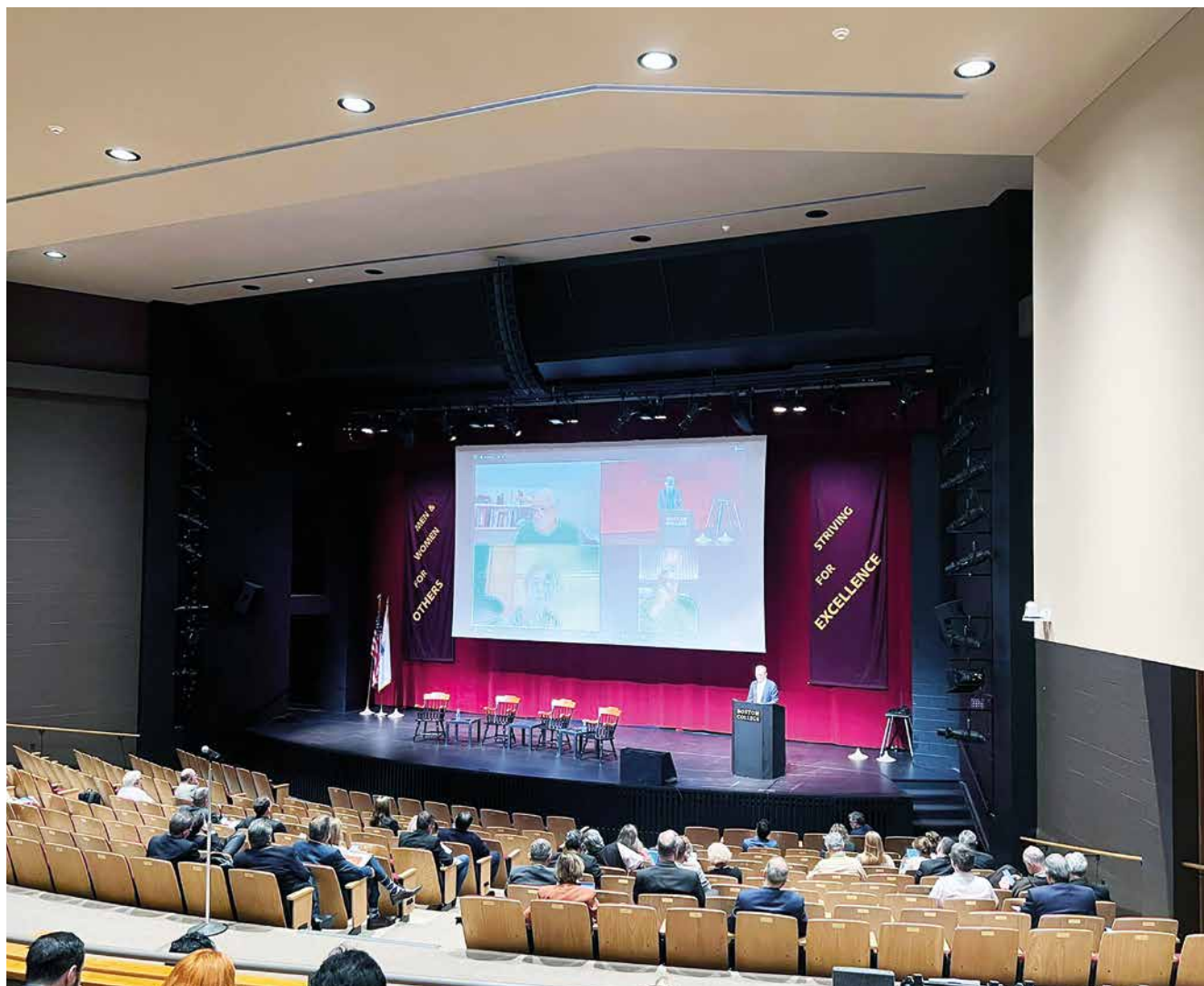
Rozmowa z Rektorem UPJPII ks. prof. dr. hab. Robertem Tyrałą

Jak ważne dla UPJPII, i w ogóle dla uniwersytetów katolickich, było spotkanie w Bostonie?

To bardzo ważne dla naszego Uniwersytetu Papieskiego, że jesteśmy członkami międzynarodowej społeczności uniwersytetów katolickich w świecie. Należymy bowiem do organizacji (której historia sięga już prawie 100 lat – FIUC – 1924!), do której należy 226 szkół wyższych z całego świata. W Bostonie było blisko 200 reprezentantów tej społeczności. Jesteśmy też członkiem podobnej organizacji, ale skupiającej uniwersytety katolickie w Europie – FUCE, której ostatnie spotkanie miało miejsce w Barcelonie jesienią 2021 r., w czym także wziąłem udział). Niezwykle ważne jest to, co widać bardzo wyraźnie, że problemy, z którymi my także w Polsce się mierzymy, dotyczą wszystkich katolickich uczelni w świecie (sekularyzacja, walka o zachowanie tożsamości chrześcijańskiej, dobre wychowanie młodego pokolenia chrześcijan i nie tylko). Podczas spotkania w Bostonie podejmowaliśmy wiele rozmów, szukając odpowiedzi na pytanie o przyszłość – lepszą dla Uniwersytetu i bliższą Ewangelii. To był czas przeżywania prawdziwej jedności i raz jeszcze utwierdzenia się w przekonaniu o tym, jak bardzo w dzisiejszym świecie ważna jest edukacja i wychowanie katolickie. Z wielką ciekawością słuchaliśmy relacji o działaniach innych, co okazało się niezwykle budujące – na peryferiach świata dzieją się bowiem wielkie rzeczy!

Co znalazło się w programie zjazdu w Bostonie?

W Boston College (fundacja założona w 1863 r. przez xx. Jezuitów), w dniach od 30 lipca do 3 sierpnia br. odbywało się 27. Zgromadzenie Ogólne Międzynarodowej Federacji Uniwersytetów Katolickich (FIUC) pod hasłem: „Dziedzictwo a transformacja w świecie zmian. Przyszłość katolickiego szkolnictwa wyższego”. Wiele było wykładów, dyskusji, świadectw oraz prywatnych rozmów w temacie współpracy i nieustannego podnoszenia poziomu edukacji oraz nauki, przy zachowaniu tożsamości chrześcijańskiej i naturalnie realizacji swojej misji. Była więc mowa o: znaczeniu katolickiego uniwersytetu i jego wpływie na społeczeństwo, tradycjach myśli katolickiej i budowaniu wspólnoty w obliczu współczesnych wyzwań, dialogu między społeczeństwem religijnym i świeckim. Podjęto próbę odpowiedzi na pytanie – jaka jest rola katolickiego szkolnictwa wyższego dzisiaj? Bardzo ważna była tematyka przyszłych trendów i wyzwań dla uniwersytetów katolickich (oczywiście nie omijając sytuacji COVID-19 i wojny w Ukrainie, ale także wychowania i edukacji katolickiej w obliczu malejącej, czy zmniejszającej się ilości praktykujących katolików). Niezwykle ważne było spojrzenie na przywódczą rolę uniwersytetu, budowanie wspólnoty w czasach kryzysu, a także na ważną kwestię przygotowania liderów dla katolickiego szkolnictwa wyższego. Bardzo istotne było też zwrócenie uwagi na misję uczelni i konieczność nieustannego kontynuowania jej mimo przeciwności oraz na globalne zaangażowanie dla dobra wspólnego. I w końcu – jakie jest zadanie uniwersytetu katolickiego w służbie społeczeństwu? W każdym dniu centralnym wydarzeniem była liturgia Eucharystii, sprawowana w trzech językach urzędowych FIUC, a więc: angielskim, francuskim i hiszpańskim. Tak się wspaniale złożyło, że to międzynarodowe zgromadzenie miało miejsce w siedzibie uczelni xx. Jezuitów, jednej z najbardziej prestiżowych w świecie, a w dodatku odbywało się w dniu wspomnienia św. Ignacego Loyoli na zakończenie Roku Ignacjańskiego. A wiadomo, że jego motto życiowe dla wielu jest dziś nadal aktualne: „wszystko dla chwały Bożej”. Może to właśnie było głównym przesłaniem spotkania w Bostonie. Nie zamykaliśmy się na teorii, ale obmyślaliśmy kierunki

działań i dzielił się konkretnymi rozwiązaniami i propozycjami na przyszłość. Nie chodziło tylko o to, by dać sprawozdanie, ale by zobaczyć przyszłość i podjąć ważne dla niej decyzje.

W kontekście takiego międzynarodowego spotkania warto zapytać o kwestię umiędzynarodowienia na Uniwersytecie Papieskim w Krakowie...

Oczywiście, można by zastanowić się nad znaczeniem tego wszystkiego, co działo się w Bostonie na posiedzeniu FIUC, dla Papieskiego Uniwersytetu w Krakowie. W chwili obecnej mamy 18 umów bilateralnych o współpracy międzynarodowej z krajami takimi, jak: Ukraina, Hiszpania, Słowacja, Włochy, Węgry, Chorwacja, Niemcy, Słowenia, Macedonia, Liban i USA. To są uniwersytety katolickie i nie tylko. Uważam, że najwyższa pora na wzmocnienie współpracy z uniwersytetami kościelnymi na innych kontynentach. Ponadto w programie Erasmus+ mamy ponad 100 aktywnych umów wydziałowych z ośrodkami akademickimi w całej Europie – przyjeżdżają do nas studenci i pracownicy z uczelni partnerskich, ale także nasi studenci i pracownicy wyjeżdżają do ośrodków zagranicznych. Biuro współpracy międzynarodowej naszego Uniwersytetu od września br. nawiąże pisemny kontakt ze wszystkimi uniwersytetami katolickimi w świecie zrzeszonymi w FIUC, co, mam nadzieję, przyniesie wymierne skutki rzeczywistej współpracy międzynarodowej. W nowym roku akademickim rozpoczynamy także bardzo ważne dla międzynarodowej współpracy odwiedziny u nas profesorów wizytujących. W strategii zatwierdzonej na kolejnych 10 lat działalności naszego Papieskiego Uniwersytetu (na senacie w dniu 30 maja br., Uchwała nr 40/2022) zapisaliśmy w punkcie 3, że będziemy umiędzynarodowienie realizować przez: „rozwój form mobilności międzynarodowej umożliwiających liczny udział studentów, doktorantów i pracowników w wymianie międzynarodowej, w tym aktywny udział w programie Erasmus+, programów Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (NAWA) i innych; wzrost liczby porozumień bilateralnych z zagranicznymi uczelniami partnerskimi; tworzenie międzynarodowych zespołów badawczych i konsorcjów naukowych, jak i wsparcie w sprawach formalnych, związanych z pozyskiwaniem funduszy na prowadzenie działalności badawczej o zasięgu międzynarodowym; dostosowanie programów studiów do wymagań związanych z uzyskiwaniem akredytacji międzynarodowych

i zwiększenia liczby studentów zagranicznych oraz udziału obcokrajowców w kadrze naukowo-dydaktycznej; rozwój oferty dydaktycznej ukierunkowanej na wspólne kształcenie z uczelniami zagranicznymi i prowadzenie programów podwójnego dyplomowania; wdrożenie programu profesora wizytującego; rozwój uczelnianego programu wymiany dla studentów z Ameryki Północnej (Krakow Study Abroad); stworzenie oferty programów kształcenia prowadzonych we współpracy z podmiotami zagranicznymi; upowszechnianie osiągnięć naukowych, w ramach prowadzonych dyscyplin, w przestrzeni międzynarodowej; wzmocnienie oferty stypendiów będących w zasięgu instytucji krajowych i zagranicznych; opracowanie i wdrożenie programu promocji UPJPII na arenie międzynarodowej poprzez m.in. aktywność w mediach społecznościowych, na stronach internetowych czy zintensyfikowanej współpracy z absolwentami UPJPII; wdrożenie systemu szkoleń skierowanych do kadry w zakresie podnoszenia kompetencji istotnych dla rozwoju współpracy międzynarodowej”. Pora więc to wszystko wprowadzić w życie od nowego już roku akademickiego 2022/23. To jest na kolejne dwa lata mojej działalności jako rektora bardzo ważne zadanie i na tę sferę będę szczególnie zwracał uwagę. Obok więc podnoszenia poziomu dydaktyki (jakości kształcenia) i nauki (sięgania po granty w Polsce i za granicą) oraz budowy Kampusu Jana Pawła II umiędzynarodowienie jest priorytetem w latach 2022–2024 działalności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Jak podkreślił w wywiadzie rektor ks. prof. Robert Tyrała – „**Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie należy również do FUCE**, organizacji pokrewnej, ale obejmującej europejskie uczelnie”.

FUCE – Fédération des Universités Catholiques Européennes / European Federation of Catholic Universities / Federación de Universidades Católicas Europeas (FUCE/EFCU), mająca siedzibę w Paryżu i Louvain-la-Neuve, wywodzi się i jest częścią zawiązanej w 1924 r., a powołanej rok później na zjeździe w Paryżu międzynarodowej federacji uniwersytetów katolickich. W 1965 r. Federacja Katolickich Uniwersytetów przyjęła nazwę Fédération Internationale des Universités Catholiques / Międzynarodowa Federacja Uniwersytetów Katolickich (FIUC), która została uznana w 1967 r. przez UNESCO. Do Federacji należą rektorzy uniwersytetów i wyższych uczelni katolickich z większości państw europejskich, z przewagą przedstawicieli Europy Zachodniej.

Ogólnoświatowa federacja powierzyła misji uniwersytetu katolickiego trzy główne cele: działalność edukacyjną i szkoleniową, badania naukowe, służbę na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego.

I choć żelazna kurtyna dzieląca Europę uniemożliwiała interakcje pomiędzy uniwersytetami, Papieski Wydział Teologiczny w Krakowie (przekształcony w 1981 r. w PAT) został do federacji włączony w 1978 r. na XII Zjeździe Generalnym tej organizacji w Porto Allegre (Brazylia) i od tego czasu bierze udział w jej programach badawczych.

Po upadku muru berlińskiego, w 1989 r., papież Jan Paweł II w konstytucji apostolskiej *Ex corde Ecclesiae* (15 VIII 1990) określił uniwersytet jako wspólnotę akademicką, „która działając w sposób ściśle naukowy i krytyczny, przyczynia się do ochrony i postępu ludzkiej godności oraz dziedzictwa kulturowego poprzez prace badawcze, nauczanie i różnorakie usługi świadczone na rzecz wspólnot lokalnych,

1. „Pluriel” (Dialog: Islam – Chrześcijaństwo).
2. „European Humanism in the making” (Humanizm europejski i jego rozwój).

Więcej informacji: Władysław Zuziak, *Europejska Federacja Uniwersytetów Katolickich (FUCE). Na kanwie Konferencji w Krakowie 1997*, „Ruch Biblijny i Liturgiczny”: Tom 50, Nr 4 293–295 (1997).

<https://doi.org/10.21906/rbl.1127> oraz

http://www.fuce.eu/IMG/pdf/la_fuce_de_2013_a_2019.pdf. ■

krajowych i międzynarodowych”, rok później (1991) powstała Fédération des Universités Catholiques Européennes (FUCE) w przekonaniu, że jest w stanie wnieść nowy wkład do sieci uniwersytetów katolickich w oparciu o integrację europejską.

Badanie, jakie FUCE przeprowadziło pod koniec lat 90., uwiarydociło, jak wiele jest punktów wspólnych między różnymi katolickimi uniwersytetami w Europie, jak również wskazało na potrzebę wzmocnienia istniejących już więzi, nawet po rozpoczęciu Procesu Bolońskiego, który od czerwca 1999 r. miał na celu uporządkowanie i ujednoczenie systemu dydaktycznego w szkolnictwie wyższym, stworzenie porównywalnych kwalifikacji akademickich europejskich uniwersytetów oraz wspieranie mobilności studentów i wykładowców.

Ambicją FUCE jest rozwijanie współpracy między jej członkami m.in. na polu akademickim, naukowym, kulturalnym. Czynione są starania o coraz to lepszy przepływ informacji pomiędzy uczelniami członkowskimi, o wymianę i współpracę w dziedzinie nauczania i badań naukowych. Istotną przy tym jest refleksja nad rolą i działalnością uczelni katolickich w europejskim i międzynarodowym kontekście edukacji.

W 2013 r., w międzynarodowym głosowaniu, powierzono funkcję wiceprzewodniczącego FUCE ks. prof. dr. hab. Władysławowi Zuziakowi (Katedra Etyki Wydziału Filozoficznego UPJPII). W 2016 r. ks. prof. W. Zuziaka wybrano po raz kolejny wiceprzewodniczącym FUCE, którą to funkcję pełnił do 2019 r. W tym okresie, w ramach działalności FUCE, realizowano dwa projekty badawczo-dydaktyczne:

Inauguracja współpracy UPJPII z Uniwersytetem „papieskim” w Betlejem

tekst: Tomasz Książ, Sławomira Zbierska-Salameh

zdjęcia: Marek Pawełek

21 października 2022 r. delegacja UPJPII w Krakowie przybyła do Betlejem, by wziąć udział w uroczystości nadania patronatu Haliny i Stanisława Zbierskich Bibliotece na tamtejszym uniwersytecie. Uroczystość nadania imienia Bibliotece zainaugurowała jednocześnie roczne obchody 50-lecia Bethel University. Podczas nadania patronatu podpisany został list intencyjny o współpracy akademickiej między UPJPII i Uniwersytetem Betlejemskim.

Początek uniwersytetu w Betlejem wiąże się z historyczną wizytą w 1964 r. papieża Pawła VI do Ziemi Świętej i wizją Papieża stworzenia instytucji propagującej społeczne wartości Kościoła katolickiego, a równocześnie zaspokajającej potrzeby społeczności palestyńskiej. Po latach przygotowań i współpracy Watykanu z placówkami Braci La Salle działającymi w Ziemi Świętej, w 1973 r. otwarty został Uniwersytet Betlejemski - pierwsza wyższa uczelnia dla młodzieży palestyńskiej. Uniwersytet umożliwił kształcenie młodego pokolenia na miejscu, bez konieczności emigracji za granicę i potencjalnego „drenażu mózgow”, a przez to oznaczał awans społeczny dla całej społeczności palestyńskiej. Ukonstytuowany Uniwersytet w 1973 r. trwale upamiętnił wizytę papieża Pawła VI i zapoczątkował trwającą do dziś instytucjonalną współpracę Watykanu i katolickich Braci La Salle w zarządzaniu Uniwersytetem.

Choć w międzyczasie powstało blisko 30 uniwersytetów kształcących młodzież palestyńską, to i tak Uniwersytet Betlejemski, potocznie nazywany drugą Gwiazdą Betlejemską i usytuowany na wzgórzu nieopodal Świątyni Narodzenia Pańskiego, pozostaje nadal jedynym Uniwersytetem katolickim w tamtejszym społeczeństwie. W kształceniu młodego pokolenia palestyńskiego Uniwersytet wdraża wartości społeczne papieża Pawła VI i Kościoła katolickiego: kreowania moralnej postawy jednostek; dialogu międzyludzkiego oparteego na poszanowaniu życia i godności każdego; oddania służbie publicznej na rzecz dobra wspólnego.

Wydarzenia 21 października 2022 r., inaugurujące całoroczne obchody złotego jubileuszu Uniwersytetu Betlejemskiego, w większości zostały wypełnione przez uroczystość nadania tamtejszej Bibliotece uniwersyteckiej imienia Stanisława i Haliny Zbierskich, rodziców współautorki tego tekstu. Ważną częścią składową uroczystości w Bibliotece było podpisanie listu intencyjnego o współpracy między Uniwersytetem Betlejemskim a UPJPII i tym samym o potencjalnej współpracy z szerszą międzynarodową siecią uniwersytetów katolickich zarządzanych przez Braci La Salle.

Sławomira Zbierska-Salameh, jako profesor socjologii, jest członkiem Międzynarodowego Zarządu Regentów Uniwersytetu Betlejemskiego. Ideę patronatu swoich rodzi-

ców nad Biblioteką Uniwersytetu w Betlejem przyjęła jako bardzo szczytną, niemniej kłopotliwą propozycję, uważając, że patronat dwóch Polaków nad Biblioteką uniwersytecką na Zachodnim Wybrzeżu intryguje i wydaje się bezpodstawny. Jednak bliższe spojrzenie pozwala uchwycić zasadność tego patronatu samego w sobie, a także jako osnowę inicjatywy współpracy między dwoma Uniwersytetami Papieskimi – tym z Krakowa i z Betlejem.

Halina i Stanisław Zbierscy byli działaczami społecznymi, którzy brali udział w ruchu oporu, w szeregach BCh i AK; w Powstaniu Warszawskim. Po wojnie udzielali się w budowaniu bibliotek wiejskich i uniwersytetów ludowych, by szerzyć oświatę wśród upośledzonych grup społecznych; później działali na rzecz ZBoWiD-owców i w opozycji (publicystycznej i społecznej) wobec reżimu realnego socjalizmu. Jako głęboko wierzący katolicy, żyli i działali w specyficznym kontekście naszego kraju, ale w duchu uniwersalnej myśli społecznej papieża Pawła VI, Kościoła katolickiego, a także założyciela Braci La Salle: Jean-Baptiste'a de La Salle'a. Z urodzenia francuski arystokrata z XVII w., w młodszych latach oddał się życiu w wierze i wyrzeczeniach, w misji pomocy upośledzonym warstwom społecznym we Francji, zakładając szkoły dla młodzieży z niższych klas społecznych, pozbawionych wtedy dostępu do jakiegokolwiek edukacji. Ten działacz społeczny i reformator edukacji założył Instytut Braci Szkół Chrześcijańskich La Salle, którzy z czasem rozszerzyli swą działalność edukacyjną daleko poza Francję na istniejącą dziś szeroką sieć szkół i uniwersytetów dla upośledzonych społecznie i ekonomicznie we wszystkich krańcach świata.

Idea dalszego rozszerzania sieci instytucjonalnej między placówkami edukacji w imię redukcji rozwarstwienia społecznego, ułatwienia mobilności społecznej, zacieśniania międzynarodowej współpracy i braterstwa wśród katolickich społeczności stała się więc logiczną podstawą nadania patronatu Stanisława i Haliny Zbierskich Bibliotece uniwersyteckiej w Betlejem i znalazła wyraz w zainicjowaniu współpracy między UPJPII i Uniwersytetem Betlejemskim. Podpisanie listu intencyjnego przez rektora UPJPII ks. prof.

Roberta Tyrałę i wicekanclerza Uniwersytetu Betlejemskiego Petera Bray'a było istotną i logiczną częścią uroczystości nadania patronatu Bibliotece uniwersyteckiej.

Uroczystość w Bibliotece otworzył wicekanclerz Bethlehem University – brother Peter Bray, FSC, EdD. Następnie w swoim wystąpieniu córka państwa Zbierskich – prof. Suava (Sławomira) Zbierski-Salameh przypomniała sylwetki i dokonania swoich rodziców. Odczytany został list gratulacyjny od prof. Barta J. McGettricka – przewodniczącego Rady Nadzorczej Bethlehem University. Wystąpili również JE Przemysław Czyż, szef polskiej misji dyplomatycznej w Palestynie, Elizabeth Dsouza – dyrektor Biblioteki oraz rektor UPJPII – ks. prof. dr hab. Robert Tyrała. Wśród obecnych było wielu przedstawicieli władz Autonomii Palestyny, burmistrz Betlejem i społeczność akademicka.

Po ceremonii pobłogosławienia Biblioteki oraz odsłonięciu tablicy pamiątkowej nastąpiło uroczyste podpisanie listu intencyjnego przez władze obu uniwersytetów, nakreślającego ramy współpracy naukowej, dydaktycznej i kulturalnej, której uroczystości w Betlejem były pierwszym rozdziałem.

Wydarzenie uświetnił występ krakowskiego, uniwersyteckiego chóru Psalmodia w składzie: Julia Ilczuk, Natalia Kunikowska, s. Wanda Putyra, Gabriela Woronkow, Patryk Gębica, Dawid Rzepka, Bartłomiej Szatko i Marek Pawełek – organy. Wystąpili także soliści: Adam Michalak – tenor, Mariusz Monczak – skrzypce, Robert Adamczak – fortepian. Koncert poprowadził maestro prof. Włodzimierz Siedlik.

Uroczystości zakończył wernisaż wystawy prezentującej nowych patronów Biblioteki – Halinę i Stanisława Zbierskich – wielkich Polaków, działaczy podziemnych, propagatorów i organizatorów edukacji w Polsce.

Również wieczorne uroczystości inauguracji Jubileuszu miały akcenty polskie i wymiany kulturowej. W kaplicy uniwersyteckiej uroczystą Mszę św. celebrował abp Tomasz Grysa. Wieczór uświetnił koncert muzyki sakralnej w wykonaniu członków uniwersyteckiego chóru Psalmodia z Krakowa pod kierunkiem prof. Włodzimierza Siedlika.

W maju bieżącego roku spodziewana jest delegacja Uniwersytetu Betlejemskiego z wizytą na UPJPII. ■

Inauguracja Rady Rycerzy Kolumba UPJPII (9 XII 2022)

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: RRK UPJPII

Na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie została powołana Rada Rycerzy Kolumba. To pierwsza uniwersytecka Rada w Polsce (rady lokalne Rycerzy Kolumba działają w Polsce najczęściej przy parafiach). Rada skupia 22 członków, w jej skład weszli pracownicy naukowcy i administracyjni Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz sympatycy i przyjaciele uczelni. Rada ma stanowić zaplecze naukowe, intelektualne i formacyjne dla Rycerzy Kolumba w Polsce. RRK UPJPII nadano numer (światowy) 18067 oraz imię św. Józefa Sebastiana Pelczara.

W piątek 9 grudnia 2022 r. miało miejsce zebranie inauguracyjne Rady Rycerzy Kolumba UPJPII, podczas którego dokonano wyboru Zarządu. Wielkim Rycerzem Rady Rycerzy Kolumba UPJPII został wybrany lek. med. Roman Drażek, przyjaciel uniwersytetu. Zastępcą Karol Zawisłak, doktor nauk prawnych, pracownik naukowy Wydziału Prawa Kanonicznego UPJPII. Kanclerzem Rady został dr Karol Petryszak, pracownik naukowy Wydziału Filozoficznego UPJPII. Kapelanem Rady jest ks. dr hab. Witold Ostafiński, prof. UPJPII, a duchowym przewodnikiem Rady rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała.

Rada Rycerzy Kolumba Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie jest otwarta na przyjęcie no-

wych członków. Zaprasza pracowników naukowych, administracyjnych i przyjaciół uniwersytetu.

Instalację nowo wybranych członków funkcyjnych Rady zaplanowano na styczeń 2023 r. Rycerze Kolumba działają w Polsce od 2006 r. Organizacja zrzesza ponad 7 tys. mężczyzn działających przy ponad 100 parafiach w całym kraju i realizujących liczne dzieła miłosierdzia. Organizacja z roku na rok coraz skuteczniej udziela pomocy biednym i potrzebującym. Wśród jej działań są m.in. projekty charytatywne, wydarzenia integrujące lokalną społeczność, inicjatywy formacyjne.

Do Polski Rycerze Kolumba przybyli za namową św. Jana Pawła II i na zaproszenie m.in. kard. Józefa Glempa i kard. Franciszka Macharskiego. Pierwszym Kapelanem Stanowym, czyli duszpasterzem Rycerzy Kolumba w Polsce był śp. kard. Franciszek Macharski. Pierwszą radą w Polsce w 2006 r. była krakowska Rada nr 14000 im. Jana Pawła II. Rada Dyrektorów Rycerzy Kolumba, na posiedzeniu w dniach 4–6 lutego 2011 r., podjęła decyzję, aby uczynić Polskę Radą Stanową.

Przełożonym Rycerzy Kolumba w Polsce jest Delegat Stanowy br. Krzysztof Zuba. Funkcję Kapelana Stanowego pełni abp Wacław Depo.

Rycerze Kolumba są międzynarodową organizacją bratnią katolickich mężczyzn, liczącą blisko 2 mln członków, którzy działają w kilkunastu państwach świata. Zasadami Rycerzy Kolumba są: miłosierdzie, solidarność, jedność, braterstwo i patriotyzm. Organizację założył sługa Boży ks. Michael McGivney, który w 1882 r. w New Haven, w Stanach Zjednoczonych zgromadził grupę mężczyzn pragnących

wzajemnie się wspierać i formować w wierze katolickiej. 31 października 2020 r. został beatyfikowany w katedrze Świętego Józefa w Hartford, w stanie Connecticut. Wizja ks. McGivneya przyczyniła się do stworzenia organizacji, która stała się wiodącą katolicką, bratnią organizacją wzajemnej pomocy na świecie. ■

Nowe władze Rady i Zarządu Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla UPJPII

tekst: Łukasz Rzepka

Kadencja Zarządu i Rady Fundacji im. Świętej Królowej Jadwigi dla Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, która trwała od 1 stycznia 2020 r., dobiegła końca wraz z ostatnim dniem minionego roku. Zgodnie ze Statutem Fundacji do 30 listopada należało powołać władze na nową kadencję.

Posiedzenie Rady Fundacji, które odbyło się w sali senatu przy ul. Kanoniczej 25, otworzył ks. prof. dr hab. Robert Tyrała. Rektor zwrócił się do zebranych ze słowami wdzięczności za lata pracy w Radzie Fundacji: „Mając w pamięci słowa, które ponad trzydzieści lat temu pisali: ks. prof. dr hab. Wacław Świerżawski, ówczesny rektor Papieskiej Akademii Teologicznej, oraz bp prof. dr hab. Marian Jaworski – pierwszy przewodniczący Rady Fundacji, możemy odnieść wrażenie, że Fundacja niejako znowu staje przed swoim pierwotnym zadaniem: «Nowo powołana uczelnia realizuje pierwotną misję Wydziału, skoncentrowaną wokół przekazu rzetelnej wiedzy oraz pogłębienia wiary i zasad moralności chrześcijańskiej. Posiadając obecnie trzy wydziały, (...) pragnie nadal dynamicznie rozwijać swoją działalność naukową i ewangelizacyjną. Nie dysponuje jednak własnymi obiektami, lecz korzysta z pomieszczeń udostępnionych przez kurię, seminaria duchowne... Znajdują się one w różnych punktach miasta, co utrudnia koordynację zajęć i dodatkowo absorbuje czas». Wyjątkowo brzmią te słowa, kiedy w 20. rocznicę obecności naszego Patrona przy ul. Bobrzyńskiego 10 w Krakowie rozpoczynamy budowę Kampusu Jana Pawła II. 17 sierpnia 2002 r. w drodze z sanktuarium w Łagiewnikach na ulicę Franciszkańską Ojciec Święty pobłogosławił budowę nowej biblioteki Papieskiej Akademii Teologicznej. Dwie dekady później społeczność Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie rozpoczyna nowy etap swojej działalności. Jako spadkobiercy założonego przez św. królową Jadwigę Wydziału Teologicznego, przeżywając 625. rocznicę jego erygowania, świadomi ogromnego i bogatego dziedzictwa wieków chcemy już dzisiaj otwierać się na przyszłość. Nowy etap życia naszego uniwersytetu rozpoczynamy rozbudową nowoczesnego kampusu dla przyszłych pokoleń, a więc dla przyszłości – mamy nadzieję – pełnej pokoju, miłości i zro-

zumienia. A także po to, by wyraźniej odczytać naszą akademicką dewizę wypowiedzianą przez Zmartwychwstałego Pana: «idźcie i nauczajcie» (Mt 28, 19). Na Kampusie Jana Pawła II nasi studenci będą pogłębiać swoją wiedzę i poszukiwać mądrości oraz uczyć się, jak czynić pokój między ludźmi i w życiu kierować się miłością, a także otwierać się na to, co nie przemija. Wiara, iż w środowisku akademickim naszej uczelni tkwią wielkie możliwości, już od ponad trzech dekad prowadzi Fundację w jej działaniach. Dlatego raz jeszcze dziękuję za każdy trud poniesiony dla dobra naszej społeczności akademickiej” – pisał w liście skierowanym do ustępującej Rady i Zarządu rektor UPJPII. Nie sposób nie wspomnieć wieloletniej działalności radnych na rzecz Fundacji i Uniwersytetu: ks. prof. dr hab. Kazimierz Panuś, który pełnił również funkcję przewodniczącego, związany był z Fundacją przez 12 lat; wiceprzewodniczący ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski przez 12 lat; wiceprzewodniczącą prof. dr hab. Marian Śnieżyński przez 12 lat; sekretarz mec. Anna Sobczak przez 12 lat; ks. prof. dr hab. Tadeusz Borutka przez 12 lat; prof. dr hab. Wiesław Delimat przez 12 lat; prof. dr hab. Stanisław Krawczyński przez 9 lat; ks. prof. dr hab. Jan Szczurek przez 29 lat; ks. prof. dr hab. Stanisław Sojka od 9 lat; ks. dr hab. Piotr Majer, prof. UPJPII, przez 13 lat; ks. dr Józef Andrzej Nowobilski przez 12 lat; ks. inf. Władysław Gasidło przez 32 lata. Wieloletnim członkiem Rady był również śp. prof. dr hab. Franciszek Ziejka, który odszedł do Domu Ojca 19 lipca 2020 r.

Zgodnie ze Statutem Fundacji członków kolejnych kadencji powołuje w liczbie 5–8 Senat Uniwersytetu spośród osób zasłużonych na polu nauki i kultury, a także tych, którzy swoją ofiarnością szczególnie przyczynili się do pomnożenia mienia i dóbr kulturowych Fundacji, zaś w liczbie 5–7 powołuje ustępująca Rada. Dlatego Senat UPJPII na mocy Uchwały nr 82/2022 z dnia 28 listopada 2022 r. zatwierdził członków nowej kadencji, a wśród nich wybrani zostali: dr Sławomira Zbierska-Salameh – członek Rady Nadzorczej Bethlehem University; mgr Sławomir Adamiec – dyrektor generalny Ministerstwa Edukacji i Nauki, Kawaler Zakonu Rycerskiego Świętego Grobu Bożego w Jerozolimie (OESSH), odznaczony Złotym Medalem za Zasługi dla Obronności

Kraju; dr Stanisław Bisztyga – senator RP VII kadencji, radny województwa małopolskiego; ks. prof. dr hab. Szymon Drzyżdżyk – kierownik Katedry Charytologii, Mariologii i Sakramentologii WT UPJPII; ks. mgr Andrzej Lichosyt – były kanclerz UPJPII i były prezes Zarządu Fundacji; mgr Dariusz Majcherczyk – dyrektor Banku PKO BP Oddział Lubicz w Krakowie; ks. dr hab. Witold Ostafiński, prof. UPJPII – wykładowca w Katedrze Homiletyki i Komunikacji Religijnej WT UPJPII; mgr Jerzy Widzyk – były minister transportu i gospodarki morskiej, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Ustępująca Rada zatwierdziła wybór członków nowej kadencji. Wśród nich znaleźli się: ks. dr Bronisław Fidelus – infułat archidiecezji krakowskiej, wieloletni archiprezbiter bazyliki Mariackiej, związany z Fundacją od początku jej

istnienia; prof. dr hab. inż. Kazimierz Wiatr – senator RP, przewodniczący Komisji Nauki, Edukacji i Sportu Senatu RP, dyrektor ACK CYFRONET, odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski; mgr Anna Malińska-Łagudza – koordynatorka projektu Zintegrowany Plan Rozwoju UPJPII, mgr Klaudia Senderska – wieloletnia koordynatorka wolontariatu działającego przy Fundacji, obecnie referentka w Biurze Projektów Naukowych UPJPII, mgr Jakub Skawiński – radca prawny.

Dokonano również wyboru Zarządu nowej kadencji. O. mgr Fidelis Arkadiusz Maciołek OFM został powołany na funkcję prezesa Zarządu Fundacji. Na kolejną kadencję powołani zostali wiceprezes Zarządu mgr Łukasz Rzepka i skarbnik Magdalena Ficoń. Kadencja nowej Rady i Zarządu trwać będzie do 31 grudnia 2025 r. ■

Ks. prof. Michał Heller laureatem Nagrody im. Erazma i Anny Jerzmanowskich (12 XII 2022)

Polska Akademia Umiejętności wyłoniła laureata Nagrody Jerzmanowskich na rok 2022. Nagrodę otrzymał ks. profesor Michał Heller, teolog, filozof, kosmolog, fizyk teoretyczny, historyk nauki oraz jej wybitny popularyzator, niestrudzony animator badań naukowych, wieloletni wykładowca na Wydziale Filozoficznym UPJPII, doktor honoris causa UPJPII. Nagroda Polskiej Akademii Umiejętności im. Erazma i Anny Jerzmanowskich ma na celu honorowanie i promowanie zasług wybitnych Polaków. Partnerami wydarzenia są Województwo Małopolskie i Miasto Kraków.

Uroczystość wręczenia wyróżnienia odbyła się w poniedziałek 12 grudnia 2022 r. tradycyjnie w Sali Senatorskiej Zamku Królewskiego na Wawelu.

Laureat wygłosił krótkie przemówienie, a raczej był to rodzaj gawędy człowieka uczonego – jak ocenił ks. prof. dr hab. Jarosław Jagiełło, dziekan Wydziału Filozofii UPJPII, współpracujący przez wiele lat z ks. prof. Michałem

Hellerem, który swoją refleksję rozpoczął od stwierdzenia, że w czasie wielkich konfliktów politycznych, społecznych, niezrozumienia człowieka przez człowieka tym, co jednoczy ludzi, jest edukacja. W tym kontekście nawiązał do Erazma Jerzmanowskiego, fundatora tej nagrody. Wynałazca, przemyślnik i biznesmen prowadził także szeroką działalność filantropijną, finansował wiele przedsięwzięć, stowarzyszeń działających m.in. na rzecz oświaty i wychowania, finansował budowy szkół, wspierał towarzystwa pomocy naukowej.

Ks. prof. M. Heller mówił, jak wielką rolę w rozwoju edukacji odegrała Komisja Edukacji Narodowej i ukazał główne poczynania KEN, która, choć działała stosunkowo krótko, jednak w sposób znakomity odrodziła naukę, zwłaszcza na poziomie podstawowym i średnim. Ostateczny cios jednak zadała KEN konfederacja targowicka, a wielu działaczy (z H. Kołłątajem na czele) po zwycięstwie targowicy musiało

uciekać z kraju, by ratować życie w związku z wydanymi na nich zaocznymi wyrokami śmierci.

Laureat powiedział, że to, co obecnie jest według niego najgorsze, a takie jest jego doświadczenie związane z edukacją, to niestety właśnie reformy szkolnictwa. Stwierdza bowiem, na przykładzie swojego życia, że każda reforma zamiast przynosić coś zdecydowanie lepszego, przynosiła kłopoty, z którymi my sobie nie umiemy poradzić. Dostrzega wielki problem w szkołach średnich. Życzyłby sobie, żeby edukacja w szkołach średnich osiągnęła przynajmniej dwa poziomy. Po pierwsze, żeby szkoły średnie opuszczali uczniowie, którzy są bardzo dobrze nauczeni języka polskiego, którzy mówią poprawnie w języku polskim i którzy – po drugie – potrafią krytycznie myśleć, więc akcent należałoby położyć na naukę matematyki, fizyki, logiki.

„Kolejna sprawa, z którą dziś musimy się zmierzyć – mówił laureat – to sztuczna inteligencja, której technologie tak niezwykle szybko się rozwijają”. Natura ludzka, naturalny rozwój naszego człowieczeństwa – zdaniem ks. prof. M. Hellera – nie nadąża za tym postępem technologicznym. „Ale jednak chcę tutaj pewną nadzieję dać, że nigdy sztuczna inteligencja nie będzie większa od naturalnej inteligencji, że jej nie zdominuje” – mówił laureat „polskiego Nobla”, jak zwykło się nazywać Nagrodę im. E. i A. Jerzmanowskich.

Nagroda im. Erazma i Anny Jerzmanowskich

Po raz pierwszy nagroda przyznana została przez Akademię Umiejętności w roku 1915, a otrzymał ją wówczas metropolita krakowski ks. kard. Adam Stefan Sapieha. Kolejnym laureatem był Henryk Sienkiewicz. Przyznawana do 1938 r., odnowiona została w roku 2009, w setną rocznicę śmierci Erazma Jerzmanowskiego. Pierwszą jej laureatką, po wznowieniu, została Janina Ochojska-Okońska. Jak zapisano w regulaminie nagrody, w nawiązaniu do wyrażonej w 1908 r. woli Erazma Jerzmanowskiego, ma być ona przyznawana przez Komitet Nagrody Polskiej Akademii Umiejętności im. Erazma i Anny Jerzmanowskich osobie, która „przez swe prace literackie, naukowe lub humanitarne, dokonywane z pożytkiem dla ojczystego kraju, potrafiła zająć wybitne stanowisko w społeczeństwie polskim”.

Dotychczasowi laureaci Nagrody (po reaktywacji w 2009 r.): Janina Ochojska-Okońska (2009), prof. Jerzy Nowosielski (2010), prof. Maciej Władysław Grabski (2011), prof. Adam Bielański (2012), prof. Andrzej Zoll (2013), Jerzy Owsiak (2014), prof. Jerzy Limon (2015), ks. Adam Boniecki (2016), prof. Krzysztof Penderecki (2017), Anna Dymna (2018), prof. Adolf Juzwenko (2019), s. Małgorzata Chmielewska (2020). ■

Tego dnia ks. prof. Michałowi Hellerowi medal „Zasłużony dla UPJPII” wręczył dziekan Wydziału Filozofii ks. prof. Jarosław Jagiełło.

Ks. prof. M. Heller jest laureatem Nagrody Templetona (określanej mianem teologicznego Nobla), a przyznawanej za pokonywanie barier między nauką a religią, został uhonorowany Orderem Orła Białego. Jest fundatorem i pomysłodawcą Centrum Kopernika Badań Interdyscyplinarnych. Trudno przywołać wszystkie osiągnięcia i zasługi ks. prof. Michała Hellera, zacytujmy więc słowa ks. dr. hab. Miłosa Hołdy (WF UPJPII), dla którego laureat Nagrody Jerzmanowskich jest nauczycielem i wielkim autorytetem:

„Ksiądz Profesor Michał Heller jest wielkim mistrzem «wiary szukającej rozumienia» i «rozumienia otwartego na wiarę». Nikt inny nie potrafi tak kompetentnie, a jednocześnie barwnie, przekonywać nas, że między tym, w co wierzymy, a tym, co wiemy, nie ma sprzeczności. Nikt inny nie potrafi sprawić, byśmy z tak wielkim zachwytem stawali wobec wszechświata. Nikt inny nie potrafi z taką pasją prowadzić nas dwiema drogami do jednego celu, jakim jest ostateczne wyjaśnienie tego, co nas otacza. Ksiądz Profesor Michał Heller w ciągu długich lat swojej pracy stał się Mistrzem dla wielu pokoleń zawodowych filozofów, teologów, fizyków, ale także wielu spośród tych, którzy, choć nie specjalizują się w wyżej wymienionych dziedzinach, chcą rozumieć głębiej i wierzyć mądrzej”.

Jubileusz 75. urodzin bp. Jana Kopca, doktora honoris causa UPJPII z udziałem przedstawicieli UPJPII (14 XII 2022)

Jubileusz 75. rocznicy urodzin bp. prof. dr. hab. Jana Kopca odbył się w Gliwicach 14 grudnia 2022 r. W uroczystości uczestniczyli: ks. prof. dr. hab. Robert Tyrała, rektor UPJPII; ks. prof. dr. hab. Jacek Urban, dziekan Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII; Sebastian Wojnowski, dyrektor Wydawnictwa Naukowego i p.o. dyr. Biblioteki Głównej UPJPII.

Ks. rektor, zwracając się do bp. Jana Kopca, jako nie tylko dobrego pasterza, ale i wytrawnego mówcy oraz wybitnego historyka, przypomniał związki Jubilata z Karolem Wojtyłą, później z Janem Pawłem II, związki z Krakowem i wierność św. Stanisławowi, a także nadanie godności doktora honoris causa przez UPJPII, która to uroczystość odbyła się 16 października 2020 r., w 42. rocznicę wyboru biskupa krakowskiego na Stolicę Piotrową.

„Z naukowym środowiskiem w Krakowie biskup Jan związany jest – można powiedzieć – od zawsze, a także z naszym Uniwersytetem poprzez konferencje czy recenzje naukowe, a teraz jest jednym z nas, już na zawsze, przez doktorat honoris causa, słowem – też krakowianin! Jesteśmy z tego dumni w Krakowie” – mówił ks. prof. R. Tyrała. „Księżę Biskupie Profesorze: *Ad multos annos!* Niech św. Jan Paweł II prowadzi!” – zakończył ks. prof. R. Tyrała.

Tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie został nadany bp. Janowi Kopicowi na wniosek Rady Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII w szczególności za:

- edycję akt Nuncjatury Apostolskiej w Warszawie z pierwszej połowy XVIII w. jako podstawowego źródła poznania historii Kościoła w Polsce;
- setki prac na temat historii Kościoła na Śląsku z podkreśleniem jej różnorodności, z akcentem na dzieje duszpasterstwa;
- dostrzeganie człowieka w historii, w nauce i w codziennym życiu;
- wielką cześć dla św. Jana Pawła II, dla Krakowa i dla naszego Uniwersytetu. ■

Jubileusz ks. prof. Macieja Ostrowskiego w 70. rocznicę urodzin i 40-lecie pracy naukowo-dydaktycznej. Prezentacja Księgi Jubileuszowej (24 XI 2022)

źródło, zdjęcia: Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej

Obchody jubileuszu 70. rocznicy urodzin, 45. rocznicy święceń kapłańskich i 40-lecia pracy naukowo-dydaktycznej Księdza Profesora Macieja Ostrowskiego na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie rozpoczęła Msza św. w kolegiacie akademickiej św. Anny w Krakowie, do kapituły której należy ks. prof. M. Ostrowski. „Chcemy dziękować Bogu za jego posługę, (...) za wszystko dobro, które przez działalność Księdza Profesora dane zostało Kościołowi krakowskiemu, polskiemu, powszechnemu” – mówił na początku Mszy św. proboszcz ks. prof. Tadeusz Panuś. Przewodniczący liturgii ks. kard. Stanisław Dziwisz wspominał m.in. wspólne górskie wyprawy z ks. Maciejem Ostrowskim. W homilii ks. prof. Jan Wal wskazał na życie Jubilata, będące świadectwem wiary i apostołskiego zaangażowania, rzetelności naukowej i służby społecz-

nej. Sprawowana Eucharystia była wyrazem wdzięczności i modlitwy w intencji Jubilata.

Instytut Teologii Praktycznej Wydziału Teologicznego UPJPII w Krakowie, przygotowując rocznicowe obchody, zaplanował także Konferencję Jubileuszową Księdza Profesora Macieja Ostrowskiego. W programie Konferencji znalazły się wystąpienia gości, laudacje i życzenia dla Jubilata oraz część naukowa: wykłady – prezentacje dedykowane Jubilatowi: ks. dr hab. Andrzej Kielian – *Ekologia w działalności ks. profesora Ostrowskiego*; ks. mgr Artur Świeży SDB – *Ksiądz profesor Maciej Ostrowski i duszpasterstwo turystów*; ks. dr Michał Mraczek – *Podróżować – doświadczać – rozumieć, czyli ks. prof. Macieja Ostrowskiego teologii pastoralnej metoda własna*.

W czasie uroczystości została wręczona dedykowana dostojnemu Jubilatowi Księga Jubileuszowa *Homo viator. Człowiek – duszpasterstwo – Kościół. Od pielgrzymki do ekologii*. Na 600 stronach opisano w niej życie Jubilata przepełnione pracą naukową i dydaktyczną, działalność w charakterze duszpasterza turystów, pielgrzymów, przewodników i ratowników górskich, w której będąc jednocześnie czynnym członkiem Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego oraz Przewodnikiem Turystyki Górskiej, wielokrotnie otrzymywał nagrody za upowszechnianie turystyki górskiej i krajoznawstwa oraz wyrazy uznania jako znakomity znawca powiązań między życiem religijnym a otaczającą nas przyrodą – dość przywołać inicjatywę organizowania międzynarodowych seminariów-sympozjów ekologiczno-turystycznych odbywających się pod hasłem „Sacrum i przyroda”.

W liście gratulacyjnym skierowanym do ks. prof. Macieja Ostrowskiego rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała napisał: „Patrząc na witalność i wszelkie aktualne działania ks. prof. Macieja Ostrowskiego, wprost niemożliwym wydaje się, że jest On już tak szacownym jubilatem. Skoro jednak wyświęcony został na kapłana w 1977 r., wiele już mogło się zdarzyć. Były więc parafie w Suchej Beskidzkiej i św. Szczepana w Krakowie, zatrudnienie w Kurii Metropolitalnej, a na naszej uczelni praca w latach 1989–2022. I konsekwentny był też Jego rozwój naukowy: najpierw doktorat w 1989 r., habilitacja w 1998 r., a profesura w 2006 r. Był też promotorem wielu prac naukowych na naszym Uniwersytecie, a administracyjnie pracował dla jej dobra jako prorektor. Ale jed-

nak chyba największą pasją Jubilata była i jest turystyka religijna i jej miejsce w pastoralnej wizji Kościoła. O tym z całą pewnością świadczą jego działania jako duszpasterza turystów Archidiecezji Krakowskiej, w Oddziale Krakowskim im. Karola Wojtyły Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego, Radzie ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek Konferencji Episkopatu Polski. To jednak zbytnio nie dziwi, skoro mając zaledwie 5 lat, wędrował ze swoim ojcem cały dzień w okolicy Jeleśni. Zapewne już wówczas kiełkowało to, czemu poświęcił całe życie – poszukiwaniu sposobów przekazywania Ewangelii i spojrzenia na przyrodę jako drogę dotarcia do Boga oraz do odkrywania Jego samego (zob. KKK 31–44)”.

Wśród wielu listów gratulacyjnych i życzeń, jakie napłynęły na jubileusz ks. prof. Macieja Ostrowskiego, były także życzenia od papieża Franciszka.

Ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski od 1998 r. kierował Katedrą Teologii Pastoralnej Szczegółowej Wydziału Teologicznego Papieskiej Akademii Teologicznej. W 2015 r., gdy na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie utworzono Instytut Teologii Praktycznej, ks. prof. Maciej Ostrowski został jego dyrektorem. W 2020 r. został kierownikiem nowo powstałej Katedry Teologii i Psychologii Pastoralnej.

Ks. prof. Maciej Ostrowski jest sekretarzem Rady KEP ds. Migracji, Turystyki i Pielgrzymek. Sam jest turystą, od lat zaangażowanym w prowadzenie wycieczek, szkolenia przewodników wycieczkowych. Jest m.in. ratownikiem GOPR i członkiem PTTK. ■

Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej, czyli trzy archiwa pod jednym adresem już w pełni dostępne dla użytkowników

tekst: Weronika Ptak

Z radością informujemy o opublikowaniu wszystkich Archiwaliów objętych digitalizacją w ramach projektu Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej na stronie internetowej caak.upjp2.edu.pl! Zapraszamy do korzystania z najcenniejszych dokumentów wchodzących w skład trzech zasobów archiwalnych o unikalnym znaczeniu naukowym, kulturowym i historycznym: Archiwum Archidiecezji Lwowskiej (Archiwum im. Arcybiskupa Eugeniusza Bazia-ka), Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie oraz Archiwum Diecezji Bielsko-Żywieckiej. W ciągu trwania projektu w latach 2020–2022 udało nam się udostępnić ponad 1022 jednostki archiwalne, co oznacza ponad 600 tys. zdjęć. Tak duża liczba archiwaliów dostępna w formie cyfrowej przyczynia się nie tylko do ochrony ich substancji materialnej, ale i umożliwia korzystanie z nich szerokiemu gronu naukowców, historyków, historyków sztuki, genealogów, nauczycieli, przewodników turystycznych, młodzieży szkół średnich i wyższych, pasjonatów i wszystkich zainteresowanych.

Co znalazło się w naszym wirtualnym archiwum? Z Archiwum Kurii Metropolitalnej w Krakowie zdigitalizowano osiem zespołów: Acta officialia, Acta episcopalia, Akta metrykalne (Kraków – parafia Wszystkich Świętych, Wieliczka, Jadowniki, Drogoinia, Dziekanowice, Nowy Targ, Polanka Wielka, Radziszów, Rybna, Szaflary, Wadowice), Acta administratorialia, Acta gratiosa, Libri ordinationum, Wizytacje dziekańskie oraz Dokumenty luźne. Digitalizacja akt z Archiwum Lwowskiego objęła Akta wizytacji biskupich, Akta konsystorskie z okresu staropolskiego, Akta konsystorskie z XIX i XX w., Akta metrykalne i Indeksy do akt konsystorskich. W ramach Archiwum Diecezji Bielsko-

Żywieckiej wykonano digitalizację ponad 280 jednostek z 41 parafii tejże diecezji. Wszystkie skany dostępne są w formie cyfrowej na stronie internetowej projektu, z której można skorzystać w zaciszu własnego domu.

Projekt Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej jest odpowiedzią na rosnące obecnie zapotrzebowanie na cyfrowy dostęp do obiektów reprezentujących dziedzictwo historyczne. Ze względu na postać analogową omawianych archiwaliów oraz w wielu przypadkach ich zły stan zachowania dostęp do nich jest bardzo ograniczony. Co więcej, wyżej wymienione zasoby nauki, mające ogromne znaczenie dla badań historycznych, historyczno-artystycznych, genealogicznych, antropologicznych, kulturoznawczych czy geograficznych nad polskim dziedzictwem, nigdy dotąd nie były publikowane w formie cyfrowej. Szerokie udostępnienie wspomnianych zasobów archiwalnych nie tylko przyczynia się do dynamicznego rozwoju badań w dziedzinie nauk humanistycznych poprzez umożliwienie szybkiego i łatwego korzystania z bezcennych dokumentów archiwalnych, ale także zwiększa ich bezpieczeństwo.

Realizacja tak ambitnego projektu jak Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej była możliwa dzięki pozyskaniu przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie dofinansowania ze środków unijnych w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa. Dofinansowanie unijne wyniosło 7 328 560,43 PLN. Umowę w tej sprawie w listopadzie 2019 r. podpisali ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak, Rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Ewa Siczek, Dyrektor Departamentu Projektów e-Administracji Centrum Projektów Polska Cyfrowa. Projekt realizowany był od 2 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2022 r.

Projekt *Cyfrowe Archiwum Archidiecezji Krakowskiej* uzyskał dofinansowanie ze środków Unii Europejskiej w ramach *Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa*. Oś priorytetowa: *II E-administracja i otwarty rząd*; Działanie: *2.3 Cyfrowa dostępność i użyteczność informacji sektora publicznego*; Poddziałanie: *2.3.1 Cyfrowe udostępnienie informacji sektora publicznego ze źródeł administracyjnych i zasobów nauki*.

Wartość dofinansowania: 7 328 560,43 PLN ■

MISERICORDIAS DOMINI IN AETERNUM CANTABO

(Ps 88,2)

Instytut Nauk Biblijnych
Wydziału Teologicznego
Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II
w Krakowie
oraz
Sekcja Biblijna Polskiego Towarzystwa
Teologicznego w Krakowie

zapraszają na

**Symposium biblijne
z okazji wręczenia książki pamiątkowej
ks. prof. dr. hab. Stanisławowi Hałasowi SCJ**

9 grudnia 2022
ul. Bernardyńska 3, sala 217

Symposium biblijne z okazji wydania książki pamiątkowej na jubileusz 70. urodzin ks. prof. dr. hab. Stanisława Hałasa SCJ (9 XII 2022)

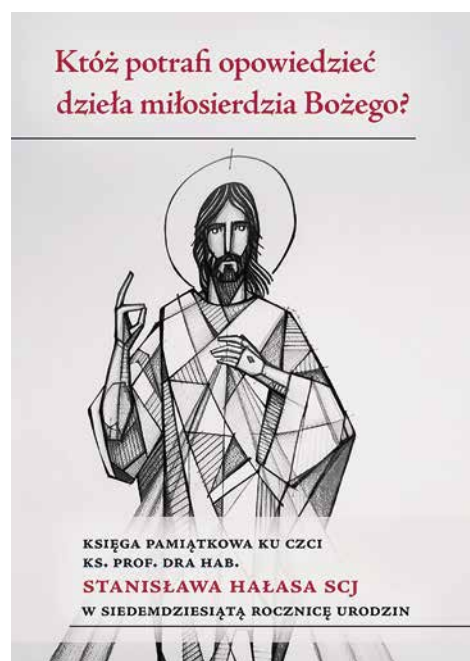
tekst: Anna Wajda

Instytut Nauk Biblijnych Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie oraz Sekcja Biblijna Polskiego Towarzystwa Teologicznego w Krakowie zorganizowały symposium biblijne, połączone z wręceniem książki pamiątkowej ks. prof. dr. hab. Stanisławowi Hałasowi SCJ, przygotowanej z okazji 70. rocznicy jego urodzin.

Mottem spotkania były słowa: *Misericordias Domini in aeternum cantabo* (Ps 88,2), które wskazują na jeden z zasadniczych wątków badań naukowych Księdza Jubilata, ale także swoisty charyzmat, jaki wpisał w swoją codzienność i propagował wśród studentów i pracowników Wydziału Teologicznego UPJPII, dając się nie tylko poznać jako człowiek wszechstronnej wiedzy i posiadający bardzo solidny warsztat badawczy Pisma Świętego, ale przede wszystkim jako osoba wyczułona na dobro, prawdę i piękno, otwarta na drugiego, wręcz bardzo ojczowska.

Ksiądz prof. dr. hab. Stanisław Hałas SCJ to biblista znany i szanowany nie tylko w środowisku krakowskim, ale również wśród biblistów polskich. Świadczą o tym m.in. dedykowane Księdzu Jubilatowi artykuły nadesłane z niemal wszystkich ośrodków biblijnych w Polsce, opublikowane w pracy zbiorowej pt. *Któż potrafi opowiedzieć dzieła mił-*

sierdzia Bożego? Księga pamiątkowa ku czci ks. prof. dr. hab. Stanisława Hałasa SCJ w siedemdziesiątą rocznicę urodzin, Wydawnictwo Naukowe UPJPII, Kraków 2022. ■

O mediach wiedzą już (prawie) wszystko

tekst: Katarzyna Radwańska

zdjęcia: Urszula Dyrz, Faustyna Zaleśna

Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie gościł licealistów z województwa małopolskiego walczących o awans do ogólnopolskiego etapu IX Olimpiady Wiedzy o Mediach. 16 grudnia uczniowie szkół średnich wraz z opiekunami dotarli na Franciszkańską 1, by zmierzyć się z testem wiedzy, ale też wziąć udział w rozwojowych warsztatach dziennikarskich i poznać ofertę edukacyjną UPJPII.

Otoczają nas niezależnie od grupy wiekowej i roli społecznej. Ostatnimi laty jeszcze silniej oddziałują na naszą codzienność. Odpowiedź na retoryczne pytanie „co to takiego” jest dość oczywista – chodzi o media. Te gorące, w których odbiorca jest bierny, a także zimne, wymagające interakcji ze strony adresata przekazu. Media tradycyjne, ale też nowe, będące w rozwoju i jeszcze silniej ingerujące w rzeczywistość. Tematy relacjonowane przez szeroką gamę nadawców, ich styl, jakość i forma przekazu stanowią główną oś zainteresowań uczniów szkół średnich, którzy podjęli wyzwanie zmierzenia się w 9. edycji Olimpiady Wiedzy o Mediach. Edycji wyjątkowej, bo powracającej w uczelniane mury, ale także odbywającej się pośród strzałów karabinów maszynowych za wschodnią granicą i w zaciętej wojnie na newsy i fake newsy wewnątrz kraju.

Olimpiada Wiedzy o Mediach to coroczne zawody organizowane przez Uniwersytet Warszawski we współpracy

z szesnastoma uczelniami z całej Polski. Rywalizacja dzieli się na trzy etapy. W pierwszym zadaniem uczestników jest przygotowanie pisemnego eseju, reportażu, fotokastu lub innej formy na jeden z pięciu tematów opracowanych przez komitet centralny. Następnie członkowie komitetu okręgowego oceniają prace złożone na terenie danego województwa. Drugi etap to test jednokrotnego wyboru, odbywający się o tej samej porze, jednocześnie na uczelniach-współorganizatorach w całym kraju. Do etapu krajowego zostaje zakwalifikowanych dziesięcioro uczniów z najwyższą liczbą punktów. Centralna rozgrywka ma miejsce w Warszawie i trwa dwa dni. Najlepsza „dwunastka” z całej Polski występuje przed publicznością podczas quizu, w trakcie którego walczy o nagrody rzeczowe i tytuł zwycięzcy. Rozstrzygnięcie 9. edycji Olimpiady dopiero przed nami, a tymczasem wróćmy do tego, co działo się na UPJPII pod koniec 2022 r.

Wrzesień to czas promocji, czyli poczta pantoflowa, setki wysłanych plakatów i listów zachęcających uczniów, a także ich nauczycieli do sprawdzenia sił w OWM. Październik i początek listopada to z kolei pora na rejestrację i przygotowywanie prac. W końcu, po dziewięciu dniach wysiłków sprawdzających, 25 listopada poznaliśmy autorów 30 najlepszych utworów. Inicjatywa nie umknęła uwadze mediów. Red. Dominika Kossakowska z Radia Kraków przeprowadziła rozmowę z dr hab. Katarzyną Drag, w której prze-

wodnicząca Komitetu Okręgowego OWM wyjawia szczegóły tegorocznej edycji. Oto czym dzieliła się na antenie krakowskiej rozgłośni: „Z województwa małopolskiego do Instytutu Dziennikarstwa Mediów i Komunikacji Społecznej wpłynęły łącznie 52 prace. Ich twórcy w większości wybierali formę tradycyjnego eseju, ale pojawiło się także kilka filmów i prezentacji” – mówi dyrektor IDMiKS. Mimo iż nagrodą są indeksy na studia dziennikarskie, udział w zawodach niesie z sobą także korzyści niematerialne. „Wartością naddaną jest rozwijanie wiedzy i umiejętności w zakresie analizy świata mediów i konkretnych przekazów medialnych” – tłumaczy dr hab. Katarzyna Drąg. „Otrzymaliśmy wiele prac, które zaskakują dojrzałością, co dla nas oczekujących na kolejnych adeptów dziennikarstwa w murach UPJPII jest piękne, interesujące, ale też motywujące w codziennych wysiłkach

na rzecz promowania dobrych mediów” – dodaje. Wśród tegorocznych tematów znalazły się zagadnienia obejmujące kwestię odpowiedzialności za słowo, elementy prawdy i fikcji w przekazach czy rola mediów w relacjonowaniu tematów trudnych, takich jak wojna i pandemia. Kolejne kategorie były bardziej ogólnikowe i dotyczyły pozycji mediów jako czwartej władzy oraz zagadnień językowych. Dyrektor Drąg wskazuje, że w wielu pracach punktem wyjścia były własne doświadczenia i obserwacje młodych ludzi. Choć czasami przedstawione zbyt jednoznacznie. „Mimo braku doświadczenia w prowadzeniu szczegółowych analiz i studiów porównawczych sama próba podjęcia refleksji i zainteresowanie młodzieży tematyką mediów jest dla nas bardzo cenna. To dobry prognostyk na przyszłość” – konkluduje.

Po etapie snucia refleksji i dyskusji problemowej nad wybranym tematem przyszedł czas na test wiedzy. Autorzy trzydziestu najlepszych prac z województwa małopolskiego dotarli na Franciszkańską 1, by zmierzyć się o przepustkę do etapu ogólnopolskiego. 60-minutowa batalia zakończyła się wyłonieniem najlepszej „dziesiątki”, która w dniach 17-18 marca 2023 r. powalczy o laur na arenie krajowej. Poziom wojewódzki okazał się na tyle wysoki i wyrównany, że komisji sprawdzającej zdarzyło się przetrzeć oczy ze zdumienia. Wizyta uczniów i ich opiekunów na UPJPII nie mogła skończyć się jednak tylko na teście. W kuźni praktyków, jak bywa określany IDMiKS na mapie Krakowa, nie zabrakło programu dodatkowego, którego punkty realizowano w Akademickim Centrum Medialnym. Po chwili oddechu, wymianie pierwszych uwag „na gorąco” i słodkiej przekąsce, uczestnicy zostali podzieleni na trzy grupy, biorąc udział w warsztatach wprowadzających do sztuki dziennikarskiej. Uczniowie uczestniczyli w warsztatach radiowych poprowadzonych przez ks. dr. Pawła Kaszubę, a także w warsztatach dziennikarstwa telewizyjnego, które poprowadziła red. Karolina Woźnicka, dziennikarka telewizyjna Redakcji Programów Katolickich TVP Kraków. „Odkrywaliśmy tajniki dziennikarstwa informacyjnego w warunkach telewizyjnych. Uczestnicy zostali poproszeni o zredagowanie informacji na temat wydarzenia, w jakim biorą udział, a następnie zrelacjonowania go w warunkach wejścia «na żywo»” – tłumaczyła red. Woźnicka. Godzina lekcyjna prawdopodobnie była najbardziej intensywną dla wielu z uczestników. „Młodzież była chłonna wiedzy. Każdy miał możliwość sprawdzenia swoich sił przed i za profesjonalną kamerą. Jako operatorzy, uczniowie dowiadywali się, w jaki sposób odpowiednio kadrować i ustawiać światło. Uczestnicy otrzymali też garść merytorycznej wiedzy. Poznali kilka terminów żargonu telewizyjnego, takich jak: setka, kryta setka, stand-up, para-live, flash czy biała, co było dla nich zaskakujące, ale też ciekawe” – opowiadała absolwentka studiów dziennikarskich na UPJPII. Na pyta-

nie, czy któryś z uczestników przykuł jej uwagę pod kątem talentu, odpowiada, że niektóre jednostki wykazały się sporą determinacją, by wykonać zadanie jak najlepiej. „Co ważne, na podsumowaniu nagrań młodzi zadawali pytania i chętnie słuchali uwag, co można by poprawić podczas kolejnych prób. To był naprawdę owocny czas” – dodała.

Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej od lat wspiera inicjatywy z obszaru edukacji medialnej. Dzięki licznym współpracom i budowaniu przyjaznych relacji ze szkołami średnimi jednostka dzieli się doświadczeniem i wiedzą, ale też rozpala wśród młodzieży pasję, którą część z nich decyduje się kontynuować, działając jeszcze na studiach, w mediach uczelnianych, a dalej w profesjonalnych redakcjach. IDMiKS na Wydziale Nauk Społecznych UPJPII co dwa lata, naprzemiennie z Uniwersytetem Jagiellońskim, wyłania finalistów zawodów centralnych Olimpiady Wiedzy o Mediach. W trwającym roku akademickim organizacją i przeprowadzeniem dwóch etapów OWM zajął się, specjalnie powołany na tę okazję, Komitet Okręgowy Olimpiady Wiedzy o Mediach. Działania pięcioosobowego gremium w składzie: dr hab. Katarzyna Drąg (Przewodnicząca Komitetu), ks. dr Dariusz Raś (Zastępca Przewodniczącego Komitetu), mgr Urszula Dyrz (Sekretarz Komitetu), dr Agata Dziekan-Łanucha (Członek Komitetu), mgr Katarzyna Radwańska (Członek Komitetu), wspomógł prężny zespół doktorancko-studencki, dzięki któremu udało się zadbać o niemal każdy detal przedsięwzięcia. Nieocenione było też wsparcie duchowe ks. prof. dr. hab. Michała Drożdża, dziekana Wydziału Nauk Społecznych. Wszystkim zaangażowanym, niewymienionym, cichym bohaterom składamy serdeczne podziękowania i zapraszamy do śledzenia kolejnych poczynań IDMiKS w obszarze edukacji medialnej. Tymczasem na 10. edycję Olimpiady Wiedzy o Mediach przekazujemy pałeczkę Uniwersytetowi Jagiellońskiemu, a w mury UPJPII już dziś zapraszamy kolejnych uczniów szkół średnich za dwa lata. ■

Wręczenie dyplomów w Szkole Zakrystianów

tekst: ks. dr hab. Przemysław Nowakowski CM

zdjęcia: Viktoriya Semenova

W dniach 19–24 września 2022 r. w Ośrodku Formacji Liturgicznej w Zawichoście pod patronatem Instytutu Liturgicznego UPJPII w Krakowie odbyła się kolejna Szkoła Zakrystianów. Kursy w ramach tej szkoły prowadzone są w Zawichoście od 2011 r., nawiązując do spotkań formacyjnych dla zakrystianów organizowanych przez bp. Wacława Świerżawskiego w Instytucie Liturgicznym w Krakowie. Główną odpowiedzialną za przygotowanie szkoły jest s. dr Anna Hyszko CHR ze Zgromadzenia Sióstr Świętej Jadwigi Królowej. W tegorocznej szkole wzięło udział 20 osób z różnych stron Polski (17 sióstr zakonnych i 3 osoby świeckie).

Poprzez specjalistyczne wykłady z zakresu liturgiki i ćwiczenia praktyczne uczestnicy mogli pogłębić rozumienie posługi zakrystianina i zdobyć nowe umiejętności przydatne w jej pełnieniu. W ostatnim dniu szkoły (24 września) wykład pt. *Kult i kultura* wygłosił dyrektor Instytutu Liturgicznego UPJPII ks. dr hab. Przemysław Nowakowski CM. Na zakończenie zajęć z rąk dyrektora Instytutu i s. Anny Hyszko CHR uczestnicy otrzymali dyplomy potwierdzające udział w Szkole Zakrystianów. ■

Wystawa „Veni Pater Pauperum. Duchowe i materialne dziedzictwo Zakonu Ducha Świętego de Saxia w Polsce” w Muzeum Archidiecezjalnym w Krakowie

tekst: Marta Mastyló

zdjęcia: Maciej Gradowski

WMuzeum Archidiecezjalnym Kardynała Karola Wojtyły w Krakowie przypomniane zostało bezcenne dziedzictwo duchaków dzięki wystawie „Veni Pater Pauperum. Duchowe i materialne dziedzictwo Zakonu Ducha Świętego de Saxia w Polsce”. Pomysłodawcą i realizatorem ekspozycji był doktorant UPJPII Mateusz Zimny.

O aktualności potrzeby miłosierdzia, szczególnie w okresie przeżywania tygodnia miłosierdzia. O tym, jak może zainspirować charyzmat Zakonu, zwłaszcza w czasie, gdy tak aktualna jest potrzeba miłosierdzia w stosunku do osób dotkniętych dramatem wojny w Ukrainie, mówił ks. Jacek Kurzydło, dyrektor Muzeum Archidiecezjalnego Kardynała Karola Wojtyły w Krakowie podczas prezentacji ekspozycji. Podziękował wszystkim, którzy przyczynili się do zorganizowania wystawy, i tym, którzy użyczyli obiektów na wystawę, w szczególności siostrze ze Zgromadzenia Sióstr Kanoniczek Ducha Świętego de Saxia w Krakowie.

Przypomniał, że Zakon, który przybył do Krakowa w 1220 r. (przed dominikanami), zgodnie ze swoją regułą otaczał szczególną opieką porzucone dzieci i sieroty oraz kobiety spodziewające się dziecka, stąd też był prekursorem inicjatywy „Okno życia”. Dzięki staraniom biskupa krakowskiego Jana Prandoty duchacy otrzymali kościół św. Krzyża

oraz zabudowania szpitalne, gdzie sprawowali swoją posługę. „Zakon duchaków posiadał gałąź męską i żeńską i realizował regułę swojego założyciela, błogosławionego Gwidona z Montpellier, bardzo praktycznie – będąc blisko człowieka, niósł pomoc tym, dla których choroba, samotność, życiowe problemy wydawały się nie do udźwignięcia”. Przypomniał, że „niestety wojny religijne w XVI i XVII w. doprowadziły w końcu w 1783 r. do kasaty męskiej gałęzi Zakonu Ducha Świętego, ale siostry przetrwały i pomimo wielu trudności pięknie działają do dzisiaj”.

Działalność duchaków pozostawiła wiele śladów duchowych i materialnych w wielu miastach w Polsce, nie tylko w Krakowie. Ogromną stratą, szczególnie dla Krakowa, była decyzja Rady Miejskiej z końca XIX w. o wyburzeniu zabudowań klasztoru duchaków wokół kościoła św. Krzyża. Nie pomogły nawet sprzeciwy tak poważanych w Krakowie osób jak Jan Matejko, który na znak protestu zrzekł się honorowego obywatelstwa Krakowa. „Siostry natomiast działały i modliły się o odrodzenie męskiej linii duchaków – mówił ks. Kurzydło. „Dużo czasu upłynęło, ale w Gdańsku przy parafii Matki Bożej Brzemiennej powstała wspólnota Towarzystwa Ducha Świętego, której celem jest odrodzenie męskiej gałęzi Zakonu i która pragnie realizować

swój charyzmat w duchu swojego założyciela Gwidona. Inspirują się miłosierdziem posługi Kościoła wobec ludzi potrzebujących, co w połączeniu z długimi dziejami Zakonu warte jest zauważenia i refleksji”.

Rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała podziękował za możliwość współpracy Uniwersytetu z Muzeum Archidiecezjalnym. „Nie zawsze tak jest, że doktoranci mają szansę i wielki przywilej, żeby pokazać efekty swojej pracy. Po obejrzeniu wystawy z tym większą niecierpliwością czekamy na moment obrony doktoratu. Uniwersytet kojarzy nam się nade wszystko z nauką, a w tym przypadku jest to także popularyzacja nauki i możliwość pokazania swoich osiągnięć. Nauka i kultura mają szansę wpłynąć na nasze myślenie. Jan Paweł II w swoim liście do artystów powtarza, jak ważna jest kultura, jak istotne jest to myślenie dla dzisiejszego świata. Patrzymy na dzisiejszą sytuację, która i nas dotyka tak niezwykle blisko, uciekający przed wojennym koszmarem są naszymi domownikami, tym bardziej musimy walczyć poprzez piękno”. Rektor UPJPII podzięko-

wał za obecność siostrzom z ul. Szpitalnej i Lotniczej, ale i z afrykańskiej Burundi. Wspominał, że księża, którzy starają się o odnowienie męskiej gałęzi Zakonu, są studentami lub absolwentami naszego Uniwersytetu. Ma nadzieję, że w tym miejscu i inni doktoranci UPJPII będą mogli pokazywać swoje przemyślenia, swoją pracę, w miejscu niezwykłym dla uniwersytetu, gdzie mieszkał jego patron. „Tu za ścianą jest jego skromny pokój, bo trudno nazwać to apartamentem. Dla nas więc jest to niezwykły powrót do źródeł. Dziękuję, że taki powrót do źródeł, także od strony bogactwa i piękna, jest dla Uniwersytetu możliwy”.

Mateusz Zimny wprowadził do treści samej wystawy opowiadającej o losach Zakonu, która poza dziejami duchaków mówi o dziedzictwie Zakonu Ducha Świętego, o tym, co pozostało po Zakonie działającym do końca XVIII w., kiedy to przestała istnieć męska gałąź, a pozostał tylko krakowski klasztor sióstr duchaczek. To niezwykła opowieść o historii miłosierdzia, która przetrwała najtrudniejsze czasy i która trwa.

Słowo na otwarcie wystawy – Mateusz Zimny

Wstęp

Los nie był dla duchackiego dziedzictwa w Polsce łaskawy. Cztery duchackie konwenty przestały istnieć jeszcze przed połową XVII w. W początkach XVI w. ogień strawił klasztor w Krakowie, a rok później w Sandomierzu. Sto lat później spłonął w Kaliszu, pożar ponownie spalił klasztor sandomierski w 1757 r. Po kasacie Zakonu w końcu XVIII w. tak zbiory biblioteczne, jak i archiwa i skarbcze uległy całkowitemu rozproszeniu. W XIX w. rozebrano zabudowania w Kaliszu, pod koniec wieku w Krakowie, gdzie pozostał tylko parafialny kościół św. Krzyża, a po szpitalu i konwencie została tylko nazwa ulicy i placu. W Kaliszu nie ma dziś nawet ulicy Ducha Świętego. Jedynie w Sandomierzu ostał się kościół z imponującym ołtarzem, którego odwzorowanie zobaczą Państwo na wystawie. Liczba zachowanych po duchakach obiektów jest więc skromna, ale tym cenniejszy jest każdy z nich.

O projekcie

Wystawa, którą Państwo zobaczą, jest wynikiem projektu badawczego, którego trzonem była kwerenda w zbiorach muzealnych, bibliotecznych, archiwalnych, tak publicznych, kościelnych, jak i prywatnych. Celem kwerendy była identyfikacja przedmiotów, muzealiów, zabytków złotnictwa, tkanin, malarstwa i innych, wychodząc szerzej niż tylko źródła pisane, związanych bezpośrednio lub pośrednio z dziejami polskiego Zakonu. Zasadniczo wystawa pokazuje dziedzictwo Zakonu do końca XVIII w., gdzieniegdzie są jednak od tego odstępstwa.

Ograniczenia techniczne, logistyczne, wreszcie finansowe pozwoliły sprowadzić na wystawę jedynie część oryginalnych muzealiów. Pozostałe prezentowane są w postaci reprodukcji, ale dzięki temu możemy zobaczyć w całej okazałości ozdobną kartę tytułową, frontyspis druku zakonnej reguły z 1645 r., której jedyny znany egzemplarz, zachowany w Bibliotece Jagiellońskiej, mierzy dosłownie kilkanaście centymetrów.

Ponieważ Zakon Ducha Świętego nie jest zakonem najbardziej znanym, wystawa ma charakter popularnonaukowy, a opisom poszczególnych obiektów towarzyszy komentarz przedstawiający konkretny przedmiot w szerszym kontekście znaczeniowym czy symbolicznym.

O scenariuszu wystawy

Pierwsza sala jest wprowadzeniem do historii powstania Zakonu, przypomina postać założyciela, cieszącego się w Zakonie kultem Gwidona z Montpellier, a także zapomnianego dzisiaj w Krakowie, a godnego przypomnienia, jednego z największych krakowskich biskupów, Iwona Odrowąża. Zwiedzający mogą poznać znaczenia podwójnego krzyża o dwunastu rogach, a także podziwiać XVII-wieczny obraz ukazujący duchaków i duchaczki otrzymujących zakonne godło.

Druga sala – „domus hospitalis” – opowiada o miejscach, gdzie duchacki charyzmat realizowali siostry i bracia. Zachowane XIX-wieczne rysunki i akwarela pokazują, jak wyglądały zabudowania krakowskiego szpitala, w którym

działało najstarsze udokumentowane historycznie w Polsce okno życia. Zobaczyć tam też można reprodukcję wpisu do Bractwa Ducha Świętego krakowskiej błogosławionej i założycielki prezentek Zofii Czeskiej.

Z salą szpitalną sąsiaduje sala szpitalnej kaplicy. Bliskość miejsca świadczenia miłosierdzia i miejsca kultu była charakterystyczna dla Rzymu, gdzie pośrodku największej sali chorych, zwanej *Corsia Sistina* (Sala Sykstyńska), stała konfesja z ołtarzem. Podobnie było w Krakowie, gdzie przez otwór w ścianie kościoła Ducha Świętego chorzy leżący w szpitalnej izbie mogli słuchać nabożeństw. Dwie cenne tkaniny ze skarbca parafii Świętego Krzyża w Krakowie są wyjątkową pamiątką po duchackiej liturgii. Pierwsza z nich to XVIII-wieczny ornat, pokryty haftem z powtarzającym się duchackim godłem. Druga z tkanin to późnorennesansowy subkorporał, nazywany niegdyś szerzynką.

Sala czwarta to sala portretowa, opowiadająca o tych, którzy Zakon tworzyli: duchakach i duchaczkach; postaciach historycznych, ale także fikcyjnych. W dzień wystawy prezentowane są także cenne krzyżyki pektoralne pochodzące z XVIII w., będące insygniami władzy zakonnej.

Piąta sala stanowi epilog wystawy. Archiwalne zdjęcia atelier fotograficznego rodziny Kriegerów pozwalają zobaczyć, jak wyglądały nieistniejące już dzisiaj zabudowania krakowskiego szpitala, kościoła i klasztoru Ducha Świętego. Nie sposób było nie przypomnieć Jana Matejki, który w proteście po rozbiórce zabytków odesłał do Rady Miejskiej dyplom honorowego obywatelstwa.

Autor wystawy podziękował wszystkim, którzy pomogli mu w przygotowaniu wystawy oraz przyczynili się do jej powstania.

Podziękowania

Dziękuję władzom Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II za zaufanie i wsparcie mojego projektu badawczego, którego wyniki przedstawia wystawa. Dziękuję za obecność i życzliwe słowa Księdzu Rektorowi Profesorowi Robertowi Tyrle – życzliwe słowa bardziej niż pochwałę odbieram jako zachętę do dalszej pracy. Jestem wdzięczny Dziekanowi mojego Wydziału Księdzu Profesorowi Jackowi Urbanowi za życzliwość i zgodę na reprezentowanie Wydziału we współpracy z Muzeum Archidiecezjalnym. Za pozytywne zaopiniowanie mojego projektu dziękuję Panu Profesorowi Marianowi Wołkowskiemu-Wolskiemu.

Szczególne słowa podziękowania kieruję na ręce mojego promotora, Księdza Profesora Andrzeja Bruździńskiego, który od ponad czterech lat towarzyszy mi w przygotowaniu rozprawy o historii polskich duchaków i którego cenne wskazówki do treści katalogu wpłynęły na jakość prezentowanych na wystawie tekstów.

Za uwagi do treści i prezentowanych materiałów dziękuję także Księdzu Profesorowi Andrzejowi Witko.

Dziękuję Matce Kazimierze Gołębiowskiej, przełożonej generalnej zgromadzenia sióstr duchaczek, za zgodę na wypożyczenie jedenastu obrazów, na co dzień zawieszonych za klauzurą i w refektarzu konwentu przy ul. Szpitalnej, a które po raz pierwszy pokazywane są publicznie. Siostrom Marii Najowicz, Edycie Wesołowskiej, Irenie Drozd, Damaris i pozostałym współsiostrom dziękuję za okazaną serdeczność i poświęcony czas. Dziękuję także poprzedniej przełożonej generalnej siostrze Esterze Kapitan oraz siostrze Marianie za pozytywne odniesienie się do idei powstania wystawy przed trzema laty.

Dzięki życzliwości następcy krakowskiego prepozyta duchaków, ks. doktora Dariusza Guziaka, na wystawie prezentowane są m.in. na co dzień ukryte nad zakrystią poduchackiego kościoła Świętego Krzyża m.in. dwie wyjątkowe haftowane tkaniny oraz rękopis.

Dziękuję Państwu Ewie i Krzysztofowi Krajewskim-Siudom, którzy ze swojej rodzinnej kolekcji użyczyli cenne grafiki. Dziewięć XVIII-wiecznych rycin prezentuje strój zakonny duchaków z różnych krajów. Z kolekcji Rodziny Krajewskich-Siudów pochodzi też oryginalna rycina przedstawiająca widok szpitala Ducha Świętego w Rzymie, autorstwa samego Piranesiego.

Za użyczenie barokowej puszeki z kościoła parafialnego w Biskupicach dziękuję proboszczowi biskupickiemu ks. kanonikowi Robertowi Jończykowi.

Dziękuję Księdzu Dyrektorowi Jackowi Kurzydło za gościnne progi muzeum, za koordynację wystawy.

Pani Marii Szcześniak dziękuję za pomoc w aranżacji wystawy i wypowiedzi do scenariusza.

Dziękuję Pracownikom Muzeum, którzy przygotowywali obiekty, zadbali o obsługę biurową i techniczną, a także przez wiele godzin wraz ze mną montowali tę wystawę.

Efekt graficzny jest dziełem Pani Joanny Grabarskiej, która zebrane materiały umiała złożyć w spójną i czytelną całość, za co bardzo jej dziękuję.

Dziękuję także moim Kolegom z seminarium doktoranckiego, Bartkowi, Herminie i Darkowi, na których radę zawsze mogę liczyć.

Dziękuję Pani Ewie Sierokosz z Sandomierza, Panu dr. Józefowi Skarbskiemu, Księdzu Andrzejowi Rusakowi, Panu Cyprianowi Lemaire, Ojcu Wiesławowi Wiśniewskiemu oraz Panu Mateuszowi Salawie. Szczególne podziękowania kieruję moim bliskim – Krystynie Unser oraz Annie Krzyżanowskiej-Zimny.

Dziękuję Bliskim i Przyjaciołom, Mistrzom, wreszcie Temu, który dwa razy nawet znalazł się w tytule tej wystawy, a nazywany jest Stworzycielem i Ojcem Ubogich.

Podsumowanie

Przed laty odbywały się w Krakowie wystawy pod wspólnym tytułem „Skarby krakowskich klasztorów”. Mam nadzieję, że dopiero przed nami wystawa skarbów krakowskich duchaczek, bo żeński konwent duchacki, z jego bogatą historią XIX i XX-wieczną, zasługuje na opowiedzenie. Państwo dzisiaj będą mogli zobaczyć niektóre skarby dawnych krakowskich – i nie tylko – duchaków i duchaczek.

W 1570 r. renesansowy poeta i duchak Szymon Gorycjusz ułożył wiersz, będący stemmatem, a więc alegoryczną interpretacją znaku herbowego, w tym przypadku zakonnego godła. Chciałbym na koniec zaprezentować ten utwór w doskonałym przekładzie Pani Profesor Elwiry Buszewicz, której dziękuję za poświęcony czas i przygotowanie tłumaczenia.

Brat Szymon Gorycjusz

NA GODŁO BRACI SZPITALNIKÓW ZAKONU DUCHA ŚWIĘTEGO

*Ten znak po swojej śmierci Chrystus nam przekazał
I to, co On sam nosił, nam nosić przykazał.
Pierwszy krzyż jest Chrystusa – On go najpierw nosił,
A ten niższy krzyż do nas będzie się odnosił.
Krzyż trzyma śnieżnobiały ptak Ducha Bożego:
Znak, że jesteśmy braćmi, że w zakonie Jego.
Biały jest, bo Duch Święty chce, byśmy jaśnieli
Swym życiem. Chce, sam czysty, byśmy czyste mieli
Serca. Niech krzyż Twój, Chryste, broni sług Twych stale,
Niech nasz zakon ku Bożej wzrasta, Duchu, chwale.*

Wystawa jest prezentacją wyników projektu naukowego zrealizowanego z subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału badawczego w Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie na rok 2021 dla doktorantów. W ramach projektu zrealizowana została kwerenda w zbiorach muzealnych, archiwalnych i bibliotecznych (publicznych, kościelnych oraz prywatnych), której celem była identyfikacja zachowanych obiektów bezpośrednio lub pośrednio związanych z historią Zakonu w Polsce. ■

Koncerty w murach UPJPII organizowane przez studentów i pedagogów Instytutu Muzyki Kościelnej UPJPII w r.a. 2022/2023

tekst: Susi Ferfoglija

W roku akademickim 2022/2023 Instytut Muzyki Kościelnej rozpoczął nowy cykl koncertów pod tytułem „Koncerty w murach UPJPII”. Celem projektu jest organizowanie koncertów w różnych przestrzeniach naszego Uniwersytetu, aby w ten sposób „wnieść” trochę muzyki w codzienne życie pracowników i studentów UPJPII. Pierwszy koncert z cyklu odbył się w już poniedziałek, 19 grudnia 2022 r. Był to koncert adwentowy „Veni, veni Emmanuel” i miał miejsce w „podziemiach” budynku na ul. Kanoniczej 9. Program koncertu, podzielony na trzy części, obejmował utwory wokalne i wokально-instrumentalne od epoki średniowiecza aż po barok. Studenci przygotowali

program związany z dziedzictwem Małopolski. Usłyszeliśmy śpiewy jednogłosowe z Graduału Jana Olbrachta z rękopisu ms 42 z roku 1506, który znajduje się w Archiwum Kapitulnym na Wawelu i jest jednym z najważniejszych i najbogatszych rękopisów katedry wawelskiej. Na szczególną uwagę zasługują dwie sekwencje okresu Adwentu: Radix Jesse i Uterus Virgineus thronus, które ukazują bogactwo tradycji naszej katedry. W drugiej części koncertu przedstawili się pedagodzy: Susi Ferfoglija i Dawid Kusz, którzy wykonali dwa utwory epoki renesansu. W ostatniej części koncertu studenci przedstawili nam śpiewy polifoniczne, które znajdują się w Archiwum sióstr benedykty-

nek w Staniątkach. Na instrumentach zagrali z nami Maria Klich (lira korbowa i psalterium) oraz gościnnie Justyna Grabowska (wirginał i portatyw).

W planie mamy jeszcze trzy koncerty „w murach UPJPII” (w okresie Bożego Narodzenia, w Wielkim Poście i w okre-

sie Wielkanocy). Mamy nadzieję, że będzie to nasz skromny wkład w budowanie żywej społeczności akademickiej naszego Uniwersytetu, a muzyka otworzy drogę do ludzkich serc. ■

Msza św. wypominkowa na UPJPII (28 XI 2022)

Wponiedziałek 28 listopada 2022 r., w kaplicy uniwersyteckiej przy ul. Bernardyńskiej 3, odprawiona została Msza św. wypominkowa, w czasie której miłosiernemu Bogu polecałimy śp. zmarłych z naszej wspólnoty akademickiej, naszych rodzin i przyjaciół, których pożegnaliśmy w ostatnim roku akademickim. Modliliśmy się za zmarłych rektorów naszej uczelni i za wszystkich, których pamięć nosimy głęboko w sercu. Eucharystii przewodniczył rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała.

Prorektor UPJPII ks. prof. Tomasz Rozkrut w homilii wskazał, że w listopadzie, miesiącu, w którym gorliwie modlimy się i wspominamy tych wszystkich, którzy odeszli, a którzy byli dla nas fundamentem w życiu osobistym, rodzinnym, kapłańskim czy zakonnym, nasza wspólnota modlitwa jednocześnie zachęca nas do wspomnienia i uświadomienia sobie, jak wiele osób przed nami budowało fundamenty naszego uniwersytetu.

„Szczególного znaczenia nabiera to, gdy znajdujemy się u stóp Wawelu, gdzie znajdują się nasze wspaniałe fundamenty tak polskości, jak i fundamenty funkcjonujące przez tyle stuleci Kościoła” – mówił ks. prof. Tomasz Rozkrut. „Jest to również wielki fundament dla naszego uniwersytetu, stąd też wiele uroczystości naszych odbywa się w katedrze wawelskiej, i abyśmy z tych naszych fundamentów nabierali mocy, siły, dobrego ducha”.

Ks. prof. Tomasz Rozkrut zakończył homilię, przywołując strofy z tomiku wierszy *Wiara, nadzieja, miłość* autorstwa prof. Wacława Uruszczaka, prawnika, historyka i kanonisty, profesora zwyczajnego UJ, współpracującego z Instytutem Prawa Kanonicznego PAT, a następnie Wydziałem Prawa Kanonicznego UPJPII. Autor dzieli się w nich swoją refleksją nt. śmierci i wiarą w życie wieczne. Jak zapowiedział podczas ubiegłorocznej Mszy św. wypominkowej rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała, będzie ona sprawowana na UPJPII w listopadzie każdego roku. ■

Drogi proste – o dogmatach po ludzku z ks. dr. hab. prof. UPJPII Robertem Woźniakiem

Wco tak naprawdę wierzy Kościół? Na czym Kościół opiera swoją wiarę? Gdzie leżą fundamenty naszej katolickiej wiary? Co to są dogmaty i jakie są najbardziej znane dogmaty wiary?

Godną polecenia jest seria stworzona przez braci franciszkanów z Krakowa: „Drogi proste – o dogmatach po ludzku”. Jest to cykl filmów na YouTube, w których ks. dr hab. prof. UPJPII Robert Woźniak (teolog dogmatyk) wyjaśnia

w prostych słowach fundamentalne prawdy naszej wiary, próbuje ułatwić nam pełniejsze zrozumienie tajemnic Trójcy Świętej, Chrystusa, Ducha Świętego, stworzenia, człowieka, Kościoła, Maryi, łaski Bożej, sakramentów i czasów ostatecznych. Na każdy z wymienionych dogmatów popatrzymy od strony nauczania Kościoła, od strony liturgii i od strony ludzkiego życia. **Nowe odcinki są publikowane w każdy czwartek o godz. 16.00 na YouTube.** ■

„Z wieszaka historii” z udziałem dr hab. Lucyny Rotter, prof. UPJPII, na TVP Historia

1 października 2022 r. zainaugurowany został cykl „Z wieszaka historii”, który emitowany jest w TVP Historia i TVP Historia 2 w soboty o godz. 13.30. Powtórki programów można obejrzeć w piątki o godz. 18.05 na tych samych kanałach TVP.

„Z wieszaka historii” to cykl poświęcony... ubiorom – i jak mówi prowadząca program Lucyna Rotter: „Fatałaszki potrafią doskonale opowiedzieć historię, kulturę, przemiany estetyczne, i o tym właśnie jest ten program. To nie jest program o modzie, o historii mody, to program o tym, co ubranie może opowiedzieć”.

Program przygotowuje i prowadzi dr hab. Lucyna Rotter, prof. UPJPII, historyk, kostiumolog. Zafascynowała ją ko-

Przypomnijmy, jakie opowieści ubiorem można było do tej pory obejrzeć w cyklu „Z wieszaka historii” z prowadzącą program i autorką scenariusza prof. UPJPII Lucyną Rotter:

I odc. „Kolor, który prowokuje” (1 października 2022)

Z wieszaka były zdejmovane opowieści o fatałaszkach, które kolorem opowiadają. Czy czerwień to zawsze władza? Czy czerń oznacza zawsze smutek? Mowa była też o kolorach niebezpiecznych dla zdrowia, a nawet życia...

II odc. „Płeć i ubiór” (8 października 2022)

Tym razem z wieszaka historii zdjęto opowieść o tym, jakie ubiory są przynależne kobietom, a jakie mężczyznom, i czy w historii czasem te ubiory „zamieniały się” miejscami? Czy istnieją męskie spodnice? Kiedy kobiety zaczęły zakładać spodnie? Które elementy ubioru symbolizowały płęć?

III odc. „Buntownik z ubioru” (15 października 2022)

Z wieszaka historii zdejmovane były historie o tym, jakie ubiory bywały powodem do aresztowań? Czy buntownicy i subkultury to wymysł XX w.? Czy fatałaszki nadają się do tego, by nimi manifestować bunt? I czy fotografia modowa może być buntownicza?

stiumografia, której poświęciła nie tylko swoje zainteresowanie, ale i w dużej części pracę naukową.

Dr hab. Lucyna Rotter, prof. UPJPII, jest bowiem pracownikiem naukowym w Katedrze Krajobrazu i Dziedzictwa Kulturowego na Wydziale Historii i Dziedzictwa Kulturowego UPJPII. Zajmuje się dziedzictwem materialnym i niematerialnym ze szczególnym uwzględnieniem symboliki w kulturze europejskiej. Prowadzi także badania z zakresu nauk pomocniczych historii oraz kostiumologii. Jest propagatorką poznawania języka symboli i znaków w kulturach, historii i sztuce. Reprezentuje dyscyplinę historia oraz nauki o kulturze i religii. Ponadto jest pełnomocnikiem rektora ds. czasopism naukowych.

IV odc. „Narodowo i z fasonem” (22 października 2022)

Na wieszakach historii tym razem pojawiły się opowieści o tym, czy każdy naród lub kraj posiada swój własny strój narodowy? Kto właściwie taki ubiór wymyśla? A jaki jest narodowy strój Polski? Czy za pomocą ubrania dało się walczyć o odzyskanie niepodległości?

V odc. „Projektanci i arbitrzy elegancji” (29 października 2022)

Na wieszakach historii ekskluzywnie się zrobiło! Były opowieści o tym, kto wyznacza trendy w modzie? Kto może zostać arbitrem elegancji? Kiedy kreator mody staje się artystą? I dlaczego o krawcach tak niewiele wspomina historia?

VI odc. „Kariera biustonosza” (5 listopada 2022)

Wieszaki opowiadały o bieliźnie! Czy biustonosz to bielizna czy odzież wierzchnia? Czy zrobił karierę? Czy gorset był starszym krewniakiem biustonosza czy może było odwrotnie?

VII odc. „Był sobie but” (12 listopada 2022)

Czy na wieszakach historii można powiesić buty? No jasne! Jakie obuwie było pierwsze? Czy są buty, które niezmiennie od wieków są modne?

Czy szpilki są najlepszymi przyjaciółmi kobiety? I kto pierwszy chadzał na wysokim obcasie – kobiety czy mężczyźni?

VIII odc. „Moda w zakonach” (19 listopada 2022)

Na wieszakach historii tym razem pojawią się opowieści o tym, czy w zakonach istnieje moda? Kto wymyśla habit? I czy przemiany społeczne, obyczajowe, kulturowe albo klimat, wpływają na krój i kolor stroju zakonnego? Będzie też o tym, jak zmieniała się moda w zakonach i czy coś takiego istniało? No i czy kornet to wygodne nakrycie głowy? ■

31 grudnia 2022 r. Benedykt XVI – doktor honoris causa UPJPII – odszedł do Pana

Odszedł do Pana Jeden z *Cooperatores Veritatis*.

W ostatni dzień roku 2022 odszedł do Domu Ojca papież emeryt Benedykt XVI. Społeczność akademicka Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie z wielkim bólem przyjęła tę wiadomość. Odszedł wielki Człowiek, gorliwy Papież i niezwykły Pracownik Winnicy Pańskiej. Powierzamy go w modlitwie naszemu Zmartwychwstałemu Panu i ufamy, że już patrzy na nas razem ze św. Janem Pawłem II z okna Domu Ojca Niebieskiego.

Joseph Ratzinger był powszechnie szanowanym autorytetem naukowym i moralnym. Benedykt XVI stanowił uosobienie przemian posoborowych, które rozpoczęły się w Kościele katolickim w drugiej połowie XX w. W Jego osobie skupiała się moc Kościoła, którą umiał odpowiednio wyjaśnić i zastosować. Przez współczesnych był postrzegany jako tytan pracy, a zarazem pokorny pasterz i naukowiec. Wielu doświadczało w Jego obecności powagi i skupienia. To właśnie papież Benedykt XVI 1 maja 2011 r. na placu św. Piotra w Watykanie beatyfikował Jana Pawła II. Kończąc swoją homilię, modlił się: „Błogosławiony jesteś umiłowany Papieżu Janie Pawle II, ponieważ uwierzyłeś. Prosimy, byś nadal umacniał z nieba wiarę Ludu Bożego. Wiele razy z tego Placu i tego Pałacu błogosławiłeś nas! Dziś prosimy Cię: Ojczy Święty pobłogosław nam!”. Tym też wyznając wiarę w obcowanie świętych. Ta wyjątkowa celebra łączyła niebo i ziemię i tych wybitnych dwóch papieży naszych czasów.

Dla wspólnoty naszej uczelni ważnym dniem był 19 czerwca 2009 r., kiedy to decyzją papieża Benedykta XVI dotychczasowa Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie została przekształcona w Uniwersytet Papieski Jana Pawła II. Spełnił on tym samym wolę swojego świętego poprzednika, a nam dał impuls do rozwoju. Drugą ważną datą dla naszego Uniwersytetu związana z papieżem Benedyktem XVI to 4 lipca 2015 r., gdy papież emeryt przyjął tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Uroczystość miała miejsce w Castel Gandolfo. Był to hołd i wdzięczność Ojcu Świętemu Benedyktowi XVI za jego głębokie, niezwykle cenne dla teologicznej refleksji nauczanie o muzyce kościelnej, a także okazywanie przez wiele lat na wszystkich stanowiskach, jakie piastował, szczególnej troski o szlachetne piękno muzyki kościelnej i jej właściwe miejsce w sprawowaniu liturgii. To wówczas powiedział do nas: „Cieszę się przede wszystkim, że w ten sposób jeszcze bardziej pogłębił się mój związek z Polską, z Krakowem, z ojczyzną naszego wielkiego świętego Jana Pawła II. Bez niego bowiem trudno sobie nawet wyobrazić moją drogę duchową i teologiczną”. Swoim żywym przykładem ukazał on nam również, jak mogą się ze sobą łączyć radość wielkiej muzyki sakralnej i zadanie wspólnego uczestnictwa w liturgii, podniosła radość i pokorna prostota celebracji wiary. Do dzisiaj

pamiętamy tę wyjątkową uroczystość i jest ona dla naszej uczelni mobilizacją do podążania śladem papieża Benedykta XVI jako robotnicy Winnicy Pańskiej.

Uniwersytet Papieski: Rektor, Prorektorzy, Dziekani, Profesorowie, Pracownicy, Doktoranci i Studenci, w żywej pamięci zachowują tego Wielkiego Papieża, Przyjaciela naszej uczelni, a prosząc Boga w ten szczególny dzień jego przejścia do pełni życia, modlimy się: „Boże Nieśmiertelny Pasterzu, Ty ustanowiłeś następcą świętego Piotra i pasterzem całego Kościoła Twojego służę, papieża Benedykta XVI, który tak gorliwie troszczył się o głoszenie Twojej prawdy, spraw, aby w wieczności radował się owocami Twojej łaski i miłosierdzia, których wiernym szafarzem był na ziemi. Amen”.

ks. prof. dr hab. Robert Tyrała
rektor

Kraków, 31 grudnia 2022

Dzień przejścia do Domu Ojca papieża emeryta Benedykta XVI

Benedykt XVI ojcem Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie

W uroczystość Najświętszego Serca Pana Jezusa, 19 czerwca 2009 r., Ojciec Święty Benedykt XVI, pragnąc uhonoroować pamięć swego umiłowanego Poprzednika Jana Pawła II, podniósł Akademię do godności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II. W tym dniu, jak stanowi Dekret Kongregacji ds. Edukacji Katolickiej: „Przychylając się do próśb Najdostojniejszego i Najczcigodniejszego Kardynała Stanisława Dziwisza, Arcybiskupa Metropolity Krakowskiego i Wielkiego Kanclerza Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie Papież Benedykt XVI, dla uczczenia pamięci swojego znakomitego Poprzednika Sługi Bożego Jana Pawła II, postanowił Papieską Akademię Teologiczną w Krakowie podnieść do godności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie dla rozwijania nauk kościelnych, postanawiając, aby jego organizacja w pełni i w sposób wierny odpowiadała normom kościelnym, przede wszystkim Konstytucji Apostolskiej *Sapientia Christiana* i dołączonym do niej Rozporządzeniom, przyznając i nadając mu prawa oraz obowiązki, które zgodnie z prawodawstwem kanonicznym przysługują uniwersytetom kościelnym prawnie erygowanym, z zachowaniem innych zasad prawnych, które powinny być przestrzegane, bez względu na jakiegokolwiek przeciwny zarządzenia”.

Benedykt XVI doktorem honoris causa UPJPII

4 lipca 2015 r. grono doktorów honoris causa dwóch krakowskich uczelni powiększyło się o wybitną i znakomitą osobę. Tego dnia bowiem Benedykt XVI, papież emeryt, przyjął tytuł doktora honoris causa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie i Akademii Muzycznej w Krakowie. Uroczystość miała miejsce w Castel Gandolfo.

Decyzja o przyznaniu tej godności Benedyktowi XVI zapadła na początku 2015 r., kiedy rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Wojciech Żyzak i rektor Akademii Muzycznej w Krakowie prof. dr hab. Zdzisław Łapiński wystosowali do Benedykta XVI list, prosząc o uczynienie nam zaszczytu przyjęcia tytułów doktora honorowego obu uczelni. List popierający starania uczelni napisał także kard. Stanisław Dziwisz – Wielki Kanclerz UPJPII. Na początku lutego przysłała odpowiedź od papieża emeryta, który napisał, czyniąc tym samym wyjątek od przyjętej zasady nieprzyjmowania żadnych wyróżnień, odkąd wszedł „w klimat ciszy i ukrycia”:

„Jednak propozycja przedstawiona mi przez Akademię Muzyczną w Krakowie i Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie to prawdziwy wyjątek. Jestem świadomy, że moje niewielkie teksty o muzyce kościelnej nie zasługują na takie wyróżnienie. Jednak radość, że mogę w ten sposób na nowo stanąć blisko czcigodnej i umiłowanej osoby Świętego Jana Pawła II, jest tak wielka, że nie mogę powiedzieć «nie» w sprawie tego wyróżnienia. Przyjmuję zatem z wdzięcznością i radością doktorat honoris causa ze strony Waszych szanownych Instytucji”.

Senaty obu uczelni poprzez swoją decyzję chciały docenić wielki szacunek Benedykta XVI dla tradycji muzycznej Kościoła i jego wrażliwość na dialog muzyki z wiarą. Recenzje w postępowaniu o nadanie tytułu doktora honoris causa Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie Ojcu Świętemu Benedyktowi XVI napisali: ks. prof. dr hab. Andrzej Zajac, prof. dr hab. Teresa Małecka, ks. dr hab. Jacek Bramorski, prof. AM (Gdańsk). Laudację z okazji nadania godności doktora honoris causa wygłosił prof. dr hab. Stanisław Krawczyński. Jego głęboka, teologiczna refleksja o muzyce kościelnej, pasterska dbałość o jej artystyczną wartość i związek z wielowiekową tradycją muzyczną, a nade wszystko troska o jej należne miejsce w obrzędach odnowionej liturgii Kościoła po Drugim Soborze Watykańskim, były niezwykle cenne i godne najwyższego uznania. Najdobitniej wyrażały się one w słowach: „teolog niekochający sztuki, poezji, muzyki i natury może być niebezpieczny. Ta bowiem ślepotą i głuchotą na piękno nie jest sprawą drugorzędną, lecz może wycisnąć piętno także na jego teologii” (*Raport o stanie wiary. Z Josephem Ratzingerem rozmawia Vittorio Messori*, przekł.

Z. Oryszyn, Marki 1986, s. 111–112). Benedykt XVI był teologiem kochającym sztukę, a w szczególności muzykę, i czynił z niej przedmiot refleksji teologicznej. Nie zajmował się nią jednak z perspektywy muzykologicznej, ale z punktu widzenia teologa, badając relacje między muzyką a wiarą. Zakreślając obszar badawczy teologii muzyki, stwierdził: „Teolog nie może wdawać się w dyskusje czysto muzykologiczne, ale może postawić pytanie, gdzie znajdują się punkty styczne między wiarą a sztuką. Może próbować wyjaśnić, w jaki sposób wiara przygotowuje wewnętrzną przestrzeń dla sztuki i jakie wstępne przesłanki podaje dla jej drogi” (J. Ratzinger, *Nowa pieśń dla Pana*, przekł. J. Zychowicz, Kraków 1999, s. 153). ■

Prof. dr hab. Lucjan Kocik (1944–2022)

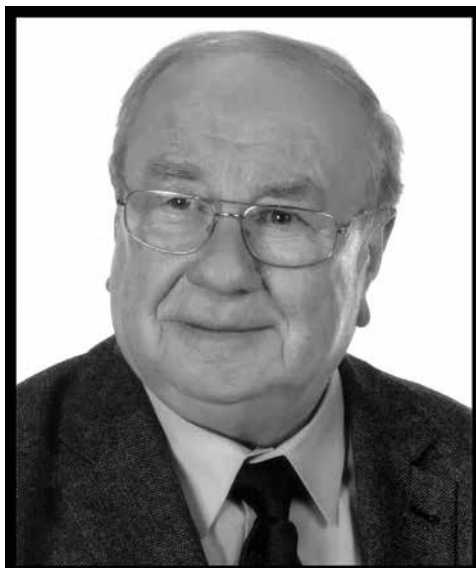
7 września br. dotarła do nas smutna wiadomość o śmierci naszego wieloletniego, emerytowanego pracownika prof. zw. dr. hab. Lucjana Kocika – wybitnego socjologa, dla którego pomoc drugiemu człowiekowi była celem nadrzędnym.

Urodził się w Janowicach pod Tarnowem, studia socjologiczne ukończył w 1967 r. na Uniwersytecie Jagiellońskim (opieka naukowa prof. Kazimierza Dobrowolskiego), z którą to Uczelnią związany był przez wiele lat swojej naukowej działalności. W roku 1975 uzyskał stopień doktora nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie rozprawy *Przeobrażenia systemu wartości i funkcji rodziny wiejskiej pod wpływem procesów industrializacji*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Władysława Kwaśniewicza. W 1987 r. uzyskał stopień doktora habilitowanego nauk humanistycznych w zakresie socjologii na podstawie książki *Rodzina chłopska w procesie modernizowania się wsi polskiej*. W 2002 r. uzyskał tytuł profesora nauk humanistycznych.

Od roku 2008 swoją aktywność naukową kontynuował na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie, gdzie pełnił m.in. funkcję kierownika Katedry Socjologii Rodziny. Walnie przyczynił się do powstania kierunku nauki o rodzinie oraz uzyskania uprawnień do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie nauki o rodzinie. Przez lata pracy badawczej i dydaktycznej zdobył uznanie wielu pokoleń studentów i doktorantów.

Był stypendystą American Council of Learned Societies, przebywał jako profesor wizytujący na uniwersytetach amerykańskich, m.in. na Uniwersytecie Wisconsin. Za swoje osiągnięcia naukowe był wielokrotnie nagradzany zarówno przez władze rektorskie uczelni wyższych w Polsce, władze miasta Krakowa, jak i władze państwowe.

Profesor Lucjan Kocik pozostanie w naszej pamięci jako człowiek wielkiego serca i pracowity, nieoceniony kolega; pomagający od siebie i innych, a jednocześnie uczciwy i skromny. ■

**DNI
JANA
PAWŁA II**

XVII edycja
7 – 10 listopada 2022

XVII Dni Jana Pawła II

„Wydarzyło się dużo ważnych i radosnych rzeczy podczas tych Dni. Krakowska ASP włączyła się świetną, poruszającą wystawą obrazów w Krypcie u Pijarów. Zwiększyła się frekwencja uczestników sprzed pandemii na sesjach naukowych. Może powodem to, że wybieramy tematy ciekawe dla ludzi, być może jest tak, że duża ilość osób z powodu wulgarności i agresywności pewnego stylu krytyki wobec Jana Pawła II szuka źródła wiedzy i szuka jakiejś sensownej, rozumnej kulturalnej debaty, którą na naszej konferencji można znaleźć?” – podsumował tegoroczne Dni o. prof. dr hab. Jarosław Kupczak OP, przewodniczący Komitetu Organizacyjnego XVII Dni Jana Pawła II.

Jeszcze przed oficjalnym rozpoczęciem Dni, 4 listopada 2022 r., temat *Samotność papieża, samotność człowieka* poruszony został w rozmowie Teresy Olearczyk z abp. Grzegorzem Rysiem w Sali Senackiej Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego. W Galerii Krypta u Pijarów swoje prace pokazali artyści-dydaktycy ASP w Krakowie. W siedzibie UPJPII przy ul. Bernardyńskiej 3 miała miejsce sesja naukowa „Wkład Jana Pawła II w rozwój opieki hospicyjnej w Polsce”. Akademia Muzyczna w Krakowie razem z UPJPII przygotowały XV edycję sesji „Muzyka wobec poezji i nauczania Karola Wojtyły i Jana Pawła II. Tryptyk rzymski – interpretacje i konteksty”, gdzie między innymi poruszono temat poszukiwania źródeł pokoju oraz pojednania w poezji europejskiej.

O wspólnych źródłach, wartościach i zagrożeniach w kontekście Polski i Ukrainy mówił o. Ryszard Stolarczyk OCD na Uniwersytecie Ekonomicznym w Krakowie, a w Sanktuarium Bożego Miłosierdzia w Krakowie-Łagiewnikach zabrzmiał koncert zorganizowany przez Akademię Muzyczną im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, podczas którego jako pierwszy został wykonany utwór ukraińskiego kompozytora Valentina Silvestrova *Stille Musik*.

W poniedziałek 7 listopada 2022 r. rozpoczęły się XVII Dni Jana Pawła II organizowane od 2006 r. przez uczelnie Krakowa i Małopolski. W tym roku przyświecało im hasło „Gdzie jesteś źródło? Polska, Ukraina, Europa”.

W południe, w sali Okna Papieskiego Kurii Metropolitalnej, konferencję prasową zainaugurowano XVII Dni Jana Pawła II.

„To właśnie dlatego, że jest to wspólnota i jedność akademickiego środowiska Krakowa, w tym roku 15 października na Zamku Królewskim w Warszawie otrzymaliśmy Nagrodę Totus Tuus. Jesteśmy z niej bardzo dumni. Jako rektorzy, profesorowie, pracownicy, studenci, doktoranci wszystkich uniwersytetów Krakowa za tę nagrodę dziękujemy, a jest to nagroda, która przypomina nam o tym, że we wspólnocie jest siła. Mam nadzieję, że uskrzydli nas ona do pogłębiania nauki głoszonej przez Jana Pawła II” – mówił ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, rozpoczynając konferencję.

Przewodniczący komitetu organizacyjnego o. prof. dr hab. Jarosław Kupczak OP przypominał, jak ważna dla Jana Pawła II była Ukraina, i wyjaśnił, że hasło tegorocznych Dni „Gdzie jesteś źródło? Polska, Ukraina, Europa” wyniknęło z faktu, że wojna w Ukrainie zaburzyła wiele przekonań dotyczących pokoju, tożsamości narodowej czy europejskiej i relacji między narodami. „Chcemy poddać dyskusji te wyzwania i pytania właśnie w kontekście intelektualnego dziedzictwa Jana Pawła II, dla którego to «oddychanie dwoma płucami Europy», to znaczenie dziedzictwa słowiańskiego było tak niezwykle ważne” – mówił o. prof. Kupczak.

W godzinach popołudniowych w Bibliotece Jagiellońskiej odbyła się uroczysta promocja krytycznej edycji pism literackich i teologicznych Karola Wojtyły *Dzieła literackie i teatralne: Juwenilia (1938–1946)*, t. 1; *Utwory poetyckie (1946–2003)*, t. 2; *Dramaty. Szkice*, t. 3 oraz *Dzieła teologiczne. Początek drogi naukowej. Święty Jan od Krzyża*, t. 1, za redakcję których odpowiada ks. prof. dr hab. Jan Machniak.

Juwenilia oraz *Dramaty. Szkice* przygotowane zostały pod redakcją prof. dr hab. Jacka Popiela, a *Utwory poetyckie* pod redakcją prof. dr hab. Zofii Zarębianki.

„To bardzo ważny moment, jedna rzecz się zamyka, druga się rodzi” – mówił prowadzący spotkanie Henryk Woźniakowski, prezes Społecznego Instytutu Wydawniczego Znak. „*Dzieła literackie i teatralne* są już bowiem kompletne”. *Dzieła teologiczne. Początek drogi naukowej. Święty Jan od Krzyża*, t. 1, to natomiast początek kilkudziesięciotomowej serii dzieł zebranych Jana Pawła II. Jak poinformowała Agata Szuta, dyrektor Instytutu Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie, zebrane dzieła teologiczne, filozoficzne powinny zostać w całości wydane do 2025 r. Dr Marta Burghardt z Instytutu Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie dodała, że przygotowywane przez Instytut wraz z UPJPII dzieła teologiczne i filozoficzne pochodzą z lat 1946–1978.

„Pierwszy tom *Dzieł teologicznych* zawiera najwcześniejsze dzieła ks. Wojtyły osnute wokół osoby św. Jana od Krzyża, mającej znaczący wpływ na intelektualny i duchowy rozwój przyszłego papieża. Twórczość poświęcona hiszpańskiemu mistykowi z XVI w. była dotąd wydana tylko po części, nigdy nie doczekała się systematycznego opracowania. Toteż w pierwszym tomie *Dzieł teologicznych* odnajdujemy zarówno znane, jak i nigdy dotąd niepublikowane młodzieńcze dzieła przyszłego papieża Jana Pawła II. Publikacja zawiera teksty w języku łacińskim i polskim. Zamiarem redaktorów, poza prezentacją dostępnych źródeł, było zbadanie warsztatu naukowego Karola Wojtyły, ustalenie metody jego pracy oraz wskazanie na czynniki, które ukształtowały jego przyszły humanistyczny, chrześcijański personalizm” – pisze w nocie wydawniczej ks. prof. dr hab. Robert Skrzypczak.

Była to pierwsza prezentacja w Krakowie kompletnych dzieł literackich Karola Wojtyły i rozpoczynającego nową serię pierwszego tomu *Dzieł teologicznych* (kilka miesięcy wcześniej pokazano je w Pałacu Arcybiskupów Warszawskich).

Rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała powiedział, że „czytamy na nowo Wojtyłę, a to jest to, o co nam wszystkim chodzi, abyśmy go odczytali, abyśmy go zrozumieli i abyśmy wyciągnęli z tego wszystkiego, co pisał i czym żył, właściwe wnioski”. Zaakcentował, jak ważne dla UPJPII jest to, że ukazuje się pierwszy tom teologiczny, podziękował obecnemu na sali poprzedniemu rektorowi, ks. prof. dr hab. Wojciechowi Zyzakowi, że rozpoczął to dzieło, i wszystkim na uniwersytecie, którzy do realizacji tego dzieła się przyczyniają.

Prof. Jacek Popiel podkreślił, że „krytyczne wydanie wymaga niezwyklej precyzji, był to czas bardzo wytężonej pracy redakcyjnej”. Anna Karoń-Ostrowska, podobnie jak inni uczestnicy promocyjnego spotkania, przyznała, że obcowanie z pracami literackimi Karola Wojtyły, doświadczenie odszyfrowywania tych zapisów było dla niej wielkim przeżyciem.

„Dotychczasowe wydania często były wydaniem popularnymi, w których niejednokrotnie przypisywano Karolowi Wojtyłemu zdania, których nie wypowiedział” – mówił Michał Sęk, dyrektor Centrum Myśli Jana Pawła II. „Prof. Jackowi Popielowi zostało powierzone zadanie, aby na nowo te dzieła odczytać. Pozwalają one śledzić dojrzewanie Karola Wojtyły, jego ewoluowanie. Możemy zobaczyć, jak dorastał do kapłaństwa, by w końcu zostać papieżem”.

Prof. Zofia Zarębianka podkreśliła, że takie utwory jak m.in. Ciągłe jestem na tym samym brzegu, podobnie jak Pieśń o blasku wody nie były wcześniej publikowane, co dodatkowo podnosi atrakcyjność tych dzieł. Pani profesor zapytana, jak można klasyfikować Karola Wojtyłę jako poetę, odpowiedziała, że to poezja nawiązująca do romantyzmu, ale korzenie tej poetyki tkwią w nurtach Drugiej Awangardy. „Co bardzo ważne – zdaniem prof. Zofii Zarębianki – świadomość mistyczna jest obecna w całości tekstów Karola Wojtyły”. I co podkreśliła, „ta twórczość jest ważna nie dlatego, że autor był papieżem i jest świętym. Ma ona wartość autonomiczną, niewynikającą z pełnionych przez niego ról”.

Prof. dr hab. Krzysztof Dybciak, literaturoznawca, wspomniął, jak bardzo wzbogaciła go praca nad dziełami literackimi Karola Wojtyły, poznawanie, jak tworzyły się koncepcje, reguły i, co bardzo wyraźnie widoczne, jak wielką wagę papież przywiązywał do literatury i jak bardzo jego twórczość jest zakorzeniona w polskości, w polskiej kulturze i literaturze.

Wydania krytycznego dzieł literackich Karola Wojtyły – Jana Pawła II podjęli się: Wydawnictwo Znak, Centrum Myśli Jana Pawła II w Warszawie i Instytut Dialogu Międzykulturowego im. Jana Pawła II w Krakowie. *Dzieła teologiczne* ukazały się dzięki staraniom Wydawnictwa Naukowego UPJPII.

Po spotkaniu promocyjnym w sali wystawowej Biblioteki UJ odbył się wernisaż wystawy prac Joanny Sobczyk-Pająk „Jan Paweł II – ludzie i miejsca”. Zaprezentowany został także rękopis pracy magisterskiej Karola Wojtyły, która to praca znalazła się w pierwszym tomie *Dzieł teologicznych*. ■

„Gdzie jesteś źródło” – sesja naukowa, Msza święta w katedrze wawelskiej i wręczenie nagród laureatom konkursów na zakończenie XVII Dni Jana Pawła II

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: Justyna Kastelik, Krzysztof Mleczek

Godność, sprawiedliwość, wolność człowieka i narodów – to tematy, na których skupili się prelegenci głównej sesji naukowej XVII Dni Jana Pawła II „Gdzie jesteś źródło? Polska, Ukraina, Europa”, która odbyła się w Collegium Novum 10 listopada 2022 r.

„Dni Jana Pawła II są naszym głosem potwierdzenia, że z nauczania i życia polskiego Papieża można nadal czerpać – jak ze źródła, i to pełnymi garściami – dobro, nadzieję i przesłanie miłości dla współczesnych. I co więcej, są także głosem obrony jego samego w sytuacji, gdy wielu chciałoby z niego zrobić człowieka bez serca i niezwracającego uwagi na tragedię ludzi krzywdzonych. On nigdy nie akceptował zła, a nawet je zwalczał i ma dzisiaj wiele do powiedzenia współczesnym” – mówił rektor Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie ks. prof. dr hab. Robert Tyrała.

„Naszym obowiązkiem jako środowiska naukowego jest udostępnianie dziedzictwa Jana Pawła II. Ta sesja odbywa się po wielkim wydarzeniu – promocji jego dzieł, a poznawanie ich to fundament myślenia o tej wielkiej postaci” – mówił rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego prof. dr hab. Jacek Popiel, otwierając w Collegium Novum główną sesję naukową XVII Dni Jana Pawła II.

„Jego dzieła są wciąż aktualne. Podobnie jak hasło ubiegłorocznych Dni «Ku pojednaniu», które okazało się wówczas prorocze, na trzy miesiące przed agresją Federacji Rosyjskiej na Ukrainę” – co podkreślił prof. Jacek Popiel. „O pojednaniu bowiem mówiono wówczas podczas głównej sesji naukowej – Pojednaniu, które na tak wielką skalę zaplanował Jan Paweł II. «Nigdy więcej wojny» – powtarzał na wielu kontynentach”.

Prof. dr hab. Grzegorz Przebinda, filolog i rusycysta (UJ), przywołał myślenie papieża o Ukrainie europejskiej, a prof. dr hab. Marek Melnik, historyk, znawca filologii wschodniosłowiańskiej (UWM), przypomniał, jak często w historii swojego pontyfikatu Jan Paweł II, świetnie znając polską historię, której był świadkiem, włączał się, już jako papież, w konflikt tragedii wołyńskiej i prosił o dialog, pojednanie, ale także o pamięć: „Trzeba pamiętać o wydarzeniach historycznych, ale trzeba przebaczyć, nie rozpamiętywać bólu, bo tylko to jest zakotwiczone w relacji z Bogiem”.

Jego wizyta w Ukrainie w 2001 r. była rezultatem miłości do Ukrainy, jej wolności i suwerenności, rezultatem spotkań i dyplomatycznych zabiegów, jakie czynił (także spotkań z grekokatolikami poza protokołem). Z drugiej strony legalizacja obrządku greckokatolickiego na Ukrainie 1 grudnia 1989 r. była ostatnim ustępstwem państwa sowieckiego. „Tylko

korekta polityki wschodniej Watykanu i nieustępliwość Jana Pawła II w obronie wolności religijnej i wiernych chrześcijan w bloku wschodnim, a w szczególności sposób unitów ukraińskich doprowadziła do powtórnej legalizacji kościoła greckokatolickiego na Ukrainie”.

O sytuacji Kościoła greckokatolickiego na Ukrainie sowieckiej i zmianie polityki wschodniej Stolicy Apostolskiej za pontyfikatu Jana Pawła II mówił dr hab. Paweł Skibiński (UW), ks. mitrat Stefan Bartuch wygłosił wykład *Profetyczna intuicja Jana Pawła II o Ukrainie*, a o. dr Wojciech Surówka OP z Instytutu Nauk Religijnych w Kijowie wystąpił z prelekcją *Ukraińskie laboratorium ekumenizmu. Idea jedności Kościołów wschodnich na Ukrainie*.

„Jan Paweł II widział w drugim człowieku wyłącznie dobro” – mówi kard. Stanisław Dziwisz. „Był wrażliwy na świat, nie był zamknięty, służył przez ewangelię człowiekowi, był wrażliwy na ludzką nędzę, biedę chorych i słabych. Zawsze był z człowiekiem. Uważam, że to jest wielka łaska dla nas wszystkich, że świat postrzega Polskę przez Jana Pawła II i wciąż zgłaszają się do nas szkoły, instytuty z Europy i Stanów Zjednoczonych, chcące nosić jego imię. Niszczenie tej pamięci byłoby zbrodnią i niech to wezmą pod uwagę ci, którzy inaczej patrzą”.

„Przeszedł przez świat, dobro czyniąc. Pożegnał nas swoim błogosławieństwem” – mówił abp Marek Jędraszewski w katedrze wawelskiej na zakończenie XVII Dni Jana Pawła II.

Po Eucharystii laureatom konkursów literackiego, poetyckiego i fotograficznego wręczono nagrody:

I miejsce w kategorii esej – Anna Wróblewska (studentka teologii ogólnej UKSW w Warszawie).

I miejsce w kategorii utwór poetycki – Karina Piecuch (studentka psychologii na UPJPII).

Dwie pierwsze nagrody *ex aequo* przyznała Politechnika Krakowska w konkursie fotograficznym autorom cykli zdjęć:

Adamowi Kasperkiewiczowi i Wiktorowi Szymikowi. ■

„Wkład Jana Pawła II w rozwój opieki hospicyjnej w Polsce” – konferencja naukowa (4–5 XI 2022)

tekst, zdjęcia: Paulina Hornik, UPJPII

W dniach 4–5 listopada w auli przy ul. Bernardyńskiej 3, w ramach XVII edycji Dni Jana Pawła II, miała miejsce konferencja naukowa „Wkład Jana Pawła II w rozwój opieki hospicyjnej w Polsce” zorganizowana przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie oraz krakowskie Hospicjum św. Łazarza. Zgromadziła ona liczne grono osób zaangażowanych w opiekę hospicyjną z kilku ośrodków w Polsce – lekarzy, pielęgniarek, kapelanów, wolontariuszy. Pierwszy dzień konferencji rozpoczęła Msza św., podczas której homilię wygłosił ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII. Po niej miał miejsce wykład ks. dr hab. Antoniego Bartosza, prof. UŚ, ukazujący problematykę zjawiska eutanazji w kontekście wszechogarniającego cierpienia, jakie jest udziałem osób chorych. Ksiądz profesor jako remedium wskazał postawę ofiarowania cierpienia, która czyni je sensownym. Wykład ten wprowadził uczestników w kolejną część spotkania, którą stanowiły warsztaty. Zostały one zrealizowane w trzech grupach tematycznych („Dobrostan chorego – czy zespół hospicyjny jeszcze istnieje?”, „Kapelan w służbie chorym” oraz „Zadania wolontariatu hospicyjnego”).

Drugi dzień konferencji rozpoczął się Mszą św. pod przewodnictwem JM Rektora UPJPII ks. prof. dr hab. Roberta Tyrały. Rektor otworzył także obrady konferencyjne. Wykłady prelegentów pomogły dostrzec słuchaczom wiele

różnych aspektów tematu konferencji. Ks. dr hab. Grzegorz Godawa, prof. UPJPII, mówiąc o Janie Pawle II jako darze dla ludzi chorych i starszych, zwrócił uwagę na wielowymiarowość tego daru (w postaci papieskiego nauczania, towarzyszenia oraz świadectwa życia). Zadaniem, będącym kontynuacją daru Jana Pawła II, jest troska o budowanie bliskości w przestrzeni hospicyjnej. Dr Katarzyna Wojtanowicz omówiła formy pomocy społecznej osobom starszym i ich rodzinom. Przywołała m.in. słowa Antoniego Kępińskiego o tym, że celem pomocy osobom starszym i chorym jest przede wszystkim to, by „dodać życia do lat, a nie lat do życia”. Ks. dr hab. Andrzej Muszała, prof. UPJPII, przedstawił wykład dotyczący bioetycznych aspektów umierania, a dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, wychodząc od biblijnej perykopy, poprowadziła słuchaczy w refleksji nad tym, kto jest współczesnym samarytaninem.

Wykładem zamykającym było wystąpienie dr Jolanty Stokłosy, prezes Towarzystwa Przyjaciół Chorych Hospicjum św. Łazarza w Krakowie oraz prezes Forum Hospicjów Polskich, która przybliżyła temat zamierania zjawiska wolontariatu hospicyjnego, wskazując na możliwe przyczyny tego procesu. Pani Prezes podkreśliła też doniosłość roli wolontariusza oraz podała poparte doświadczeniem praktyczne wskazówki, co ze strony hospicjum można zrobić, by osobowy potencjał wolontariuszy stał się dla placówki

konkretnym wsparciem. Zwieńczeniem konferencji była dyskusja. Odwoływano się do fragmentów wygłoszonych referatów, nawiązując także do praktyki i osobistych doświadczeń towarzyszenia osobom umierającym. Słowo podziękowania za zorganizowanie konferencji i zaproszenie skierował do władz uczelni ks. dr Arkadiusz Zawistowski, krajowy duszpasterz służby zdrowia. Głosy uczestników

stanowiły potwierdzenie, że tego typu spotkania konferencyjno-warsztatowe są bardzo potrzebne, gdyż owocują wzajemnym poznaniem się osób tworzących polskie środowisko hospicyjne, wymianą doświadczeń, pogłębieniem refleksji w wymiarze teoretycznym tej działalności i przede wszystkim lepszą jakością posługi ludziom chorym, a więc dalszym rozwojem opieki hospicyjnej w Polsce. ■

„Polska, Ukraina, Europa” – konferencja naukowa w ramach obchodów XXII Dnia Papieskiego „Blask Prawdy” (14 X 2022)

tekst: Marta Mastyló

zdjęcia: Pielgrzymka Ojca św. Jana Pawła II do Ukrainy w 2001 r., fot. Vatican News

Konferencja naukowa zorganizowana w Domu Arcybiskupów Warszawskich przez Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia” w Warszawie i Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie podjęła gorący temat „Polska, Ukraina, Europa”, rozpatrując go przez pryzmat nauczania Jana Pawła II. Konferencja odbywała się w ramach obchodów tegorocznego XXII Dnia Papieskiego, przypadającego 16 października br., któremu przyświecało hasło „Blask prawdy”. Jest to tytuł, a zarazem pierwsze słowa encykliki Jana Pawła II z 1993 r.

W słowach powitania metropolita warszawski kard. Kazimierz Nycz przypomniał cele Fundacji, m.in. program stypendialny, przyznawanie najważniejszej nagrody Kościoła katolickiego w Polsce – Nagrody TOTUS TUUS, coroczne organizowanie Dnia Papieskiego, jako próby ponownego odczytywania papieskiego nauczania, oraz niniejszego sympozjum, poruszającego najważniejsze współczesne problemy.

„Myśmy mówili o papieżu i pontyfikacie w formie przyczynkowej, jakby wszyscy znali ten pontyfikat, za długo byliśmy na poziomie kremówek, a trzeba dotknąć aktualności tego pontyfikatu” – mówił kard. Nycz. Zaakcentował, jak ważne i wymagające naszej uwagi są dziś encykliki: *Veritatis splendor*, *Redemptor hominis* czy adhortacje o Europie. „Temat sympozjum rodził się, gdy nad Ukrainą zaczęły «gromadzić się chmury», zadawano sobie pytanie, czy w nauczaniu papieskim było coś, co mogłoby być fundamentem mówienia i myślenia o Europie, a jednocześnie co byłoby przestrożą na nasze czasy” – powiedział Kardynał.

Słowo do uczestników spotkania wygłosił rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, który Fundację „Dzieło Nowego Tysiąclecia” określił jako „żywy pomnik Jana Pawła II z ludzkich serc”. Przypomniał też rozpoczęcie nowego roku akademickiego 17 września 2021 r. w afiliowanym do UPJPII Wyższym Seminarium Duchownym we Lwowie-Brzuchowicach, kiedy to w przemówieniu do studentów Rektor przywołał słowa, jakie padły tam, właśnie we Lwowie, a zostały wypowiedziane przez polskiego papieża 20 lat wcześniej, w dniu 26 czerwca 2001 r.: „*Duc in altum!* Wypłyn na głębię, wypłyn na głębię lwowski Kościele łaciński! Pan jest z Tobą! Nie lękaj się trudności, które także dzisiaj stają na twojej drodze. Z Chrystusem odniesiesz zwycięstwo! Odważnie dąż do świętości: w niej kryje się niezawodna obietnica prawdziwego pokoju i trwałego postępu». Jakże te słowa są aktualne po 24 lutego 2022 r., po inwazji Rosji na Ukrainę, jakże one dzisiaj nic nie straciły na ważności i są w istocie wypowiedziane przez człowieka, który umiał czytać znaki czasu. Zresztą cała treść ówczesnej

homilii papieża miała przesłanie: niech rozleje się przebaczenie. W ostatnim czasie Polacy tak bardzo dobrze zdali egzamin z człowieczeństwa i wiary. Nie tylko się modlimy i zabiegamy o pokój, ale czynem miłosiernym pokazujemy drogę do rozwiązania tej bezsensownej wojny. Ciągłe też zabiegamy o pojednanie jako jedyną drogę do rozwiązania wszystkich konfliktów. Dziękuję, że dzisiaj zatrzymamy się także, z okazji Dnia Papieskiego, nad tym wyjątkowym tematem, i że on znów, i z taką mocą, będzie kolejnym sygnałem do budowania cywilizacji miłości”.

„To, co dzieje się na Ukrainie, jest absolutnie ważne dla całego świata i co do tego nie ma żadnych wątpliwości” – mówiono podczas konferencji, którą prowadził o. prof. Jarosław Kupczak OP, członek Rady Fundacji „Dzieło Nowego Tysiąclecia”, a zarazem pracownik naukowy Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Mówiono o Janie Pawle II jako o papieżu, który nie tylko czytał, ale także kształtował znaki czasu, jak też o roli Kościoła w procesie dialogu i pojednania polsko-ukraińskiego, poruszony był temat teologii „Majdanu” w kontekście wojny na Ukrainie.

Wykład pt. *Papież, który nie tylko czytał, ale także kształtował znaki czasu* wygłosił po ukraińsku prof. Myrośław Marynowycz z Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego we Lwowie, więzień sowieckich łagrów. „Już sam początek pontyfikatu Jana Pawła II niósł wielką nadzieję – wspominał prof. Marynowycz – a słynne słowa, które głosił z taką mocą: «Nie lękajcie się!», «Niech zstąpi Duch Twój i odnowi oblicze Ziemi» koiły spragnione wolności serca, w tym także serca więźniów politycznych breżniewskich czasów”, do których należał prof. Marynowycz.

„Papież delikatnie, ale stanowczo przeciwstawiał się moskiewskim konstrukcjom ideologicznym w kwestii obchodów 1000-lecia chrztu Rusi Kijowskiej. Ukraińcy byli upokorzeni faktem, że oficjalne obchody odbywały się w Moskwie, a nie w Kijowie” – przypominał prof. Marynowycz. „Ponadto przeprowadził udane negocjacje z Gorbaczowem, w wyniku których Kościół greckokatolicki na Ukrainie stał się w 1989 r. legalny, mimo oporu patriarchatu moskiewskiego”. Profesor zwrócił również uwagę na rolę papieża w kontekście relacji z Polską i polsko-ukraińskiego procesu pojednania. „To mój papież. Był dla mnie świętym już na długo przed śmiercią. Nie tylko odczytywał znaki czasu, ale je kształtował” – konkludował prof. Marynowycz.

Teżę, że Kościół katolicki odgrywa kluczową rolę w procesie polsko-ukraińskiego pojednania, postawił prof. Marek Melnyk z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego

w Olsztynie, zaangażowany w proces pojednania polsko-ukraińskiego.

W gronie prelegentów byli także: prof. dr hab. Grzegorz Przebinda z Instytutu Filologii Wschodniosłowiańskiej Uniwersytetu Jagiellońskiego i o. dr Wojciech Surówka OP, były dyrektor Instytutu Nauk Religijnych w Kijowie. Wszystkich łączyło jedno przekonanie, że trzeba byłoby prawdziwie wrócić do tego, co mówił Jan Paweł II, bo to konieczny do odczytywania na nowo program kulturowo-cywilizacyjny.

Jako badacz dziejów Rusi Kijowskiej, prof. Przebinda dzielił się przekonaniem, że jeśli Rosja miała jakiegokolwiek prawo do tego dziedzictwa, to przez tę wojnę wyrzekła się go na dobre, moskiewskie prawosławie się skompromitowało, jest niewielka ilość głosów przeciwko wojnie, hierar-

chowie ją popierają. Należałoby wrócić do ukraińskiego nauczania Jana Pawła II i dzisiaj konieczne byłoby uważne rozpoznanie, jak może ono pomóc w dążeniu Ukrainy ku chrześcijańskiej, humanistycznej Europie.

Dominikanin, o. Wojciech Surówka, mówił z kolei o absolutnej wyjątkowości społeczeństwa obywatelskiego na kijowskim Majdanie. Wrócił też do słów papieża z 2001 r., który w czasie pielgrzymki nazwał Kijów „matką słowiańskiego chrześcijaństwa w Europie Wschodniej”. „Światłością Ukrainy bądź ty, Kijowie” – mówił wówczas Jan Paweł II, a jak zauważa o. Surówka, „papież widział światło, które świeci się po ziemi ukraińskiej, światło dla Ukrainy – tej ziemi, ale które z tej ziemi będzie też promieniować na innych”. ■

II MIĘDZYNARODOWY
KONGRES
DLA MAŁŻEŃSTWA
I RODZINY
Kraków 17-19 listopada 2022

Małżeństwo – wybór czy dar?

Refleksja nad narzeczeństwem i początkami życia małżeńskiego

Kongres został dofinansowany przez Ministerstwo Edukacji i Nauki w ramach programu:
"Doskonała Nauka – Wsparcie konferencji naukowych"

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

II Międzynarodowy Kongres „Małżeństwo – wybór czy dar?”

Nagroda im. Jerzego Ciesielskiego dla Carla Andersona

tekst: Marta Mastyło

zdjęcia: Biuro Prasowe Archidiecezji Krakowskiej, Marta Mastyło

II Międzynarodowy Kongres „Małżeństwo – wybór czy dar? Refleksja nad narzeczeństwem i początkami życia małżeńskiego” odbywał się w Krakowie w dniach 17-19 listopada 2022 r. W Centrum Jana Pawła II „Nie lękajcie się” przy ul. Totus Tuus spotkało się wielu specjalistów, ekspertów z Polski i zagranicy, którym troska o rodzinę leży bardzo na sercu i którzy starania o dobro rodziny stawiają wśród swoich priorytetowych zadań. Uczestniczyli w Kongresie pedagodzy, pracownicy naukowcy uczelni wyższych, teologowie, duszpasterze, prawnicy, dziennikarze.

W centrum zainteresowania prelegentów znaleźli się narzeczeni i małżeństwa w pierwszych latach po ślubie oraz ci, którzy się do małżeństwa przygotowują.

Rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała przypomniał, jak ważnym obszarem myśli i działań była rodzina dla Jana Pawła II. „Ten Kongres jest w jakimś sensie dopełnianiem nauczania Jana Pawła II, papieża rodziny, który przez swoją pastoralną posługę podczas całego pontyfikatu, na rodzinie właśnie opierał wszystko” – mówił rektor UPJPII. Zwrócił także uwagę, jak niezmiernie ważny tak dla UPJPII, jak i dla całego środowiska akademickiego w Polsce jest fakt przywrócenia dyscypliny nauki o rodzinie, co potwierdzone zostało w dniu 27 października br. rozporządzeniem Ministra Edukacji i Nauki. Ks. prof. Robert Tyrała podkreślił znaczenie tego Kongresu, gdyż społeczeństwo i Kościół potrzebują teraz wyraźnego głosu w imię wypełniania misji „idźcie i nauczajcie”. „Stabilność

rodziny, jak nigdy dotąd w historii, jest współcześnie zagrożona ideologiami propagującymi jej modyfikację, a nawet zbyteczność. Państwa nowożytnie często nie widzą potrzeby ochrony instytucji małżeństwa i rodziny, prawo stanowione nie zawsze respektuje prawo naturalne, zajmuje się pieczołowicie jednostką, spychając dobro rodziny na drugi plan. Tymczasem szczęście osoby i społeczności ludzkiej oraz chrześcijańskiej wiąże się ściśle z pomyślną sytuacją wspólnoty małżeńskiej i rodzinnej (KDK 47). W ten sposób Sobór Watykański II, rozpoczęty 60 lat temu (11 października 1962 r.), ukazał niepowtarzalną rolę małżeństwa i rodziny w życiu każdego człowieka i każdej ludzkiej społeczności. W rodzinie wszak rozpoczyna się każde ludzkie życie, a ukształtowane, podejmuje drogę swojej realizacji” – mówił Rektor, który po swoim wystąpieniu odczytał list Ministra Edukacji i Nauki Przemysława Czarnka, skierowany do uczestników Kongresu.

„Dzisiaj młody człowiek potrzebuje wsparcia i drogowskazu, a ludzie młodzi, narzeczeni, małżonkowie stanowią szczególną troskę Kościoła” – stwierdza ks. dr Paweł Gałuszka, dyrektor Wydziału Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Krakowie, do którego w ostatnim czasie napływały od młodych ludzi dookreślenia do postawionego im pytania „Małżeństwo to...”. Wiele odpowiedzi dotyczących małżeństwa, rozumianego jako sakrament, okazało się budującymi, ale niemało potwierdziło istniejący obecnie problem. „Często mam wrażenie, że jest pewnego rodzaju

obojętność w kontekście życia rodzinnego, małżeńskiego, wyborów, które stoją przed młodymi ludźmi” – zauważa ks. Paweł Gałuszka. „Wydaje się, że nie są zainteresowani, że kwestia budowania małżeństwa, budowania rodziny to jest dla nich taki temat poboczny. A ten Kongres pokazuje, że małżeństwo oparte na sakramencie i rodzina budowana na małżeństwie to jest jakiś kolejny, naturalny etap w życiu człowieka. Stąd tytuł tego Kongresu, my zwracamy uwagę na kwestię daru, że małżeństwo, rodzina jest w pierwszej kolejności darem dla człowieka. Myślę, że gdzieś głęboko w sercu to pragnienie szczęścia małżeńskiego, rodzinnego jest w młodych ludziach, oni tylko nie potrafią dotrzeć do tej głębi swojego serca. Często wiąże się to z pewnym niezrozumieniem, czym to życie małżeńskie i rodzinne jest”.

Nie szczędził ostrych słów krytyki nt. dzisiejszych czasów Carl Anderson, były Najwyższy Rycerz Rycerzy Kolumba, doktor honoris causa UPJPII. W wykładzie *Niezmienna wartość małżeństwa sakramentalnego w zmieniającym się świecie* podzielił się refleksją, że połowa Amerykanów w dzisiejszych czasach uważa się za ludzi samotnych. „«Kontynent

cyfrowy» uniemożliwia nam tworzenie trwałych związków, a miejsca, w których się bywa, to nie jałowe środowiska, ale toksyczne, zniekształcające osobowość” – mówił. „Scena «Kontynentu cyfrowego» przesiąknięta jest pornografią, normalne kontakty zastąpiły portale randkowe i wynikające z nich przygodne spotkania, gdzie seks stawiany jest w miejsce miłości i odpowiedzialności za drugiego człowieka”.

Carl Anderson jest przekonany, że należy nieustająco wracać do nauczania Jana Pawła II, którego jednym z najważniejszych działań było fenomenologiczne podejście do etyki, który już w pierwszej papieskiej encyklice *Redemptor hominis* mówi o Chrystusie Odkupicielu i o tym, że człowiek nie może żyć bez miłości, a „jedynym mistrzem prawdziwej miłości jest Chrystus. Spójrzmy więc na papieża, który umiłował ludzką miłość” – mówił. „Jan Paweł II przekazał nam najbardziej wyczerpujące i integralne magisterium ze wszystkich papieży w historii Kościoła. Jego konsekwencje dla duszpasterskiej misji Kościoła są ogromne, zwłaszcza jeśli chodzi o tematykę ludzkiej miłości, małżeństwa i rodziny, właśnie one zadecydują o przyszłości naszej kultury”.

Przypomniał starania Karola Wojtyły, późniejszego papieża, który ogromną wagę przywiązywał do duszpasterstwa w parafiach jako wspólnotach zjednoczonych z Chrystusem. „Czy nauczanie Jana Pawła II jest źródłem odnowy Kościoła?” – pytał Carl Anderson. „A może podobny wysiłek należałoby podjąć na miarę tego wielkiego papieża?”. C. Anderson jest przekonany, że czasy, w których żyjemy, wymagają od nas wszystkich wielkiej kreatywności, ale mamy na czym się oprzeć i z czego czerpać. „Opatrzność bowiem zesłała nam Karola Wojtyłę, który był wielkim darem nie tylko dla Krakowa, ale dla całego świata. «Wstańcie, chodźmy»” – zakończył wykład tytułem papieskiej książki.

Wieczorem Carl Anderson odebrał Nagrodę im. Sługi Bożego Jerzego Ciesielskiego – Ojca Rodziny z rąk abp. Marka Jędraszewskiego. Przewodniczący kapituły nagrody prof. Janusz Kawecki zwrócił uwagę, że Carl Anderson jest jej pierwszym zagranicznym laureatem. „Otrzymuje ją mężczyzna, który w szczególny sposób zasłużył się w działalności na rzecz pomocy rodzinom i umacniania rodzin” – mówił prof. Kawecki.

W kolejnym dniu Kongresu mowa była m.in. o czystości przedmałżeńskiej, związkach niesakramentalnych, o przeciwdziałaniu temu zjawisku przez wychowywanie młodych ludzi do małżeństwa i o kierunkach pracy duszpasterskiej, jakie narzuca współczesna rzeczywistość.

W swoim wykładzie *Człowiek stworzony na obraz Boga* kard. Gerhard Müller, były prefekt Kongregacji Nauki Wiary, doktor honoris causa UPJPII, mówił o niebezpieczeństwie dewaluacji wszelkich wartości, wskazując m.in. na idee prokownika nihilizmu Fryderyka Nietzschego. Niemiecki kardynał przestrzegał przed relatywizowaniem prawdy i doktryny wiary Kościoła.

„Kraków, dzięki ks. Karolowi Wojtyłe, ma szczęście do szczególnego duszpasterstwa młodych” – mówił, podsumowując Kongres, abp Marek Jędraszewski. Metropolita krakowski przypomniał „duszpasterstwo w drodze” prowadzone przez przyszłego papieża w czasie wypraw górskich czy spływów kajakowych. „On z nimi rozmawiał. On słyszał i chciał usłyszeć ich problemy, porywy serca, pragnienia. A jednocześnie, jako duszpasterz, starał się to wszyst-

ko właściwie kształtować i korygować” – mówił abp Marek Jędraszewski. Przypomniał, że właśnie z tego środowiska wywodzi się Sługa Boży Jerzy Ciesielski, a duszpasterstwo tworzyło mocne więzi przyjaźni, które niejednokrotnie zwiędzały sakrament małżeństwa. Jak zauważył Arcybiskup – podbudowę teoretyczną do tej posługi młody bp Karol Wojtyła dał w książce *Miłość i odpowiedzialność*, która była owocem jego przemyśleń i rozmów z młodymi. Wyrazem poetyckim tej działalności był z kolei dramat *Przed sklepem jubilera*. „Nie dziwny się, że to właśnie stąd wyrastały takie wspaniałe, dotyczące całego Kościoła powszechnego, impulsy odnoszące się do małżeństwa i rodziny już w tamtych bardzo trudnych czasach zbliżającej się rewolucji 1968 r.” – mówił Arcybiskup. Przypomniał, że w tym samym roku papież Paweł VI ogłosił encyklikę *Humanae vitae*, której kształt w dużej mierze zawdzięcza przemyśleniom i memoriałom przekazywanym z Krakowa przez kard. Karola Wojtyłę. Metropolita podkreślił, że kończący się kongres jest nawiązaniem do tych tradycji refleksji na temat małżeństwa i rodziny. Podziękował za to organizatorom wydarzenia.

Arcybiskup zapowiedział, że III Kongres dla Małżeństwa i Rodziny odbędzie się za dwa lata: od 14 do 16 listopada 2024 r.

Wśród prelegentów Kongresu byli m.in.: ks. prof. Robert Woźniak (UPJPII) – moderujący również panel dyskusyjny, ks. prof. Michał Drożdż (UPJPII), o. prof. Jarosław Kupczak OP (UPJPII), ks. prof. Tomasz Kraj, ks. prof. Tadeusz Borutka (UPJPII), ks. dr Marcin Cholewa (UPJPII), dr Aleksandra Brzemia-Bonarek (WK UPJPII), ks. prof. Piotr Mazurkiewicz (UKSW), ks. dr hab. Robert Skrzypczak (AK w Warszawie), ks. prof. Jose Granados (Veritas Amoris Project, Włochy), bp Jean Laffitte, Elżbieta Rafalska (poseł do Parlamentu Europejskiego) oraz kard. Gerhard Ludwig Müller.

Patronem wydarzenia oraz jego inicjatorem jest abp Marek Jędraszewski, metropolita krakowski. Głównymi organizatorami są Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, Wydział Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Krakowie oraz Archidiecezja Krakowska. Wśród współorganizatorów są m.in. Rycerze Kolumba. ■

XXV Zjazd Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich z udziałem UPJPII

opracowała: Marta Mastyło

zdjęcia: arch. UPJPII

W jubileuszowym XXV Zjeździe Konferencji Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich, który odbył się w dniach 20–21 września 2022 r. w Bibliotece Politechniki Krakowskiej, uczestniczył rektor UPJPII ks. prof. Robert Tyrała, jako przedstawiciel Komisji ds. Nauki Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich z jej przewodniczącą prof. dr hab. Elżbietą Żądzińską, rektor Uniwersytetu Łódzkiego.

W swojej prelekcji ks. prof. Robert Tyrała mówił o bibliotekach jako miejscach wspierających zdobywanie wiedzy przez studentów, ale także jako jednostkach udzielających wsparcia pracownikom naukowym w związku z oceną jakości prowadzonej przez nich pracy badawczej.

„Nie sposób wyobrazić sobie nowoczesnej uczelni bez repozytorium instytucjonalnego, czy szerzej – systemu do zarządzania badaniami naukowymi i uzyskiwania bieżącej informacji o prowadzonych badaniach i ich wynikach. Zakończona niedawno ocena jakości działalności naukowej uświadomiła nam – rektorom – że do właściwego monitorowania i sprawozdawania uzyskiwanych przez poszczególnych pracowników osiągnięć naukowych konieczne jest posiadanie wykwalifikowanego personelu i odpowiednich narzędzi” – mówił rektor UPJPII.

Zwrócił uwagę, że w wielu uczelniach utworzono specjalne zespoły, które pracowały przy ewaluacji, a składały się w dużej mierze właśnie z pracowników bibliotek, nabywając nowe kompetencje, które mogą i będą wykorzystywane w kolejnej ewaluacji.

„Sądzę, że wszyscy rektorzy naszych polskich uczelni liczą na to, że doświadczenia zdobyte w związku z właśnie kończącą się i budzącą niemałe emocje ewaluacją zostaną wykorzystane przez pracowników bibliotek, którzy na co dzień zajmują się wsparciem nauki, do analizy przyrostu osiągnięć naukowych w poszczególnych dyscyplinach i u poszczególnych pracowników naukowych. Niezależnie od użytych narzędzi, czy to zaproponowanych przez ministra nauki, czy rozwiązań komercyjnych, analiza dorobku uczelni zaczyna się od jego zgromadzenia w repozytorium instytucjonalnym”.

Kończąc swoje wystąpienie, rektor UPJPII przywołał słowa Jana Pawła II, które ten wypowiedział 11 czerwca 1999 r., odwiedzając Bibliotekę Narodową w Warszawie: „Biblioteka jest instytucją, która samym swoim istnieniem świadczy o rozwoju kultury (...). Biblioteka jest szczególną świątynią twórczego ducha ludzkiego, który odzwierciedla owo Boże Tchnienie, jakie towarzyszyło dziełu stworzenia świata i człowieka”. Ojciec św. złożył również wówczas życze-

nia, „by tchnienie Ducha było tu obecne i stawało się źródłem inspiracji dla kolejnych pokoleń ludzi nauki i kultury”.

W zjeździe uczestniczył także dyrektor Wydawnictwa Naukowego Sebastian Wojnowski, który od 1 września 2022 r. pełni obowiązki dyrektora Biblioteki Głównej Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Podczas obrad omawiane były sprawy mające istotny wpływ na funkcjonowanie bibliotek akademickich działających na rzecz polskiego środowiska naukowo-badawczego, a zatem uczonych i studentów szkół wyższych.

Konferencja Dyrektorów Bibliotek Akademickich Szkół Polskich została powołana w marcu 1997 r. (początkowo, do roku 2007, funkcjonowała pod nazwą Konferencja Dyrektorów Bibliotek Szkół Wyższych). Pierwszy zjazd odbył się we wrześniu 1997 r. w Warszawie. W tym roku świętowano więc dwudziestopięciolecie. Była to okazja do wymiany informacji i opinii, ciekawych, inspirujących dyskusji, a także do nawiązywania nowych kontaktów tym bardziej, że okres pandemii nie sprzyjał podobnym wydarzeniom, rozluźniając wzajemne relacje. ■

„Liturgia szczytem i źródłem formacji” – XIII Międzynarodowe Sympozjum Liturgiczne z cyklu „Ad Fontes Liturgicos”

tekst: ks. dr hab. Przemysław Nowakowski CM
zdjęcia: Jakub Kouba, Viktoriya Semenova

W dniach 24–25 października 2022 r. odbyło się XIII Międzynarodowe Sympozjum Liturgiczne z cyklu „Ad Fontes Liturgicos”, pod tytułem „Liturgia szczytem i źródłem formacji” zorganizowane przez Instytut Liturgiczny UPJPII. Współorganizatorami sympozjum były trzy uczelnie zagraniczne: Ukraiński Uniwersytet Katolicki we Lwowie (Ukraina), Uniwersytet Preszowski w Preszowie (Słowacja) i Greckokatolicki Instytut Teologiczny Świętego Atanazego w Nyíregyháza (Węgry). Na konferencji wystąpiło 24 prelegentów z Polski, Ukrainy, Słowacji, Włoch, Czech i Rumunii, reprezentujących różne Kościoły – rzymskokatolicki, greckokatolicki i prawosławny. W referatach podjęli oni problematykę szeroko związaną z formacją i wychowaniem do liturgii i przez liturgię w obrządkach wschodnich i zachodnich. Temat sympozjum pozwolił rozwinąć ideę, że formacja liturgiczna to nie tylko działania przygotowujące i pro-

wadzące do liturgii, ale przeżywanie samej liturgii, będącej równocześnie szczytem formacji chrześcijańskiej.

Sympozjum otworzył rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, podkreślając niezwykłą troskę, którą otaczał liturgię patron uczelni św. Jan Paweł II. To on jako metropolita krakowski w 1968 r. był inicjatorem powstania Instytutu Liturgicznego w Krakowie, którego głównym zadaniem była formacja liturgiczna duchowieństwa i świeckich w duchu odnowy Soboru Watykańskiego II. Pierwsza grupa referatów ukazała kilka różnych aspektów formacji liturgicznej. Ks. dr hab. Marcel Mojżesz (Uniwersytet Preszowski w Preszowie) omówił współczesne wyzwania stojące przed tą formacją w świetle listu apostolskiego papieża Franciszka *Desiderio desideravi* z 22 czerwca 2022 r. Wymiar kulturowy formacji liturgicznej przedstawił ks. dr hab. Przemysław Nowakowski CM (UPJPII), aspekt peda-

giczny – dr Oleksii Braslavets, aspekt prawny – mgr lic. Viktoriya Semenova (obydwoje z Instytutu Nauk Religijnych św. Tomasza w Kijowie), aspekt teologiczny – s. prof. dr hab. Adelajda Sielepin CHR (UPJPII). Następne wystąpienia na konferencji można podzielić na trzy grupy, tematycznie odnoszące się do formacji liturgicznej w poszczególnych Kościołach – rzymskokatolickim, greckokatolickim i prawosławnym. Poruszono tematykę nawiązującą zarówno do historii, jak i aktualnego stanu formacji liturgicznej w tych Kościołach. Konkretnie przykłady realizacji postulatu formacji do liturgii w różnych wspólnotach wyznaniowych były ciekawą wymianą doświadczeń i wzajemnym ubogaceniem.

Kościół rzymskokatolicki. Ks. dr hab. Janusz Mieczkowski (UPJPII) omówił formację liturgiczną w seminariach duchownych po Soborze Watykańskim II; ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński (UPJPII) – stan przepowiadania w Polsce jako wyzwanie do formacji homiletycznej; ks. prof. dr hab. Kazimierz Ginter (Uniwersytet Papieski *Santa Croce* w Rzymie) – formację wiernych świeckich w prałaturze *Opus Dei*; ks. dr hab. Daniel Brzeziński, prof. UMK (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) zwrócił uwagę na formacyjną rolę funkcji komentatora w odnowionej liturgii; ks. mgr lic. Leszek Soprych (parafia w Koenigsmacker, Francja) podał przykład współczesnej formacji wiernych we Francji poprzez liturgię pogrzebu; tematykę historyczną podjęli: ks. dr hab. Jarosław Superson SAC z UPJPII (symbolika znaku krzyża) i ks. dr Paweł Kopeček z Uniwersytetu Pałackiego w Ołomuńcu (najstarsze źródła liturgiczne inicjacji chrześcijańskiej).

Kościół greckokatolicki. Mgr Michal Glevaňak zaprezentował formację liturgiczną na Greckokatolickim Wy-

dziale Teologicznym w Preszowie; ks. dr Martin Tkač (obydwoj z Uniwersytetu Preszowskiego w Preszowie) – stan liturgicznej formacji młodzieży greckokatolickiej na Słowacji; przykład realizacji interesującego środka formacji, jakimi są seminaria liturgiczne dla duchowieństwa i świeckich organizowane w archidiecezji lwowskiej, omówił ks. dr Vasyl Popelasty (Ukraiński Uniwersytet Katolicki we Lwowie); kilku autorów rozwinęło temat formacji realizowanej poprzez udział wiernych w samej liturgii; Simon Marinčak (Instytut Sławistyki Słowackiej Akademii Nauk w Bratysławie) opowiedział o roli chóru w liturgii obrządku wschodniego; ks. dr Vasyl Rudeyko (Ukraiński Uniwersytet Katolicki we Lwowie) wykazał, że modlitwy tej liturgii są wprowadzeniem do medytacji nad Pismem Świętym; ks. dr hab. Mateusz Potoczny, prof. UO (Uniwersytet Opolski), opisał liturgię Kościoła syro-malankarskiego jako autentyczną szkołę formacji wiernych; Archidiakon dr Nyírán János (Greckokatolicki Instytut Teologiczny św. Atanazego w Nyíregyháza) podjął refleksję na temat mistagogicznej roli liturgii bizantyjskiej; dwa referaty pracowników Ukraińskiego Uniwersytetu Katolickiego we Lwowie dotyczyły aspektu historycznego formacji: dr Ihor Vasylyshyn przedstawił podręcznik liturgiki z 1907 r. dla alumnów greckokatolickich, a dr Petro Sabat zajął się kultem Eucharystii w Kościele unickim i jego wpływem na pobożność wiernych.

Kościół prawosławny. Ten Kościół reprezentowało na konferencji dwóch prelegentów z Rumunii. Dr Cezar Login (Uniwersytet Babeş-Bolyai w Cluj-Napoca) omówił współczesną formację liturgiczną w Rumuńskim Kościele Prawosławnym, a ks. dr Dumitru Vanca (Uniwersytet 1 Decembrie 1918 w Alba Julia) w historycznym referacie

przedstawił pierwszy podręcznik liturgiczny w języku rumuńskim wydany w Jassach w 1697 r. Ciekawym uzupełnieniem tematyki formacji przez liturgię, wykraczającym poza środowiska chrześcijańskie, było wystąpienie mgr Valerii Orzhykhovskiej (Instytut Nauk Religijnych św. Tomasza

w Kijowie), która ukazała specyfikę używania psalmów we wspólnotach żydowskich.

Udział w wydarzeniu był możliwy on-line dzięki platformie WEBEX i transmisji na YouTube. ■

„Życie i działalność kardynała Adama Stefana Sapiehy na tle epoki” – konferencja naukowa w Krakowie i Krasiczynie (8–10 IX 2022)

tekst: Stanisława Piotrowska, WHiDK UPJPII

zdjęcia: Marta Mastysłó, WHiDK UPJPII

„Życie i działalność kardynała Adama Stefana Sapiehy na tle epoki” – to temat trzydniowej konferencji naukowej, która odbyła się w Krakowie i Krasiczynie w dniach 8–10 września 2022 r.

Konferencja poświęcona była księciu kard. Adamowi Stefanowi Sapieszemu (1867–1951), który był wybitnym hierarchą Kościoła katolickiego, wywodzącym się ze znamienitej rodziny arystokratycznej, a swoją działalnością oraz postawą w pierwszej połowie XX w. zasłużył na miano „Wielkiego Jałmużnika” i „Księcia Niezłomnego”.

Konferencję otworzył rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała, podkreślając, jak bardzo ważne jest, że na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie budujemy na historii, bo jeśli byłoby inaczej, nie zobaczylibyśmy dobrze perspektywy przyszłości.

W referacie wprowadzającym ks. prof. dr hab. Józef Marecki mówił, że mimo upływu ponad 70 lat od śmierci kard. A.S. Sapiehy, którego działalność była charyzmatyczna i wizjonerska, jest on wciąż niewystarczająco upamiętniony. Kard. Karol Wojtyła, świadom zasług swojego poprzednika, zainicjował działania na rzecz zachowania pamięci o nim, których wyniki zostały opublikowane w latach 80. XX w.

w *Księdze Sapieżyńskiej*. Od kilku lat zespół historyków pod kierownictwem ks. prof. Józefa Mareckiego z Katedry Archiwistyki Wydziału Historii i Dziedzictwa Kulturalnego UPJPII prowadzi pogłębione badania nad życiem i działalnością kard. A.S. Sapiehy. W minionych latach zrealizowano m.in. projekt „Świadek Dziejów Narodu kardynał Adam Sapieha w źródłach archiwalnych”.

W ramach konferencji historycy z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych, specjalizujący się w historii XIX i XX w., wygłosili siedemnaście referatów. Odnosiły się one m.in. do roli Sapiehy w Episkopacie Polski oraz jego relacji z innymi hierarchami. Wskazywały na jego szeroko zakrojone zaangażowanie na rzecz najbardziej potrzebujących – uchodźców wojennych, ubogich i osób dotkniętych różnymi klęskami. Pokazywały tło epoki, w której żył, w takich krajach, jak Słowacja i Węgry. Przybliżone zostało miejsce, w którym urodził się i dorastał Sapieha – Krasiczyn, nakreślony został jego portret osobowościowy oraz dokonano analizy jego wizerunków plastycznych.

Podsumowując konferencję, prof. Marecki powiedział, że spotkanie to daje początek tego, co nas czeka w przyszłości – ukazywania kard. A.S. Sapiehy na tle epoki za-

równy w gronie duchownych, biskupów, hierarchów, jak i innych – polityków, społeczników, czy działaczy charytatywnych. Życzył wszystkim uczestnikom konferencji, aby słowa z kroniki bonifratrów, zanotowane po śmierci tego hierarchy, że przynależna jest mu PAMIĘĆ TRWAŁA i PAMIĘĆ WDZIĘCZNA, były inspiracją w malowaniu portretu Sapiehy poprzez kontynuację pogłębionych badań naukowych.

Konferencji towarzyszyła wystawa przenośna oraz publikacja – pierwsza edycja źródłowa Świadek Dziejów Narodu kardynał Adam Sapieha (1867–1951) w źródłach archiwalnych.

Obok prelegentów i licznie zgromadzonych gości w auli Biblioteki Głównej UPJPII, Zespole Zamkowo-Pała-

cowym w Krasieczynie oraz przed ekranami monitorów w konferencji uczestniczyli m.in.: prezes Fundacji PRO ARTE ET HISTORIA Marek Żaczek; dyrektor Departamentu Kultury i Ochrony Dziedzictwa Narodowego Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego Robert Godek; dyrektor Zespołu Zamkowo-Parkowego w Krasieczynie Magdalena Ziemska oraz prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk im. Kazimierza Marii Osińskiego w Przemysłu Waldemar Wigłusz.

Konferencję zwieńczyła Msza św. w kaplicy zamkowej w Krasieczynie w intencji beatyfikacji kard. A.S. Sapiehy oraz podróż studyjna uczestników projektu do miejsc związanych z kard. Sapiehą i jego rodziną. ■

VI Kongres Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej z liczną reprezentacją pracowników IDMiKS

tekst: Katarzyna Drąg

zdjęcia: IDMiKS

W dniach 22-24 września 2022 r. na Uniwersytecie Gdańskim odbył się VI Kongres Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej pt. „Media i społeczeństwo w erze platform, algorytmów i danych”.

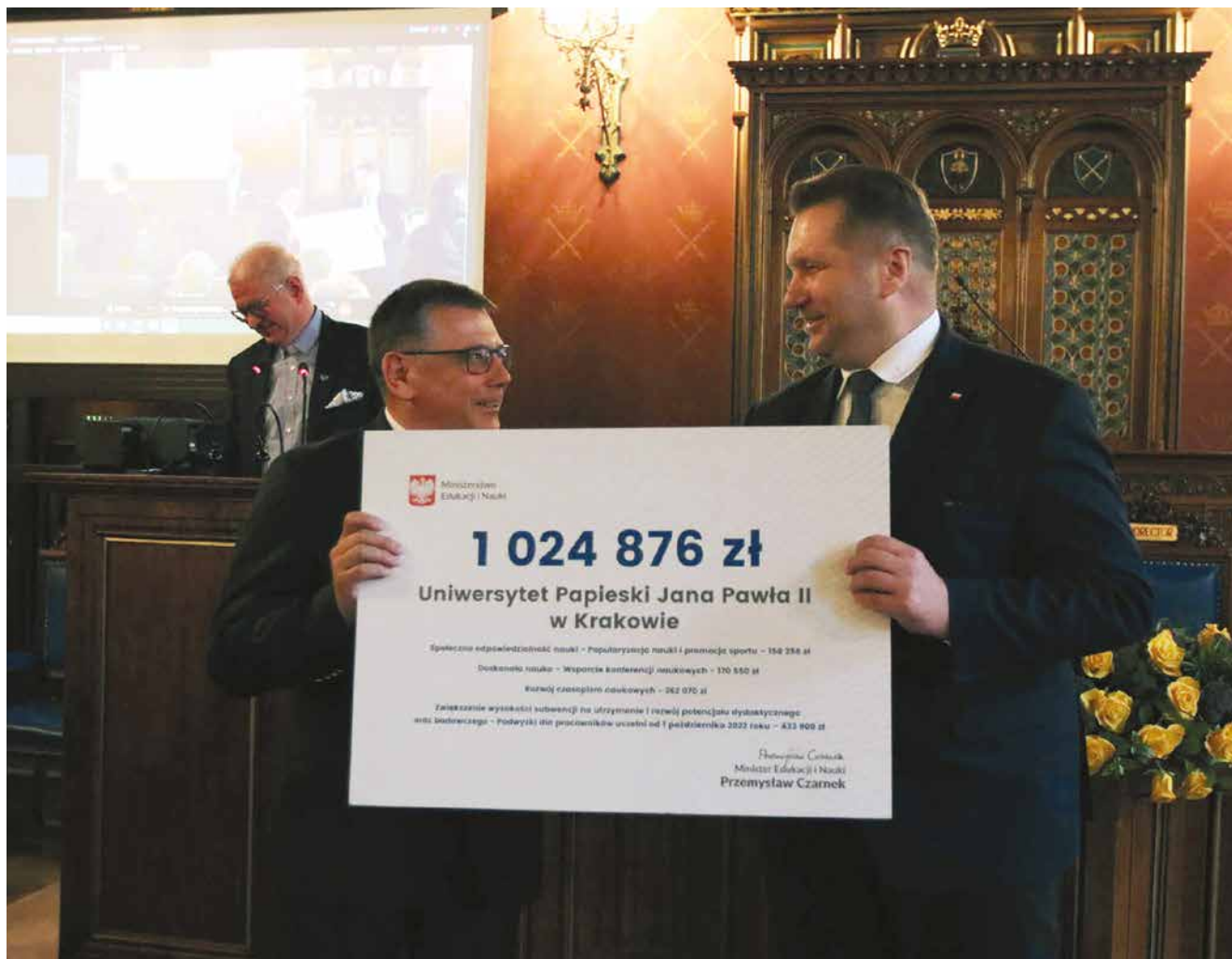
Kongresy PTKS odbywają się co trzy lata w różnych polskich ośrodkach akademickich. Jest to bardzo ważne wydarzenie naukowe dla naukowców reprezentujących dyscyplinę nauki o komunikacji społecznej i mediach. W gościnnym Gdańsku dni kongresu wypełniły sesje konferencyjne oraz panele dyskusyjne. W obradach uczestniczyła liczna reprezentacja pracowników IDMiKS oraz doktorantów, którzy przedstawili referaty i brali udział w dyskusjach, reprezentując Instytut Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UPJPII. Reprezentowali nas: ks. prof. Michał Drożdż, dr Agata Dziekan-Łanucha, dr hab. Katarzyna Drąg, ks. dr Paweł Kaszuba, ks. dr Dariusz Raś oraz mgr Joanna Urbaś i mgr Urszula Dyrz.

„Kongresy Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej stanowią najważniejsze wydarzenia w działalności Towarzystwa. Kongresy mają na celu integrację środowiska badaczy i praktyków komunikowania, podniesienie rangi i poziomu prowadzonych badań oraz uporządkowanie obszaru studiów nad komunikowaniem i mediami w Polsce” (www.ptks.pl/kongresy).

Ważnym elementem każdego kongresu jest Walny Zjazd, podczas którego członkowie Towarzystwa wybierają Prezesa PTKS oraz Zarząd PTKS.

Podczas VI Kongresu Prezesem PTKS ponownie została wybrana prof. Iwona Hofman (UMCS w Lublinie). Ze szczególną satysfakcją nasze środowisko przyjęło informację, że przedstawiciele dyscypliny nauki o komunikacji społecznej i mediach z całej Polski wybrali ks. prof. Michała Drożdża na członka Zarządu PTKS, obdarzając go ponownie zaufaniem. ■

Międzynarodowa konferencja naukowa „We Cherish Family Life” (21–22 X 2022). Dyplomy uznania od Ministra Edukacji i Nauki

tekst: Marta Mastyló
zdjęcia: arch. UPJPII

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie Wydział Teologiczny Sekcja w Tarnowie wraz z Polskim Stowarzyszeniem Familiologicznym zorganizowały, w ramach programu „Doskonała nauka”, międzynarodową konferencję „We Cherish family Life” („Pielęgnowujemy życie rodzinne”).

W pierwszym dniu konferencji (21 października 2022 r.) temat, któremu podporządkowane były wszystkie wykłady, to „Preparation for Marriage and Family Life” („Przygotowanie do życia w małżeństwie i rodzinie”). Wiodący temat drugiego dnia (22 października 2022 r.) to „Family Life – risks, opportunities and challenge” („Zagrożenia, szanse, wyzwania”).

Podczas konferencji poświęconej rodzinie, która odbywała się w Auli Collegium Novum UJ, Minister Edukacji i Nauki Przemysław Czarnek mówił o utworzeniu dziedziny nauk o rodzinie z dyscypliną nauki o rodzinie.

„Poinformował, że po wielomiesięcznych konsultacjach podpisał rozporządzenie o ustanowieniu odrębnej dziedziny nauk o rodzinie wraz z dyscypliną nauki o rodzinie: – «Wszystko po to, żeby familiolodzy nie musieli krążyć między naukami społecznymi, teologią i innymi jeszcze dyscyplinami i skonsolidowali swoje wysiłki w celu pokazywania na nowo pełnej, obiektywnej prawdy o rodzinie». Podkreślił również, że są już przygotowane przepisy nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, które pozwolą wszystkim ośrodkom uzyskiwać uprawnienia konieczne do uprawiania tej dyscypliny”. (źródło: gov.pl)

Minister Przemysław Czarnek podczas konferencji wręczył Uniwersytetowi Papieskiemu Jana Pawła II w Krakowie, na ręce rektora uczelni ks. prof. Roberta Tyrały, czek o wartości 1 024 876 zł. Na sumę składają się środki przyznane na: „Społeczna odpowiedzialność nauki - Popularyzacja

nauki i promocja sportu”, „Doskonała nauka - Wsparcie konferencji naukowych”, „Rozwój czasopism naukowych”, „Zwiększenie wysokości subwencji na utrzymanie i rozwój potencjału dydaktycznego oraz badawczego”.

Szef MEiN, otwierając drugi dzień konferencji, wręczył także dyplomy uznania:

Rektorowi UPJPII ks. prof. dr. hab. Robertowi Tyrale „w podziękowaniu za zasługi w dziedzinie dydaktycznej i naukowej, inspirowanie studentów do zdobywania i pogłębiania wiedzy. Z serdecznymi życzeniami powodzenia w realizacji działań na rzecz społeczności akademickiej”.

Ks. prof. dr. hab. Józefowi Stali „(...) za dotychczasowe osiągnięcia naukowe oraz za zaangażowanie w przywrócenie dyscypliny nauki o rodzinie do klasyfikacji dyscyplin i dziedzin naukowych (...)”.

Po konferencji minister Przemysław Czarnek spotkał się z władzami UPJPII w rektoracie uczelni, gdzie obecne było całe kolegium rektorskie: rektor UPJPII ks. prof. dr. hab. Robert Tyrala; dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, prorektor ds. studenckich i dydaktyki; ks. dr hab. Antoni Świerczek, prof. UPJPII, prorektor ds. polityki kadrowej i promocji; ks. prof. dr. hab. Tomasz Rozkrut, prorektor ds. nauki oraz dyrektor Szkoły Doktorskiej. ■

„Kraków Meetings” – konferencja poświęcona filozofii rosyjskiej

tekst, zdjęcia: Ilias Stanekzai

W dniach 29 maja – 1 czerwca 2022 r. odbyła się kolejna, XII edycja międzynarodowej konferencji poświęconej filozofii rosyjskiej z cyklu „Kraków Meetings”. Po raz siódmy gościliśmy w najstarszym klasztorze w Polsce – opactwie Benedyktynów w Tyńcu, do którego zjechali się badacze ze Stanów Zjednoczonych, Australii, Anglii, Litwy, Polski i Serbii. Organizatorami konferencji byli: Katedra Filozofii Rosyjskiej i Bizantyńskiej na Wydziale Filozoficznym UPJPII i Instituto de Filosofia Edith Stein w Granadzie. Cieszymy się również, że w tym roku po raz pierwszy nasza konferencja

została objęta honorowym patronatem renomowanego czasopisma „Studies in East European Thought” wydawanego przez Springer Nature.

Tegoroczna konferencja poświęcona była tzw. neopatryście, w szczególności dziedzictwu intelektualnemu Gieorgija Fłorowskiego – wybitnego filozofa i teologa, znawcy myśli ojców Kościoła, absolwenta Uniwersytetu Odesskiego i później wykładowcy tejże uczelni, a także wielu innych uniwersytetów na całym świecie: Columbia University, Princeton University, Harvard University. Referaty skupiały

się zarówno wokół postaci Fłorowskiego i jego myśli, jak też wokół całego dziedzictwa renesansu patrystycznego XX w.

Nie sposób pominąć faktu, iż tegoroczna konferencja o filozofii rosyjskiej odbyła się w szczególnym, tragicznym momencie historycznym. Agresja zbrojna Rosji w Ukrainie przyniosła do sąsiedniego kraju ogrom cierpienia i zniszczenia, przed Europą zaś i całym światem postawiła pytania o fundamentalne wartości. W obliczu trwającej wojny trudno nie myśleć o znaczeniu filozofii, myśli i kultury rosyjskiej dzisiaj. Nieodwołalnie nasuwa się zarówno pragnienie krytycznego spojrzenia na niektóre elementy tej myśli, jak i pragnienie ocalenia tego, co wartościowe, głębokie, nieprzemijalne i aktualne zarazem. Te dwie tendencje były w równym stopniu obecne w referatach, prezentowanych na tegorocznej konferencji.

Przedłużeniem konferencji była online edycja, która odbyła się 6-8 czerwca 2022 r. za pomocą platformy Webex i skupiła badaczy z Polski, Ukrainy, Rosji, Kirgistanu, Szwecji, Norwegii, Anglii, Holandii, Izraela i USA.

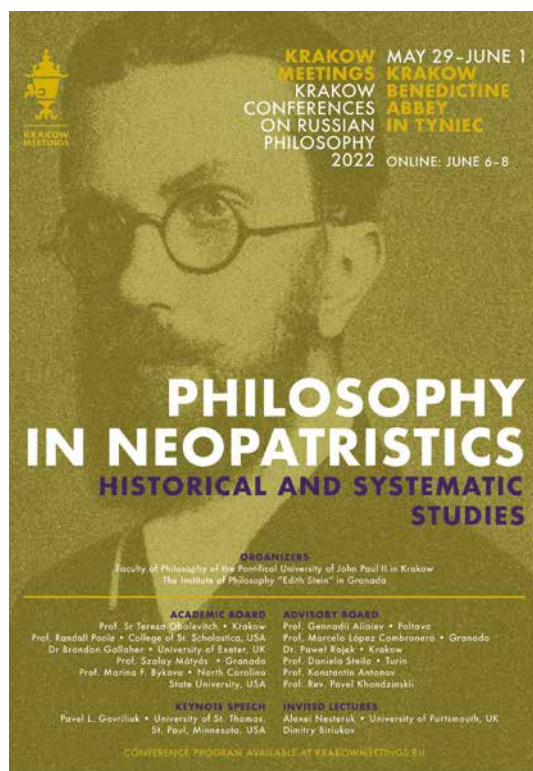
Przypomnieć należy, że w tym roku mija setna rocznica wydarzenia, kluczowego dla historii myśli rosyjskiej w XX w. W 1922 r. z inicjatywy Lenina odbyła się przymusowa deportacja grupy intelektualistów oskarżonych o wrogość wobec nowego reżimu i jego oficjalnej ideologii. Wśród nich znalazły się wybitne postaci, m.in. Mikołaj Bierdiajew, Siergiusz Bułgakow, Mikołaj Łoski i wielu innych.

Co roku konferencja „Kraków Meetings” rozpoczyna się od wykładu otwierającego (tzw. *keynote speech*). Tym razem gościliśmy słynnego badacza, znawcę teologii prawosławnej i myśli rosyjskiej, prof. Paula Gavrilyuka z Uniwersytetu św. Tomasza w Stanach Zjednoczonych (stan Minnesota). W swoim referacie profesor skupił się na krótkim epizodzie

w biografii intelektualnej Georgija Fłorowskiego – jego zaangażowaniu w ruch eurazjatycki i późniejsze odrzucenie tej doktryny. Eurazjatyzm postulował cywilizacyjną odrębność Rosji względem Europy Zachodniej („cywilizacji romano-germańskiej”) i podkreślał znaczenie Rosyjskiej Cerkwi Prawosławnej jako fundamentu ideologicznego przyszłego państwa rosyjskiego. Według prof. Gavrilyuka zaangażowanie Fłorowskiego w ten ruch wynikało z potrzeby określenia różnicy między prawosławiem a chrześcijaństwem zachodnim; później jednak odciął się on od tego nurtu i poddał go krytyce w swoim artykule pt. *Pokusa eurazjatycka*. W swoim referacie profesor również odwołał się do bieżących wydarzeń, zaznaczając, jaki wpływ miała owa doktryna na obecną ideologię rosyjską, służącą za usprawiedliwienie agresywnej polityki i działań wojennych. Ostatnia część referatu skupiła się na pytaniu o to, czy główny przedmiot badań Fłorowskiego – czyli teologia neopatrystyczna – ma w sobie środki niezbędne, aby zapobiec ideologicznemu naciskowi doktryny eurazjatyckiej i jej podobnych.

Tegoroczna konferencja po raz kolejny stała się miejscem spotkania, wymiany myśli i dyskusji. W przyszłym roku planowane są aż dwie konferencje w ramach „Kraków Meetings”: jedna poświęcona będzie filozofii religii na Wschodzie i Zachodzie i odbędzie się w Kirgistanie we współpracy z uniwersytetem w Biszkeku, druga zaś osobie i myśli Mariana Zdziechowskiego – polskiego filozofa, filologa i historyka idei.

Zapraszamy również do polubienia strony Kraków Meetings na Facebooku (<https://www.facebook.com/krakowmeetings>) i odwiedzenia strony <https://krakowmeetings.eu/>, gdzie znaleźć można zdjęcia z naszej konferencji. ■

„Znaczenie seksualności w prawdziwym małżeństwie. Co (nie tylko) prawnik kanonista wiedzieć o tym powinien?” – symposium naukowe

tekst: dr Karolina Mazur, WPK UPJPII

zdjęcia: ks. dr Marcin Wolczko, WPK UPJPII

Coroczną tradycją obowiązującą na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana II w Krakowie jest organizacja symposiumu naukowego. W dniu 17 listopada 2022 r. odbyło się ogólnopolskie symposium naukowe: „Znaczenie seksualności w prawdziwym małżeństwie. Co (nie tylko) prawnik kanonista wiedzieć o tym powinien?”. Miejszem obrad była aula Instytutu Teologicznego Księża Misjonarzy w Krakowie przy ul. Stradomskiej 4. Transmisja symposiumu odbywała się także online na kanale YouTube JP2TV.

Uroczystego powitania gości dokonał ks. dr hab. Andrzej Wójcik – dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Słowo wprowadzające wygłosił ks. prof. dr hab. Tomasz Rozkrut – prorektor ds. nauki oraz dyrektor Szkoły Doktorskiej, wskazując, że seksualność, zwłaszcza jej znaczenie i godność, to temat towarzyszący od samego początku instytucji małżeństwa, który podejmowany jest przez wiele dyscyplin naukowych. Dzięki temu można spojrzeć na ten temat kompleksowo. Ponadto przytoczył wiersz prof. Wacława Uruszczaka, aby podkreślić zasadność podjęcia tematu seksualności w małżeństwie. Symposium składało się z dwóch sesji i dys-

kusji, którym przewodniczyła dr Aleksandra Brzemia-Bonarek z Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie.

Sesję pierwszą otworzył referat na temat: *Współżycie seksualne małżonków a sakramentalność małżeństwa*, który wygłosił ks. dr Grzegorz Strzelczyk z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego. Prelegent ukazał specyfikę małżeństwa na tle innych sakramentów świętych. Refleksja teologiczna bierze pod uwagę aspekt sakramentalności, niejako za plecami ma świadomość, że istnieje małżeństwo naturalne, które jest bazą do rozważania sakramentalnego. Mając to na uwadze, małżeństwo, w przeciwieństwie do innych sakramentów świętych, jest uwarunkowane antropologicznie.

Ksiądz dr Michał Wieczorek z Wyższego Instytutu Teologicznego w Częstochowie wygłosił referat pt. *Zdrada małżeńska powodem nieważności małżeństwa?* Sama zdrada nie jest tytułem nieważności małżeństwa. W wystąpieniu prelegent posłużył się wyrokami wydanymi przez Trybunał Roty Rzymskiej, aby odpowiedzieć na sformułowane w referacie pytanie oraz przedstawić błędy, jakie mogą się pojawić przy badaniu takich spraw. Sędzia kościelny musi dobrze przeprowadzić postępowanie dowodowe, zwłaszcza oce-

nić fakt zdrady małżeńskiej, ponieważ jest wykroczeniem o charakterze moralnym, ale nie zawsze może prowadzić do stwierdzenia nieważności małżeństwa.

Ostatni referat w pierwszej sesji, pt.: *Czy przeszkoda impotencji godzi w prawa człowieka?*, przedstawił ks. prof. dr hab. Wiesław Kraiński z Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. *Ius connubii* należy do fundamentalnych praw każdego wiernego (kan. 219 KPK), ma odniesienie do podstawowego prawa człowieka, jakim jest prawo wyboru formy swego życia w małżeństwie. Uregulowane jest także w aktach prawa międzynarodowego. W systemie kanonicznego prawa małżeńskiego *ius connubii* było w określonych okolicznościach limitowane. Postawą ograniczenia są m.in. ustawy uniezdalniające – przeszkody zrywające, a wśród nich przeszkoda impotencji (kan. 1084 KPK). Aby odpowiedzieć na sformułowane w temacie wystąpienia pytanie, prelegent podniósł tezę, że *ius connubii* należy do podstawowych praw człowieka, stąd też przeszkoda impotencji zabezpiecza możliwość jej realizacji.

Dyskusja, jaka wyłoniła się po trzech wystąpieniach, dotyczyła m.in. znaku sakramentu małżeństwa. Gesty i słowa, w którym nowożeńcy wyrażają wolę zawarcia małżeństwa, stanowią znak sakramentu małżeństwa. Odnosząc się do teologii ciała, uczestnicy sympozjum zastanawiali się, czy nie należałoby uznać, że znakiem jest akt seksualny, jeżeli małżonkowie oddają sobie swoje ciała. Małżeństwo, w przeciwieństwie do sakramentu chrztu, nie można zawrzeć pragnieniem. Pojawiły się także dodatkowe pytania na temat przeszkody impotencji oraz aktu niewierności przed zawarciem małżeństwa.

Sesję drugą otworzył referat pt. *Czy istnieje kanoniczny obowiązek współżycia seksualnego między małżonkami?*, który przedstawił ks. dr Andrzej Sacher z Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Znajomość istotnych obowiązków małżeńskich i ich akceptacja jest nieodzowna, aby małżeństwo zostało zawarte ważnie, a zobowiązania z nich wynikające były odpowiedzialnie realizowane. Zagadnienie współżycia seksualnego między małżonkami wiąże się z samą koncepcją małżeństwa (kan. 1055 KPK) oraz z jego celami i przeszkodą impotencji. Akt płciowy małżonków czyni ich obrazem zjednoczenia Chrystusa z Kościołem. Ukierunkowanie małżeństwa na dobro małżonków i dobro potomstwa jest źródłem praw i obowiązków. Obowiązek współżycia małżeńskiego istnieje, ale jako dążenie ku dobru małżonków.

Ostatni referat w drugiej sesji, pt.: *Czy małżeństwo niesakramentalne może być dopełnione?*, przedstawił ks. dr hab. Andrzej Wójcik z Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie. Dopełnienie małżeństwa pomiędzy ochrzczonymi czyni ten święty związek absolutnie nierozzerwalny (kan. 1141 KPK). Poprzednio obowiązujący Kodeks Prawa Kanonicznego stanowił, że przedmiotem konsensu małżeńskiego jest wzajemne przekazywanie prawa do ciała (can. 1081 § 2 CIC/1917). Natomiast kodeks Jana Pawła II stanowi, że przedmiotem zgody małżeńskiej są sami małżonkowie (poprzez wzajemne oddanie się i przyjęcie), a nie tylko *ius in corpus* (kan. 1057 KPK). W trakcie wystąpienia prelegent przytoczył słowa wybitnego kanonisty Javiera Hervady, wskazując, że bez sakramentalności akt małżeński jest prawnie nieistotny

w odniesieniu do prawnej skuteczności węzła małżeńskiego. Według Hervady tylko w małżeństwie sakramentalnym mamy do czynienia z dopełnieniem. Skoro jednak papież może rozwiązać małżeństwo niedopełnione zawarte między stroną ochrzczonej a nieochrzczonej (can. 1119 CIC/1917, kan. 1142 KPK), oznacza to, że istnieje małżeństwo dopełnione niesakramentalne. Aby odpowiedzieć na sformułowane w temacie wystąpienia pytanie, prelegent podkreślił konieczność rozróżnienia małżeństwa sakramentalnego i naturalnego w perspektywie ich ścisłego powiązania. Dopełnienie małżeństwa sakramentalnego zawiera w sobie cały antropologiczny wymiar aktu seksualnego w małżeństwie naturalnym. Wymiar ten można odkryć dzięki analizie pojęcia dopełnienia w małżeństwie naturalnym.

Dyskusja, jaka wyłoniła się po dwóch wystąpieniach, dotyczyła momentu uznania małżeństwa za sakramentalne. W momencie aktu seksualnego małżonkowie wzajemnie się oddają, stając się jednym ciałem. Dopóki nie dojdzie do zjednoczenia, małżeństwo istnieje, ale brakuje doskonałej jedności. Węzeł małżeński wiąże mężczyznę i kobietę nie tylko w sferze działania, ale przede wszystkim w sferze bytowania. Jak Chrystus łączy się z Kościołem, tak małżonkowie łączą się ze sobą.

Na zakończenie głos zabrał ks. dr hab. Andrzej Wójcik – dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, dziękując gościom, dyskutantom i prelegentom za obecność na sympozjum i zapraszając na kolejne konferencje zorganizowane przez nasz Wydział Prawa Kanonicznego. ■

Międzynarodowa konferencja pt. „Sztuka improwizacji i kompozycji liturgicznej w ujęciu historycznym i współczesnym” w ramach XVII Dni Muzyki Kościelnej w Archidiecezji Krakowskiej

tekst: Susi Ferfaglia

zdjęcia: Marek Pawełek

W dniu 21 listopada 2022 r. w Krakowie odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa pt. „Sztuka improwizacji i kompozycji liturgicznej w ujęciu histo-

rycznym i współczesnym”, zorganizowana przez Katedrę Muzyki Kościelnej UPJPII. Muzyka od zawsze była związana z liturgią: liturgia potrzebuje muzyki, a muzyka po-

trzebuje liturgii. To właśnie liturgia stała się „przestrzenią”, w ramach której powstały najwybitniejsze dzieła muzyki wokalne, wokально-instrumentalnej i instrumentalnej; to dzięki liturgii kształtowała się muzyczna kultura europejska. Celem konferencji było przybliżenie różnorodnych zagadnień dotyczących powstawania kompozycji tworzonych i wykonywanych w ramach liturgii. Zagadnienie to obejmowało dwa zasadnicze aspekty: kompozycje wokalne (lub wokально-instrumentalne) przeznaczone dla zespołu śpiewaków lub zgromadzenia wiernych oraz zwrócenie uwagi na funkcję organów oraz ich roli w akcji liturgicznej, z głównym naciskiem na element improwizacji. Zamiarem konferencji było ukazanie obydwu zagadnień w możliwie jak najszerszej perspektywie. Poruszone zagadnienia miały

służyć odpowiedzi na pytanie, czy liturgia dzisiaj pozostaje przestrzenią nie tylko kształtowania wiary, ale również kształtowania współczesnej kultury. Podczas konferencji z odczytami wystąpili znakomici goście: Robert Melhart OP, ks. Piero Panzetti, Ivan Losio, Michał Markuszewski, László Fassang oraz Adam Tański. Opiekę merytoryczną nad konferencją sprawowali: dr Dawid Kusz OP oraz dr Filip Presseisen, odbyła się ona w Wyższym Seminarium Duchownym Archidiecezji Krakowskiej, a zwieńczeniem Konferencji był koncert improwizacji organowej w wykonaniu Michała Markuszewskiego, Adama Tańskiego i László Fassanga w kościele pw. Miłosierdzia-Bożego w Krakowie-Prokocimiu. ■

„NAJWAŻNIEJSZE JEST NIEWIDOCZNE DLA OCZU”

Antoine de Saint-Exupéry

Sesja naukowa
upamiętniająca 5. rocznicę śmierci
Ks. Bp. prof. Waława Świerzawskiego
byłego rektora
Papieskiej Akademii Teologicznej
w Krakowie

9 grudnia 2022

AWSD w Krakowie,
ul. Podzamcze 8 (aula)

Sesja naukowa upamiętniająca ks. bp. prof. Waława Świerzawskiego w 5. rocznicę śmierci (9 XII 2022)

Instytut Liturgiczny Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie dla upamiętnienia ks. bp. prof. Waława Świerzawskiego, byłego rektora Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie, w 5. rocznicę śmierci, zorganizował okolicznościową sesję, która odbyła się 9 grudnia 2022 r. w auli Wyższego Seminarium Duchownego Archidiecezji Krakowskiej, ul. Podzamcze 8.

Sesję otworzył rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała słowami: „Bp Waław był rektorem kościoła św. Marka w latach 1968-1989, a także dyrektorem Instytutu Liturgicznego im. bł. Michała Giedroycia do 1988 r. oraz rektorem Papieskiej Akademii Teologicznej w latach 1988-1992. Można powiedzieć więc, że był właściwie od zawsze związany z naszym środowiskiem, był jego fundamentem i inspiratorem ówczesnych działań i życia codziennego naszej uczelni. Według naszej historycznej wiedzy to właśnie on wpisał w herb Papieskiej Akademii Teologicznej hasło naszej uczelni: «idźcie i nauczajcie».

Ks. Rektor Waław Świerzawski, otwierając rok akademicki 1988/89 w dniu 23 października 1988 r. w kolegiacie św. Anny mówił: «Akademia Teologiczna, papieska, katolicka, odkrywa swoją najgłębszą rzeczywistość, a zarazem cel i zadanie w misji Kościoła, który światu pragnącemu sobie przekroczyć zapewnia ożywiającą obecność Chrystusa jako ostateczną jego Prawdę. Oto właśnie fundament racji bytu Akademii! Jako instytucja Kościoła musi, jak on, być

nieustannie otwarta na dar wciąż dawany – i bezwzględnie wierna testamentowi Chrystusa z Wieczernika. Ta wierność Kościoła, w której wnętrzu rozwija się Akademia, jest niczym innym, jak tylko objawieniem przez Ducha Świętego wierności Chrystusa wobec Kościoła. Właśnie w tej wierności dojrzewa autentyczny klimat dla szukania Prawdy, są warunki do jej znalezienia i moc do jej realizacji w prawdziwej wolności» (W. Świerzawski, *Idźcie i nauczajcie*, Sandomierz 1996, s. 43). W tym właśnie słowie ukazuje nam się cały biskup Waław, jakiego znaliśmy, którego myśl i ideały, jakim był wierny, są dla nas bardzo ważnym punktem odniesienia. Dla mnie dzisiaj, jako następcy rektora Świerzawskiego na naszej uczelni, jest to także wyraźne wskazanie kierunku działania naszego papieskiego uniwersytetu”.

Rektor UPJPII podziękował wszystkim, którzy sesję przygotowali, na czele z s. prof. Adelajdą Sielepin, wszystkim prelegentom, którzy „ukazą nam tajemnice życia duchowego biskupa sandomierskiego”. A byli wśród nich: otwierający sesję ks. dr hab. Przemysław Nowakowski CM, dyrektor Instytutu Liturgicznego; s. dr Tereza Huspekova CHR mówiąca o bp. Świerzawskiego wizji uniwersytetu; ks. dr hab. Janusz Mieczkowski, który o bp. Świerzawskim mówił jako o twórcy Instytutu Liturgicznego w Krakowie i inni, którzy przybliżyli m.in. tematy kapłaństwa, życia konsekrowanego, kultu świętych w nauczaniu bp. Świerzawskiego. ■

Nagroda Totus Tuus dla Dni Jana Pawła II (15 X 2022)

opracowała: Marta Mastyło

zdjęcia: Maciej Gradowski, Hubert Szczypiek /Fundacja „Dzieło Nowego Tysiąclecia”/

Tegoroczną Nagrodą Totus Tuus uhonorowano inicjatywę środowiska akademickiego Małopolski – Dni Jana Pawła II. Nagroda została przyznana w kategorii Propagowanie nauczania Jana Pawła II.

Odbierając Nagrodę Totus Tuus podczas Gali na Zamku Królewskim w Warszawie 15 października 2022 r., rektor UPJPII ks. prof. dr hab. Robert Tyrała dziękował: „Chodzi o rzetelną naukę, którą próbujemy podjąć w naszym środowisku akademickim, naukę Jana Pawła II. Dziękujemy, tym bardziej że jest to poparcie dla jedności, wspólnoty i tego, co robimy w naszym mieście. W imieniu wszystkich rektorów uczelni Krakowa i Małopolski, w imieniu wszystkich studentów i pracowników bardzo gorąco dziękujemy”. Na uroczystości obecny był także rektor UPJPII dwóch poprzednich kadencji ks. prof. dr hab. Wojciech Zyzak.

Nagroda Totus Tuus to najważniejsza nagroda Kościoła katolickiego, media od lat nazywają ją „katolickim Noblem”. Wyróżnienie honoruje osoby i instytucje, które w szczególny sposób przyczyniają się do promocji nauczania Świętego Jana Pawła II lub poprzez swoje działania realizują wezwanie Papieża Polaka do obrony godności człowieka. Nagrodę od 2000 r. przyznaje Fundacja Dzieło Nowego Tysiąclecia.

Celem Dni Jana Pawła II, których XVII edycja odbywała się w dniach 7–10 listopada 2022 r., jest upamiętnienie osoby Świętego Jana Pawła II i popularyzacja jego dziedzictwa w społeczności akademickiej Krakowa i całej Małopolski. „Decyzja o organizacji pierwszych Dni Jana Pawła II została podjęta przez Kolegium Rektorów Szkół Wyższych Krakowa w 2006 r., kilka miesięcy po śmierci Papieża. Twórcom wydarzenia zależało na tym, aby dziedzictwo Papieża było zgłębiane i aplikowane do współczesnych kontekstów, by podjęto rzetelną naukową analizę tego dziedzictwa, utrwalano je oraz wydobywano na światło całe jego bogactwo” – mówi ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski, który jako jeden z pierwszych brał na swoje barki organizację Dni. „To zadanie spoczywało i spoczywa szczególnie na środowisku, z którego wywodził się Papież, a którym jest Kraków i cała Małopolska, a w szczególności kręgi akademickie. W przedsięwzięciu wzięły udział nie tylko krakowskie uczelnie, ale również szkoły wyższe z województwa małopolskiego i inne placówki naukowe. Co roku wyznaczano nowy temat Dni, inspirowany przez charakterystyczne wątki nauczania Jana Pawła II”.

Podczas pierwszej edycji – pod hasłem „Prawda” – działania koordynowała Papieska Akademia Teologiczna (dziś Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie). Jako pierwsi z PAT w organizację Dni zaangażowali się m.in. ówczesny rektor ks. prof. dr hab. Jan M. Dyduch, a w pierwszej Radzie Programowej ze strony PAT zasiadł ówczesny prorektor ks. prof. dr hab. Tadeusz Dzidek. W kolejnych latach przewodniczącymi Komitetu Organizacyjnego Dni Jana Pawła II byli: ks. prof. dr hab. Maciej Ostrowski oraz ks. prof. dr hab. Wojciech Misztal.

Rolę głównego organizatora przejmowały kolejno: Uniwersytet Ekonomiczny (2007 pod hasłem „Dobro”), działające wspólnie szkoły artystyczne Krakowa – Akademia Muzyczna, Państwowa Wyższa Szkoła Teatralna i Akademia Sztuk Pięknych (2008 „Piękno”), Uniwersytet Jagielloński (2009 „Wiara i nauka”), Akademia Górniczo-Hutnicza (2010 „Wolność”), Politechnika Krakowska (2011 „Godność”).

Od 2012 r. ponownie głównym organizatorem jest Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie (2012 „Dialog”, 2013 „Mądrość”, 2014 „Nadzieja”, 2015 „Świętość”, 2016 „Miłosierdzie”, 2017 „Prawa człowieka i prawa narodów”, 2018 „Niepodległość”, 2019 „Uniwersytet”, 2020 „Jan Paweł II.

Co dalej?”, 2021 „Ku pojednaniu”). Hasło przewodnie tegorocznej XVII edycji Dni Jana Pawła II brzmi: „Gdzie jesteś źródło? Polska, Ukraina, Europa”.

Po szesnastu latach nieprzerwanej kontynuacji Dni Jana Pawła II stały się już nieodłączną częścią krakowskich jesiennych wydarzeń naukowo-kulturalnych. To trzydniowy cykl sympozjów, konferencji, konkursów dla młodzieży i studentów oraz różnych wydarzeń kulturalnych.

Przewodniczącym Komitetu organizacyjnego Dni Jana Pawła II jest o. prof. Jarosław Kupczak OP (UPJPII).

Nagrody Totus Tuus przyznawane są w czterech kategoriach: promocja godności człowieka, praca charytatywna i edukacyjno-wychowawcza, osiągnięcia w dziedzinie kultury chrześcijańskiej, propagowanie nauczania Jana Pawła II oraz Totus Tuus medialny im. bp. Jana Chrapka. Jest też przyznawana nagroda specjalna.

Galę wręczenia nagród Totus Tuus, transmitowaną przez TVP, poprowadzili: dr Paulina Guzik (adiunkt w Katedrze Mediów i Komunikacji Społecznej UPJPII) i Grzegorz Miśtał. Tradycyjnie poprzedziła ona obchody XXII Dnia Papieskiego, który przypadał w tym roku 16 października, a odbywał się pod hasłem „Blask prawdy”. ■

O. prof. dr hab. Zdzisław J. Kijas OFMConv – Ekspertem Centrum Badań Naukowych Litwy

Centrum Badań Naukowych Litwy (Research Council of Lithuania (RCL) oraz Komitet Nauk Humanistycznych i Społecznych (Committee of Humanities and Social

Sciences) w związku ze zbliżającą się Ekspertką Oceną Porównawczą (Comparative Expert Assessment [CEA]) wyników badań litewskich uniwersytetów i instytutów badaw-

Research
Council of
Lithuania

czych powołały o. Zdzisława Kijasa OFMConv (profesora w Katedrze Ekumenizmu UPJPII) na stanowisko eksperta zagranicznego w dwóch panelach humanistycznych, obejmujących

dziedziny nauki: filozofię, teologię, historię i teorię sztuk, filologię, historię i archeologię oraz etnologię. ■

Ks. dr hab. Robert Nęcek, prof. UPJPII, został członkiem Rady Redakcyjnej „Nauk Humanistycznych i Społecznych” w Nowym Jorku

Ks. Robert Nęcek został zaproszony do Rady Redakcyjnej „Nauk Humanistycznych i Społecznych” (HSS) z siedzibą w Nowym Jorku na okres dwóch lat 2022–2024. W uznaniu powołania na członka Rady Redakcyjnej

został przyznany Księdzu Profesorowi, kierownikowi Katedry Edukacji Medialnej w Instytucie Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej, certyfikat członkostwa „HS”. ■

Ks. prof. dr hab. Michał Drożdż, dziekan WNS UPJPII, wybrany do Zarządu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej

zdjęcie: IDMIKS

Podczas VI Kongresu Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej, który miał miejsce w Gdańsku w dniach 22–24 września 2022 r., odbyło się Walne Zgromadzenie Towarzystwa, w trakcie którego przedstawiciele dyscypliny

nauki o komunikacji społecznej i mediach z całej Polski wybrali ks. prof. Michała Drożdża na członka Zarządu PTKS, powierzając mu tę ważną funkcję w kolejnej kadencji. ■

Dr Katarzyna Wojtanowicz, dyrektor Instytutu Socjologii i Pracy Socjalnej UPJPII, nagrodzona za zasługi dla rozwoju superwizji pracy socjalnej w Polsce

W dniach 14–15 października 2022 r. w Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie odbywała się ogólnopolska konferencja pt. „5 lat certyfikowanej superwizji pracy socjalnej w Polsce. Teoria – badania – praktyka. Perspektywy rozwoju”. W trakcie tego wydarzenia zostały wręczone statuetki dla osób za-

służonych dla rozwoju superwizji pracy socjalnej w Polsce. Nagrody otrzymali:

- dr hab. Jerzy Szmagański – emerytowany profesor APS
- pani Aurelia Włoch
- dr Katarzyna Wojtanowicz, UPJPII

Dr Katarzyna Wojtanowicz, kierownik kierunku praca socjalna oraz dyrektor Instytutu Socjologii i Pracy Socjalnej,

jest jednym z pierwszych certyfikowanych superwizorów pracy socjalnej w Polsce. Od lat jest zaangażowana w roz-

wój superwizji pracy socjalnej, zarówno w wymiarze badawczym, edukacyjnym, jak i praktycznym. ■

Michał Murzyn, absolwent naszej uczelni, nowym dyrektorem Muzeum Tatrzańskiego

Nowym dyrektorem Muzeum Tatrzańskiego im. Tytusa Chałubińskiego w Zakopanem, zgodnie z decyzją Zarządu Województwa Małopolskiego, został dotychczasowy wicedyrektor – **Michał Murzyn**, z wykształcenia historyk sztuki i konserwator zabytków.

Jako wicedyrektor placówki, był odpowiedzialny m.in. za powstanie w budynku dawnej siedziby gestapo w Zakopanem muzeum poświęconego II wojnie światowej. Nowy dyrektor, który zwyciężył w konkursie ogłoszonym przez

samorząd województwa małopolskiego, ma 35 lat. **Jest absolwentem historii sztuki na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie (wówczas PAT)**. Jak mówi nowy dyrektor Muzeum Tatrzańskiego – bardzo dobrze wspomina i ceni sobie studia na Uniwersytecie Papieskim, choć przyznaje, że „były to trudne studia i naprawdę tej historii trzeba było się pilnie uczyć, a ci którzy myśleli inaczej, po prostu odpadali”. Rektor UPJPII złożył nowemu dyrektorowi Muzeum Tatrzańskiemu gratulacje. ■

Dr hab. Małgorzata Duda, prof. UPJPII, została powołana przez Zarząd Województwa Małopolskiego do Zespołu Strategicznego ds. Opracowania Programu Wsparcia Rodziny „Rodzina Małopolska 2030” .

Badania młodych naukowców – w poszukiwaniu początków metody Philosophy for children

tekst: mgr Ewelina Grądzka

Dzięki przyznaniu przez dyrektora Szkoły Doktorskiej ks. prof. Tomasza Rozkruta środków z subwencji na rok 2022 na badania dla młodych naukowców miałam możliwość w październiku bieżącego roku przeprowadzenia kwerendy w archiwum Institute for the Advancement of Philosophy For Children przy Montclair State University w stanie New Jersey. Jest to miejsce, gdzie w 1974 r. Matthew Lipman wraz z Ann Margaret Sharp rozpoczęli kilkudziesięcioletnią pracę nad rozwojem materiałów i metody „Filozofii dla dzieci”. Celem wizyty było odnalezienie dokumentów dotyczących początków tworzenia metody i jej konfrontacji z teorią rozwoju poznawczego Jeana Piageta. Dzięki uprzejmości prof. Maughna Rollinsa Gregory’ego, obecnego dyrektora Instytutu, udało się odnaleźć niepublikowane dotąd materiały, na bazie których przygotowuję obecnie artykuł naukowy do publikacji w czasopiśmie zagranicznym. Dodatkowo uczestniczyłam w seminarium w Teachers College na Columbia University oraz przeprowadziłam kwerendę w tamtejszej bibliotece dzięki uprzejmości prof. Megan J. Laverty, z którą rozpoczęłam współpracę przy tworzeniu wniosku do Narodowego Centrum Nauki.

Ostatnim etapem pobytu w Stanach Zjednoczonych był czynny udział w North American Association for Philosophy and Education w dniach 28-30 października

2022 r., gdzie zaprezentowałam wyniki swoich badań związanych z pierwszym rozdziałem przygotowywanej rozprawy doktorskiej. Wystąpienie nosiło tytuł *Evolution of Kazimierz Twardowski’s ideas on propaedeutic of philosophy*. Mój typ uczestnictwa, tzw. *work-in-progress*, to nowy format. Jest to spotkanie bezpośrednio z recenzentem, z którym w ciągu godziny omawia się wyniki pracy oraz otrzymuje się rekomendacje do dalszej publikacji. Wydaje się, że dla doktora ta forma uczestnictwa jest najkorzystniejsza, gdyż pozwala znacznie ulepszyć tekst przed wysłaniem do wydawcy. Dla młodych naukowców przygotowano również spotkania przedkonferencyjne. Pierwsze dotyczyło możliwości, jakie oferuje międzynarodowy, akademicki rynek pracy. W trakcie drugiego poznaliśmy przedstawicieli kilku najważniejszych czasopism naukowych zajmujących się filozofią edukacji, jak „Journal of Philosophy of Education, Philosophical Inquiry in Education” czy „Journal of Precollege Philosophy and Public Practice”. Dowiedzieliśmy się więcej o procesie pracy redakcji oraz lepiej zrozumieliśmy oczekiwania stawiane autorom. W konferencji wzięło udział 121 osób, z czego 27 pochodziło z ośrodków spoza Ameryki Północnej.

Umiejdzynarodowianie, podnoszenie jakości i zdobywanie nowych wyników badań – oto pozytywne skutki szans dla młodych naukowców, których warto wspierać. ■

Gdańsk w muzycznym zapisie

tekst: Michał Laskowski
zdjęcia: arch. IMK UPJPII

W dniach 9 - 10 listopada 2022 r. grupa studentów Instytutu Muzyki Kościelnej UPJPII uczestniczyła w wyjeździe naukowym do Gdańska organizowanym przez koło studentów „Congaudeant”.

Pobyt w Gdańsku rozpoczął się od wizyty w kościele Świętej Trójcy przy klasztorze oo. Franciszkanów. O historii budynku, jak i mieszczących się w nim organów opowiadał studentom prof. Andrzej Szadejko. Po krótkim koncercie prezentującym możliwości instrumentu studenci mogli obejrzeć go z bliska oraz samodzielnie wypróbować.

Następnie uczestnicy wyjazdu udali się do sali senatu gdańskiej Akademii Muzycznej, gdzie wysłuchali wykładów wygłaszanych w ramach XVIII Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej z cyklu „Musica Sacra” nt. „Oblicza improwizacji organowej”. Odczyty poświęcone były sztuce improwizacji organowej i skupiały się głównie na aspekcie teoretycznym omawianego zagadnienia.

Kolejnym punktem programu była wizyta w kościele św. Jana, w którym obecnie mieści się Centrum św. Jana (należące do Nadbałtyckiego Centrum Kultury). O rekonstrukcji znajdującego się tam instrumentu opowiedział stu-

dentom ponownie prof. Szadejko, który także dokonał jego prezentacji.

Praktycznej stronie sztuki improwizacji poświęcone były warsztaty prowadzone przez dr. hab. Tomasza Orłowa, które odbywały się w kościele pw. Bożego Ciała w Gdańsku-Morenie. Przedmiotem kursu była nauka improwizacji w stylu barokowej polifonii.

Po Mszy św. uczestnicy konferencji mogli wysłuchać koncertu improwizacji w wykonaniu dr. hab. T. Orłowa oraz prof. Bogusława Grabowskiego.

Drugiego dnia uczestnicy wyjazdu odwiedzili warsztat Szymona Januskiewicza „SLJ Budowa Organów”, w którym mogli zobaczyć, jak wyglądają poszczególne etapy produkcji piszczałek zarówno metalowych, jak i drewnianych.

Pobyt w Gdańsku zakończył się wizytą w kościele pw. św. Jana Bosko w Gdańsku-Orunii, w którym studenci mogli zapoznać się z instrumentem restaurowanym we wspomnianym zakładzie.

Wyjazd został oceniony przez uczestników jako bardzo wzbogacający i kształcący. Studenci wyrazili również pragnienie zorganizowania podobnych wydarzeń w najbliższej przyszłości. ■

Drogowskazy na terażniejszość i przyszłość w nauczaniu Jana Pawła II

tekst, zdjęcia: Katarzyna Rodziewicz

W grudniu 2022 r., w ramach studiów doktoranckich na kierunku filozofia, odbyłam delegację do Ośrodka Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II w Rzymie. Jest to instytucja watykańskiej Fundacji Jana Pawła II, utworzonej 16 października 1981 r. przez Ojca Świętego.

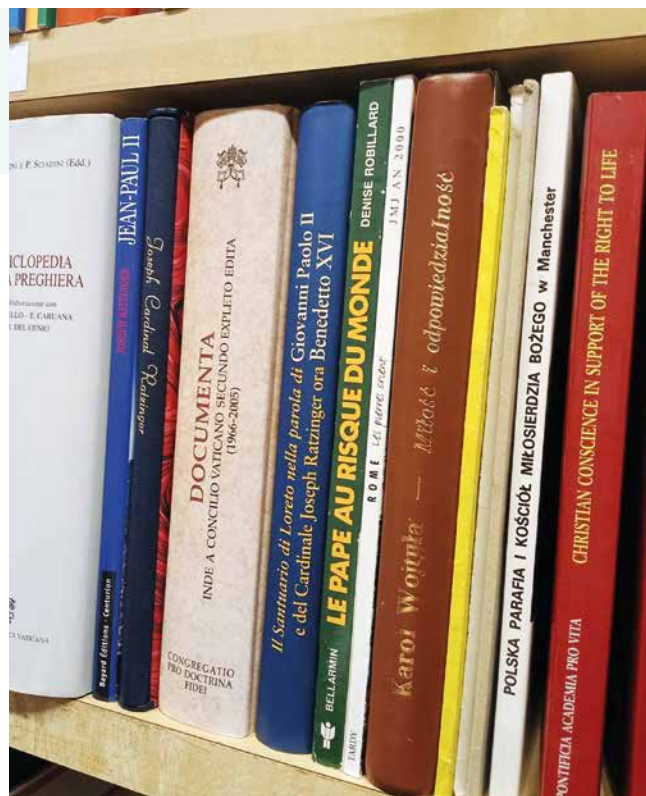
Celem działalności Ośrodka jest dokumentacja i studia nad pontyfikatem papieża Jana Pawła II. Zasoby archiwalne, biblioteczne i muzealne stanowią wyzwanie dla współczesnych badaczy i dziedzictwo dla przyszłych pokoleń.

Pracami Ośrodka Dokumentacji i Studium Pontyfikatu kieruje ks. dr hab. Andrzej Dobrzyński. W ośrodku pracuje również s. Julia Knurek Sł. NSJ. Spotkałam się tam z dużą życzliwością, pomocą i otwartością.

Wyjazd umożliwił mi skorzystanie z unikatowych materiałów źródłowych w języku włoskim i angielskim, niedostępnych w Polsce, co przyczyniło się do poszerzenia mojej wiedzy o Janie Pawle II oraz niewątpliwie pomogło w zebraniu materiałów potrzebnych do publikacji. Możliwość przeprowadzenia kwerendy była dla mnie wyjątkową okazją do rozwoju oraz zdobywania nowych umiejętności.

Myśląc dziś o nauczaniu Jana Pawła II, należałoby wrócić do tematów „zaniedbanych” w ostatnich latach. Istotnym zagadnieniem ogólnym jest dialog Kościoła ze światem nauki i kultury - w teologii: chrystologia (Chrystus jedynym Zbawicielem człowieka) i miłosierdzie (dar i zadanie = łaska przed naturą); w filozofii: personalizm (godność osoby ludzkiej); w kwestii moralnej: miłość i odpowiedzialność; z zagadnień pastoralnych: małżeństwo („Mężczyzną i niewiastą stworzył ich”) i kapłaństwo („Dar i tajemnica”). Wracając do nauczania Jana Pawła II, można odczytywać drogowskazy na terażniejszość i przyszłość.

Jan Paweł II to papież przełomów, filozof, poeta i aktor, miłośnik gór, człowiek pokoju i dialogu, niestrudzony

pielgrzym, inspirator przemian na świecie, mistyk, człowiek wiary.

Jego dziedzictwo intelektualne i duchowe inspirowało naukowców do podejmowania działań w dziedzinie kultury, nauki i wychowania.

Podczas swojego długiego pontyfikatu Papież Polak wprowadził Kościół w nowe tysiąclecie, przyczynił się do obalenia systemu komunistycznego, podróżował z orędziem pokoju po całym świecie, bronił godności ludzkiej i praw rodziny, troszczył się o ubogich, chorych i starszych, zainicjował Światowe Dni Młodzieży, ogłosił nowy Kodeks Prawa Kanonicznego oraz Katechizm Kościoła Katolickiego (na koordynatora prac Jan Paweł II wybrał kard. Josepha Ratzingera, późniejszego papieża Benedykta XVI), zawierzył cały świat Matce Bożej oraz Bożemu Miłosierdziu, spotykał się z wyznawcami różnych wyznań i religii. ■

Adapciak już za nami

tekst: Samorząd Studentów UPJPII

Samorządy Studentów dwóch krakowskich uczelni – Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej oraz Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie – zorganizowały wyjazd adaptacyjny dla przyszłych oraz obecnych studentów tych uczelni. Celem była przede wszystkim integracja i podanie pomocnej dłoni przez starszych kolegów, którzy przedstawili adeptom pierwszego roku, jak wygląda uczelniane życie.

15 września 2022 r. z Krakowa wyruszyła ponad setka studentów, a celem ich podróży był Poronin. W Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Limba” rozpoczął się trwający cztery dni wyjazd integracyjno-szkoleniowy, czyli Adapciak. Nad sprawnym przebiegiem wycieczki czuwali członkowie Samorządów Studentów Uniwersytetu Papieskiego oraz Pedagogicznego i wszystkie osoby zaangażowane w organizację wydarzenia.

„Miniony wyjazd adaptacyjny odbył się dzięki współpracy z Uniwersytetem Pedagogicznym w Krakowie. Po długim czasie zawirowań i trudności, które wiązały się z obostrzeniami covidowymi, doczekaliśmy się możliwości ponownej organizacji wydarzeń, które powinny odbywać się każdego roku na każdej uczelni wyższej. Jednym z nich z pewnością jest Adapciak. Taki wyjazd pozwala poznać studentów, którzy zaczynają swoją przygodę z daną uczelnią wyższą, członków samorządów studenckich i przedstawicieli władz uczelni. Co najważniejsze, daje również możliwość poznania tajników studiowania jeszcze przed rozpoczęciem roku akademickiego, takich jak prawa i obowiązki studenta czy benefity oraz wyzwania, czekające po 1 października” – podkreśla przewodniczący Samorządu Studentów Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie Michał Żelazko.

Wyjazd adaptacyjny pomógł przygotować się studentom do nadchodzącego roku akademickiego i poznać sposoby

funkcjonowania obu uniwersytetów. Oprócz szkoleń z doświadczonymi studentami i spotkań z przedstawicielami władz uczelni był też czas na integrację i chwilę oddechu. Na uczestników wyjazdu czekały również liczne gry terenowe, integracyjne zabawy, konkursy, a także wyjścia na górskie szlaki. „Integracja połączona ze szkoleniami jest optymalną formą zawiązywania nowych znajomości, ale także przyswajania wiedzy z różnych dziedzin życia studenckiego, zawodowego i prywatnego” – dodaje Michał Żelazko.

Adapciak pozwolił na to, by poczuć smak studenckiego życia, i pomógł w przygotowaniach do rozpoczęcia kolejnego roku akademickiego. Wyjazd, który odbył się w dniach 15–18 września, zaowocował nowymi znajomościami, dawką przydatnej wiedzy i motywacją do dalszego działania oraz organizacji podobnych przedsięwzięć, skupiających studencką społeczność. ■

Chciało im się pomagać już po raz piąty!

tekst: Faustyna Zaleśna, Urszula Dyrzcz

zdjęcia: Urszula Dyrzcz

plakat: Magdalena Stępień

10 dni, 90 licytacji, 3 puszki i kwota przekraczająca 6 000 zł to tylko krótki, liczbowy bilans tego, co miało miejsce na przełomie listopada i grudnia 2022 r. w uniwersyteckim oraz wirtualnym świecie studentów Instytutu Dziennikarstwa, Mediów i Komunikacji Społecznej UPJPII.

A wszystko po to, by sprawić świąteczną przyjemność podopiecznym krakowskiej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego „Mały Książę”. Wolontariusze projektu społecznego „Dom dla niechcianych uczuć” działającego w ramach Koła Naukowego Komunikacji Wizerunkowej

już po raz piąty zorganizowali mikołajkową akcją charytatywną #CHCEMISIE POMAGAĆ.

10 dni poprzedzających 6 grudnia, 90 licytacji online, 3 puszki w ramach zbiórki stacjonarnej na Franciszkańskiej, Bernardyńskiej i Grodzkiej oraz wiele osób zaangażowanych w akcję dało niesamowite efekty. #CHCEMISIE POMAGAĆ vol. 5 zaowocowało wynikiem 6 437 zł, które przeznaczone zostały na zakup prezentów dla podopiecznych krakowskiej placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego „Mały Książę”. Akcja jest wyjątkowa, ponieważ prezenty zawsze są personalizowane. Wolontariusze wsłuchują się w potrzeby i pragnienia podopiecznych, poznają ich osobiście, pytają o ich pasje i zainteresowania, a następnie wcielają się w rolę pomocników Świętego Mikołaja, wybierając wspaniałe upominki. W tym roku, oprócz fizycznych upominków znalezionych przez naszych Przyjaciół z „Małego Księcia” pod choinką, największym prezentem będzie wiosenny wyjazd do Zakopanego, który uda się zorganizować głównie dzięki pozyskanym podczas akcji funduszom.

Akcja #CHCEMISIE POMAGAĆ, zapoczątkowana w 2018 r., wpisała się na stałe w kalendarz przedświątecznych aktywności członków Koła Naukowego Komunikacji Wizerunkowej. Jej celem niezmiennie jest sprawienie radości podopiecznym „Małego Księcia”, z którymi współpracujemy od samego początku projektu i pierwszej edycji

mikołajkowej akcji charytatywnej. W wyjątkowym, grudniowym czasie przygotowań do Bożego Narodzenia warto pomyśleć o innych, co każdego roku czynią wolontariusze „Domu dla niechcianych uczuć”. Wydarzenie z 2022 r. po raz kolejny udowodniło, jak wiele ciepła i chęci pomagania drzemie w każdym człowieku – zarówno społeczności Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie, jak i wszystkich, którzy dołączyli do wirtualnych licytacji na Facebooku, a te przekroczyły granice naszego kraju! W akcję #CHCEMISIE POMAGAĆ vol. 5 zaangażowanych było wiele osób i każdej z nich należą się ogromne słowa uznania oraz podziękowania. Wspólnie pokazaliśmy, że chce nam się pomagać!

Pełni wdzięczności za dotychczas otrzymane dobro i wsparcie oraz przepełnieni pozytywną energią i siłą do podejmowania nowych wyzwań w 2023 r., już teraz rozpoczynamy przygotowania do kolejnych akcji, których celem jest łamanie stereotypów na temat rodzicielstwa zastępczego, a także uświadamianie innych w tym temacie. Mikołajkowa akcja charytatywna to zaledwie jeden z elementów działalności „Domu dla niechcianych uczuć”. Prowadzimy również stałą komunikację w mediach społecznościowych poświęconą m.in. sytuacji pieczy zastępczej w Polsce, a znaleźć nas można na facebookowym oraz instagramowym profilu „Dom dla niechcianych uczuć”. ■

UNIVERSITY OF BREMEN
ERASMUS 2022 | SEMESTR LETNI

O tym, jak muzycanci z Bremy na zawsze odmienili moje życie

tekst i zdjęcia: Martyna Szewczyk

Zacznijmy od tego, że Niemcy nie są najpopularniejszym kierunkiem wśród studentów wybierających się na wymianę Erasmus. Bądźmy szczerzy, wszelkiej maści słoneczne i egzotyczne kraje cieszą się dużo większym powodzeniem. Mimo wszystko zdecydowałam się na Niemcy z kilku powodów i nie żałuję mojej decyzji ani trochę. Pozwólcie, że opowiem Wam o najcudowniejszym czasie mojego życia – semestrze spędzonym na University of Bremen.

Z Niemcami miałam do czynienia od dziecka, podczas każdych odwiedzin uwielbiałam to poczucie „zachodniego życia”, jakiego tutaj doświadczałam, od lat też próbuję nauczyć się tego języka i postanowiłam, że Erasmus będzie świetną okazją do „wypróbowania” tego, jak wygląda życie u naszych sąsiadów. W marcu 2022 r. na lotnisku we Frankfurtzie zaczęłam moją przygodę, początkowo odwiedzając poszczególnych członków rodziny, by potem już całkowicie samodzielnie przenieść się do miasta słynnych muzykantów z Bremy.

Już pierwsze dni pokazały, że na kampusie nie ma szans na nudę. Uni of Bremen co semestr przygotowuje dla studentów z zagranicy szereg aktywności mających na celu ich

integrację i poznanie miasta oraz uczelni. Podczas takich wydarzeń, jak „Get to know each other bingo” czy wycieczek po kampusie poznałam osoby z całego świata, które stały się dla mnie bliskie niczym własna rodzina.

Bardzo szybko zorientowałam się, że to właśnie ludzie, którzy angażują się w ten projekt, są jego najważniejszą częścią. Moje grono najbliższych znajomych składało się z obywateli Włoch, Hiszpanii, Kraju Basków, Finlandii, Rosji, Turcji, Czech, Japonii, a nawet... Polski! Uniwersytet, kampus, jak i całe miasto zapewniły nam warunki do niesamowitego zżycia się ze sobą, od rana spędzaliśmy czas na wspólnych zajęciach, uczyliśmy się razem w bibliotece, jedliśmy wspólne posiłki w Mensie, piliśmy kawę w naszej ulubionej kawiarni, a potem razem podbijaliśmy kluby i tańczyliśmy do białego rana.

Na Erasmusie czas płynie inaczej – jeden dzień wydaje się być jednym tygodniem, jeden tydzień jednym miesiącem, a jeden miesiąc zdaje się być całym rokiem spędzonym na eksplorowaniu nowych miejsc i poznawaniu nowych ludzi. Wraz z moimi przyjaciółmi staraliśmy się odkryć jak najwięcej, w każdej wolnej chwili odwiedzaliśmy więc nowe

miasta (Hamburg, Hannover, Berlin), festiwale, restauracje, kluby czy inne ciekawe miejscówki.

Moim najcudowniejszym wspomnieniem był Sommerfest organizowany przez miasteczko studenckie w Bremie. Najlepsza, najfajniejsza i najzabawniejsza impreza, w jakiej kiedykolwiek uczestniczyłam! Najlepiej podsumować to mogą słowa, że czułam się jak w filmie „American Pie” – koncerty na żywo, młodzi ludzie bawiący się pod rozświetlonym niebem, wokół rozgrywane się dramaty miłosne, klótnie czy filozoficzne dyskusje przeplatane tańcem z czerwonymi kubeczkami w ręce.

Te niespełna pół roku bardzo odmieniło moje życie. Mój światopogląd całkowicie się zmienił, zmieniło się moje podejście do wielu spraw i ja sama wiele się nauczyłam –

o sobie, o ludziach i o świecie. Nie wyobrażam sobie mojego aktualnego życia bez przeżycia tej niesamowitej przygody. Ludzie, których tam poznałam, są teraz częścią mnie, utrzymujemy kontakt, planujemy wspólne podróże (w momencie, w którym to piszę, udało mi się już odwiedzić mojego przyjaciela z Pragi, a za dwa tygodnie czeka mnie wycieczka z plecakiem po Hiszpanii i Kraju Basków wraz z przyjaciółkami z Włoch!) – dlatego czuję, że moje serce jest dosłownie rozrzucone po całym globie.

Najważniejszą jednak lekcją, jaką wyciągnęłam z tego wyjazdu, jest coś, o czym wielu z moich kolegów niestety zapomina w natłoku codziennych zajęć i pracy.

Mam tylko 21 lat, nie aż 21. Jesteśmy młodzi i musimy z tego korzystać, bo jeśli nie teraz, to kiedy? ■

St Patrick's Pontifical University, Maynooth – Erasmus+ Traineeship 2022/2023

Best Life Experience ever!

tekst i zdjęcia: Liliana Wójcik

Erasmus w Irlandii to wspaniała przygoda życia ze względu na piękno i różnorodność tego magicznego kraju. Zielona Wyspa jest bogata w zapierającą dech w piersiach

przyrodę, zamki, zabytkowe miejsca dziedzictwa kulturowego, dlatego jest idealnym miejscem do uprawiania turystyki. Zanim jednak spakujesz swoją walizkę, warto zwrócić uwagę

na kilka istotnych kwestii i tak zaplanować tę przygodę, aby nie wpakować się w kłopoty.

Po pierwsze, zakwaterowanie. Znalazienie niedrogiego zakwaterowania dla studentów nie jest tutaj łatwe. Stypendium Erasmus powinno je pokryć, lecz resztę – wyżywienie, wycieczki, bilety oraz inne atrakcje musisz opłacić we własnym zakresie. Upewnij się, że masz zorganizowane miejsce na nocleg przed wyjazdem z kraju. Ponadto Irlandia jest stosunkowo droga dla krajów wschodnich. Zakwaterowanie w jednoosobowym pokoju zaczyna się od 560 euro (przykładowo moje stypendium wynosiło 620 euro miesięcznie).

Po drugie, nie polecam jedzenia w restauracjach, ponieważ bardzo szybko skończą się fundusze. Przy Maynooth University jest duży sklep Aldi z naprawdę niskimi cenami, gdzie zaopatrzysz się we wszystkie artykuły spożywcze. Zarówno St Patrick University, jak i Maynooth University (to sąsiadujące i współpracujące ze sobą na jednym kampusie uczelnie) mają bufety, w których można kupić ciepły lunch i nie tylko. Obok Aldi znajduje się również przystanek autobusowy, z którego można dojechać do Dublinia (tylko 30 minut). 10 minut od uniwersytetu znajduje się też dworzec kolejowy (choć pociągi są ciut droższe). Jest również możliwość wyrobienia tzw. Leap Card, dzięki której zyskasz zniżki studenckie na przejazdy autobusem lub pociągiem.

A jak wygląda tam życie studenckie, czyli jedna z rzeczy, która najbardziej nas interesuje? Na terenie kampusu działa MSU (Maynooth Students' Union), które organizuje wiele imprez tematycznych, spotkań gamingowych, stowarzyszeń hobbystycznych, sportowych i nie tylko. Jest tam również jeszcze jedna stolówka studencka. Na kampusie Maynooth University działa również ESN (Erasmus Student Network). Jest to stowarzyszenie, które zrzesza zarówno studentów zagranicznych, jak i irlandzkich, aby zapewnić przyjezdnym obcokrajowcom przyjemne spędzanie czasu w Maynooth. Planują wycieczki, wydarzenia, aby zbliżyć ludzi i ułatwić nawiązywanie relacji między studentami.

Co do podróży, polecam odwiedzić jak najwięcej miejsc podczas wyjazdu, koniecznie Dublin, Cliffs of Moher, Belfast, Galway, Newgrange i Glendalough. To dość mały kraj, więc odległości między ciekawymi miejscowościami nie są duże. Większość muzeów, galerii czy wystaw w Dublinie jest za darmo, więc można dużo zobaczyć, wcale nie wydając pieniędzy. Radzę również zyskać jak najwięcej irlandzkich przyjaciół, ponieważ możesz z nimi podróżować, z pewnością opowiedzą wiele ciekawych rzeczy o życiu lokalnych studentów, irlandzkiej kulturze, a nawet może się to rozwinąć w przyjaźnie na całe życie! Na pewno pomoże w tym udział w imprezach MSU, ale również śmiało spróbuj nawiązać kontakty z kolegami z zajęć. W samym Maynooth również nie brakuje świetnych miejsc – są klimatyczne puby, sklepy ze wszystkim, czego potrzebujesz, ruiny zamku, piękny historyczny budynek Carton House, centrum handlowe Dunnes Store, Tesco, McDonald, więc nawet tutaj możesz mieć dużo do zwiedzania i dobrze się bawić. Jak dotrzeć z lotniska w Dublinie do Maynooth? Kiedy wysiądziesz z samolotu, zaraz przy lotnisku znajduje się autobus, który zabierze Cię do Dublinia, a następnie poszukaj w centrum autobusu 115, który zabierze Cię bezpośrednio do Maynooth.

Gorąco polecam wzięcie udziału w zajęciach języka irlandzkiego (drugi język narodowy Irlandii, którym Irlandczycy posługują się wymiennie). Na początku może być dość ciężko przez specyficzną wymowę, ale dzięki temu zaczniesz rozumieć nazwy budynków, ulic, a także lepiej zrozumieć tę wyjątkową kulturę celtycką. Zajęcia z języka irlandzkiego odbywają się na Maynooth University. Chodziłam na zajęcia dla początkujących i uważam je za bardzo przystępne, wbrew pozorom mnóstwo obcokrajowców na nie uczęszcza! I na koniec – jak najlepiej wykorzystaj ten czas, zobaczysz, jak niesamowicie będziesz go wspominać! ■

**Zmienia życie,
otwiera umysły**

Narodowa Agencja Programu Erasmus+ i Europejskiego Korpusu Solidarności
Edukacja, Szkolenia, Młodzież

 Erasmus+
Zmienia życie, otwiera umysły

erasmusplus.org.pl

Inauguracja Roku Akademickiego 2022/2023 na Uniwersytecie Trzeciego Wieku UPJPII

tekst: Teresa Partyka, Irena Szlachta
zdjęcia: Marta Obrok

To już dwunasty rok działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku na Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie. Inauguracja nowego roku akademickiego miała miejsce 14 listopada 2022 r. w kaplicy akademickiej UPJPII przy ul. Bernardyńskiej 3.

Spotkanie rozpoczęła Eucharystia celebrowana przez zaproszonych na uroczystość kapłanów pod przewodnictwem Jego Magnificencji Rektora UPJPII ks. prof. dr. hab. Roberta Tyrały. W uroczystości uczestniczyli: ks. dr hab. Jan Dziedzic, prof. UPJPII, dziekan Wydziału Teologicznego, a równocześnie dyrektor Uniwersytetu Trzeciego Wieku, ks. prof. dr hab. Henryk Sławiński, ks. dr hab. Jan Klimek oraz ks. dr Piotr Góra z diecezji bielsko-żywieckiej.

Rozpoczynając Mszę św., ks. rektor Robert Tyrała przywitał serdecznie wszystkich zebranych, życząc uczestnikom uroczystości dużo zdrowia i Bożego błogosławieństwa na nowy rok akademicki.

Homilię wygłosił ks. prof. Henryk Sławiński, przypominając o początkach działalności Uniwersytetu Trzeciego Wieku. „Na Uniwersytecie Trzeciego Wieku budujemy swoją wiarę, wiarę rozumną opartą na trzech filarach: wiedzy, wierze i kulturze. «Uwierz. Twoja wiara Cię uzdrowiła»” – zakończył kazanie ks. prof. Henryk Sławiński.

Pod koniec uroczystości ks. Jan Dziedzic skierował do zebranych okolicznościowe słowa. Podziękował zaproszo-

nym gościom za przybycie. Przekazał wyrazy wdzięczności dla ks. rektora za pomoc i życzliwość, z jaką ten odnosi się do Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Dziekan przypomniał obecność ks. rektora na spektaklu *Zosia i Zofia Tajber* w wykonaniu słuchaczy UTW zrealizowanym w ramach projektu „Aktywny senior z przyszłością!”, współfinansowanym ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Równocześnie zaproził on wszystkich zebranych na przedstawienie przygotowywane w ramach warsztatów teatralnych z kolejnej edycji projektu. Bohaterem spektaklu będzie tym razem Sługa Boży o. Wenanty Katarzyniec, zwany polskim Szarbelem. Wystawienie sztuki zatytułowanej *Wenanty. Skromny i wielki* zaplanowano na luty 2023 r.

Ks. Jan Dziedzic przypomniał słowa patrona naszej uczelni św. Jana Pawła II: „Starzenie się nie jest złem, któremu trzeba się podporządkować. Jest powołaniem, na które trzeba umieć odpowiedzieć”. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, wsłuchując się w głos papieża, wychodzi na przeciw osobom w podeszłym wieku. Taką odpowiedzią stają się m.in. inicjatywy związane z edukacją osób starszych, tj. Uniwersytet Trzeciego Wieku i studia z teologii systematycznej prowadzone na Wydziale Teologicznym UPJPII.

Dziekan podziękował również chórowi UTW, kierowanemu przez Alicję Wolińską, za piękne towarzyszenie

uroczystości. Do śpiewu pieśni wykonywanych przez chór chętnie włączali się wszyscy uczestnicy wydarzenia.

Po zakończonej Eucharystii nastąpiło uroczyste wręczenie indeksów słuchaczom, którzy w obecnym roku akademickim rozpoczęli studia na UTW UPJPII. ■

Spotkanie z okazji św. Mikołaja dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku UPJPII

tekst: Alicja Chmielewska
zdjęcia: Maciej Gradowski

W dniu 12 grudnia 2022 r. w kaplicy uniwersyteckiej przy ul. Bernardyńskiej 3 w Krakowie odprawiona została Msza św. z okazji św. Mikołaja przeznaczona dla studentów Uniwersytetu Trzeciego Wieku UPJPII. Na to wydarzenie, pomimo trudnych, zimowych warunków atmosferycznych, przybyła liczna grupa studentów UTW. Uroczystość koncelebrował oraz homilię wygłosił dziekan Wydziału Teologicznego i zarazem dyrektor UTW ks. dr hab. Jan Dziędzic, prof. UPJPII.

Na wstępie ks. Jan Dziędzic wspominał o tym, że już po raz kolejny, jako wspólnota Uniwersytetu Trzeciego Wieku, spotykamy się, aby uczcić św. Mikołaja. Dyrektor UTW przybliżył zebrany postać św. Mikołaja z Miry. Kim był i co takiego zrobił, że stał się tak popularnym świętym. Jako biskup podbił serca wiernych nie tylko gorliwością pasterską. Zaniechawszy podówczas diecezją Miry zarządzał z wielką troską i wiarą. Tam właśnie zasłynął swą świętością, zapałem i cudami.

Ks. Jan Dziędzic przypomniał, że greckie słowo „Mikołaj” znaczy „zwycięski lud”. Nie ma wątpliwości, że św. Mikołaj zwyciężył w swoim życiu. Ten sukces możemy odnieść i my. Starzenie się nie jest w tym przeszkodą, ale nową możliwością. Studia, kształcenie się na Uniwersytecie Trzeciego Wieku to wielka szansa, szansa dalszego rozwoju.

Człowiek posiada w sobie wrodzone siły prowadzące do rozwoju. Nie jest on zamknięty, ale posiada potencjał do ciągłego stawania się. Może on rozwijać się przez całe życie. Dowodem tego są ci, którzy dopiero w starości osiągnęli sukces, np. nasi seniorzy, którzy ukończyli studia z teologii.

Być chrześcijaninem, tzn. realizować swoje możliwości, czyli dążyć do jakiejś pełni, do świętości. Weryfikatorem naszej drogi do świętości jest otwartość na innych ludzi. Kraków ma coś z wrażliwości św. Mikołaja. Tutaj bowiem żyło wielu świętych, którzy swoim życiem pokazali szlachetny styl nawiązywania relacji międzyludzkich. Są to choćby: św. Jadwiga Królowa, św. Jan Kanty i św. Jan Paweł II.

Na zakończenie homilii ks. Jan Dziędzic powiedział: „Z tego miejsca w dniu św. Mikołaja płynie światło dobra, miłości, miłosierdzia, pokoju. To światło w czasie adwentu oświetla nam drogę do Boga. Jezus przychodzi do nas także teraz w Eucharystii. Niech dzisiejszy dzień i jego świąteczny charakter przeniknie nas łaską i miłością Boga, a św. Mikołaj niech nas tak prowadzi, abyśmy żyli wiarą, miłością i nadzieją”.

Podczas modlitwy wiernych uczestnicy uroczystości modlili się o łaskę owocnej posługi dla papieża Franciszka, o zdrowie dla niego i wszystkich pasterzy Kościoła, o liczne powołania kapłańskie i zakonne, o pokój na świecie w dzisiejszych czasach nękanych wojnami, szczególnie wojną na

Ukrainie, za chorych i cierpiących, za zmarłych profesorów, studentów UPJPII i ich bliskich, aby dostąpili radości Nieba oraz za siebie samych o zdrowie i potrzebne łaski.

Oprawę muzyczną uroczystości zapewnił chór Uniwersytetu Trzeciego Wieku, prowadzony przez p. Alicję Wolińską. Po udzieleniu błogosławieństwa i odśpiewaniu

pieśni na zakończenie Mszy św. nastąpiło obdarowanie studentów „słodkościami” od św. Mikołaja, w postać którego wcielił się dyrektor UTW ks. prof. Jan Dziedzic. W świątecznych nastrojach obecni na uroczystości seniorzy powrócili do swoich domów. ■

Redaktorzy czasopism i portali akademickich w Kaliszu

tekst: Marta Mastyló

zdjęcia: Marta Mastyló, Łukasz Rzepka

W dniach 31 sierpnia - 3 września 2022 r. w Kaliszu odbywała się 29. Konferencja Redaktorów Czasopism Akademickich i Portali Uczelnianych. Do Kalisza na zaproszenie Akademii Kaliskiej przyjechało dwudziestu redaktorów czasopism akademickich, m.in. z Lublina, Szczecina, Częstochowy, Warszawy, Zielonej Góry, ale i z Krakowa. Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie reprezentowali: Marta Mastyló, rzecznik prasowy UPJPiI, a zarazem red. nac. czasopisma „Vita Academica”, oraz Łukasz Rzepka, kierownik Biura Promocji UPJPiI, odpowiedzialny m.in. za media społecznościowe.

Najważniejszy był program merytoryczny, który został zrealizowany dzięki wykładowcom Akademii Kaliskiej, a także zaproszonym gościom. Wśród prelegentów znaleźli

się m.in. rektor kaliskiej uczelni prof. Andrzej Wojtyła, wiceprezydent Kalisza Grzegorz Kulawinek, Tea Marchavariani z Gruzji, prof. Jarosław Wojejszo, prof. Jan Posobiec, prof. Tomasz Rubaj, dr Sławomir Wronka, red. Maciej Antczak z portalu latarnikkaliski.pl, grafik Grzegorz Celek oraz goście z Warszawy: red. Sławomir Jastrzębowski - właściciel portalu salon24.pl, były redaktor naczelny „Super Expressu” oraz Jan Bondar, wieloletni rzecznik prasowy Głównego Inspektora Sanitarnego. Podczas prelekcji i dyskusji mowa była m.in. o współczesnych wyzwaniach nauki, o ewolucji czasopism uczelnianych i ich obecnych problemach oraz o tym, jak radzić sobie z hermetycznością wydawnictw naukowych i jak mówić i pisać o sprawach niezrozumiałych dla przeciętnego odbiorcy. Rozmawiano o różnych moż-

liwościach współpracy pomiędzy samorządem a uczelnią. Wygłoszona została prelekcja o tym, w jaki sposób czasopisma akademickie, portale uczelniane, media społecznościowe uczelni mogą stanowić inspirację dla lokalnych mediów. Odbyła się też bardzo praktyczna, doradcza pogadanka nt. wspierania treści obrazem, ale też niezwykle ciekawy wykład *Uczelnie w czasie wojny*, w której mowa była m.in. o tym, jak można wykorzystać wiedzę ekspertów.

Program, poza prelekcjami, obejmował również zwiedzanie najciekawszych miejsc w Kaliszu. Goście Akademii Kaliskiej odwiedzili m.in. ratusz, podziwiając multimedialną ekspozycję ukazującą dzieje miasta od czasów najdawniejszych po współczesność. Można było tam także odkryć nieco tajemnic skrywanych w ratuszowych piwni-

cach oraz spojrzeć na Kalisz z wieży z widokowym tarasem. Zwiedzano katedrę kaliską oraz dawny obiekt Narodowego Banku Polskiego, który wkrótce ma zostać odremontowany i przeznaczony na siedzibę rektoratu uczelni. Atrakcją okazała się także wizyta w siedzibie spółki Colian, gdzie najnowocześniejsze technologie produkcyjne robiły wrażenie nie tylko na męskiej części ekipy. Tego akurat nie można było fotografować, ale wcześniejsze obowiązkowe przyozdobienie się w odzież ochronną zaspokoilo w pełni fotoreporterские skłonności członków grupy.

Konferencję objął honorowym patronatem Prezydent Miasta Kalisza Krystian Kinastowski. Patronował obradom także Minister Edukacji i Nauki. ■

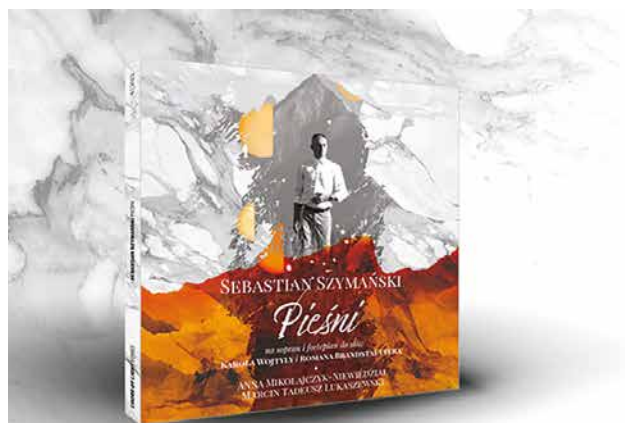
Premiera płyty *Pieśni* Sebastiana Szymańskiego do słów Karola Wojtyły i Romana Brandstaettera

Premierę płyty *Pieśni* dr. Sebastiana Szymańskiego do słów Karola Wojtyły i Romana Brandstaettera w wykonaniu Anny Mikołajczyk-Niewiedział (sopran) i Marcina T. Łukaszewskiego (fortepian) odbyła się 20 października 2022 r. w Filharmonii im. Karola Szymanowskiego w Krakowie w ramach Małopolskich Ekumenicznych Dni Biblijnych 2022.

Sebastian Szymański wykorzystał współczesne techniki kompozytorskie, które przejawiają się zastosowaniem założeń tonalności odnowionej i implikacją postimpresjonistycznych obszarów brzmieniowych. Szczególnie potraktowana została przestrzeń fortepianowa. Jej konstrukcja cechuje się wielowymiarowością w zakresie agogicznym, dynamicznym i barwowym. Stanowi ona sugestywne tło dla warstwy lirycznej. Koncert, podczas którego odbyło się prawykonanie cyklu pieśni, obejmował także wykonanie drugiego cyklu pieśni Sebastiana Szymańskiego pt. *Muzyczna biografia Karola Wojtyły* (utworu powstałego w ramach stypendium MKiDN Kultura w sieci w 2020 r. obejmującego

3 pieśni). To nieprzypadkowe połączenie wynika z relacji św. Jana Pawła II do istoty twórczości Romana Brandstaettera, który w liście kondolencyjnym do abp. Jerzego Stroby, metropolity poznańskiego, zaznaczał:

„Pan wieków i wieczności wezwał do siebie Romana Brandstaettera. Przez całe swoje długie i owocne życie docierał on do Chrystusa. Wyrósł w «Kręgu biblijnym», w którym uczestniczył przez urodzenie i od urodzenia. Krąg ten zaprowadził go do «Jezusa z Nazarethu». Od chwili spotkania «Jezusa z Nazarethu» całe jego życie i twórczość koncentrowały się wokół osoby Boga Wcielonego, oczekiwanego przez naród Mesjasza, wyrażały się pieśnią. (...) Pieśń jest w Biblii wyrazem nadziei. Pisarstwo Romana Brandstaettera było w całości wyrazem biblijnej i Bożej nadziei. (...) Znajomość Tradycji, ojczyzny Chrystusa, a przede wszystkim świadoma przynależność do narodu wybranego pozwalały mu tworzyć w oparciu o realia wcielenia się Boga”. ■

FUNDACJA IM. ŚWIĘTEJ KRÓLOWEJ JADWIGI
DLA UNIwersYTETU PAPIESKIEGO JANA PAWŁA II W KRAKOWIE

ma zaszczyt zaprosić na premierę płyty

SEBASTIANA SZYMAŃSKIEGO

Pieśni

do słów Karola Wojtyły i Romana Brandstaettera

20 PAŹDZIERNIKA 2022 R. GODZ. 19:30

Filharmonia im. Karola Szymanowskiego w Krakowie

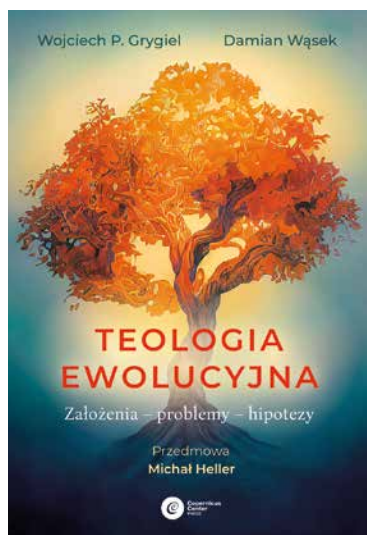
PROJEKT ZREALIZOWANO PRZY WSPARCIU FINANSOWYM WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO.

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

wybudujmy
razem **KAMPUS**
JANA PAWŁA II
JOHN PAUL II
CAMPUS let's build
together

kampus.upjp2.edu.pl

Ks. prof. Wojciech P. Grygiel, ks. prof. Damian Wąsek, *Teologia ewolucyjna. Założenia – problemy – hipotezy*, Kraków 2022

„Nie ma wątpliwości, że Wojciech P. Grygiel i Damian Wąsek charakteryzują się szczególną wrażliwością na współczesne «znaki czasu», do których należą między innymi niebywały rozwój nauk przyrodniczych oraz postęp w dziedzinie technologii. Bardzo dobrze rozumieją potrzebę budowania mostów między chrześcijańską teologią a współczesną kulturą intelektualną, zwłaszcza w kontekście niestety wciąż jeszcze propagowanej fragmentarycznej wizji świata. Autorom *Teologii ewolucyjnej* towarzyszy przy tym głęboka świadomość, że w procesie wzajemnej wymiany wyników badań należy zachować zarówno krytyczną otwartość, jak też stałe dążenie do jedności teologii z naukami przyrodniczymi, z poszanowaniem ich różnorodności i autonomii”.

/ks. dr hab. Antoni Nadbrzeźny/ ■

Adam Weyde. *Regulamin wojskowy z 1698 roku*, opracowali i przygotowali do druku Karol Łopatecki i Paweł Krokosz, tłumaczenie Paweł Krokosz, Białystok 2022

W grudniu 2022 r. staraniem Instytutu Badań nad Dziedzictwem Kulturowym Europy ukazało się pierwsze w historiografii powszechnej tłumaczenie i wydanie drukiem pierwszego rosyjskiego nowożytnego regulaminu wojskowego, zestawionego przez bliskiego współpracownika cara Piotra I – generała Adama Weyde w 1698 r. Dzieło carskiego wodza było niezwykle nowatorskie, albowiem łączyło w sobie najnowsze osiągnięcia ówczesnej wojskowości zachodnioeuropejskiej i rozwiązania funkcjonujące dotychczas w wojsku rosyjskim. Według zamierzeń cara regulamin Adama Weyde miał stanowić podstawowy zbiór norm organizacyjnych obowiązujących żołnierzy właśnie budowanej przez niego całkowicie nowej armii. XVII-wieczne źródło opracowali i przygotowali do druku polscy historycy – dr hab. Karol Łopatecki, prof. UwB z Wydziału Historii i Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu w Białymstoku i dr Paweł Krokosz z Instytutu Historii UPJPII. Natomiast tłumaczenia bardzo skomplikowanego pod względem językowym regulaminu podjął się drugi z nich. Warto zauważyć, iż praca ta stanowi dopełnienie wydanej przez autorów przed rokiem monografii poświęconej życiu i działalności zawodowej autora regulaminu pt. *Adam Weyde a procesy modernizacyjne armii rosyjskiej na przełomie XVII i XVIII wieku*. Tym sposobem wraz z pojawieniem się publikacji *Adam Weyde. Regulamin wojskowy z 1698 roku* czytelnik otrzymał swoisty komplet materiałów pozwalający prześledzić i zapoznać się dokładnie z mechanizmami reform wojskowych i funkcjonowania armii rosyjskiej przełomu XVII i XVIII w. Jest to o tyle istotne, gdyż proces modernizacji sił zbrojnych podjęty przez cara Piotra I doskonale wykorzystali jego następcy, tworząc potężną siłę militarną decydującą o rozwoju i istnieniu Imperium Rosyjskiego.

„Zdaniem Karola Łopateckiego i Pawła Krokosza, chociaż *Regulamin wojskowy* Adama Weyde ostatecznie nie ukazał się drukiem (jego autor w 1700 r. dostał się pod Narwę do szwedzkiej niewoli), jednakże został on zaakceptowany przez Piotra I i prawdopodobnie był wykorzystywany w odręcznych odpisach do szkolenia nowych oddziałów (...). Dlatego należy z zadowoleniem powitać inicjatywę Autorów dotyczącą krytycznego opracowania i publikacji recenzowanego źródła. Stanowiąc ono będzie cenną pomoc dla badaczy zajmujących się dziejami nowożytnej sztuki wojskowej, a zwłaszcza kwestiami dotyczącymi organizacji i wyszkolenia oddziałów”.

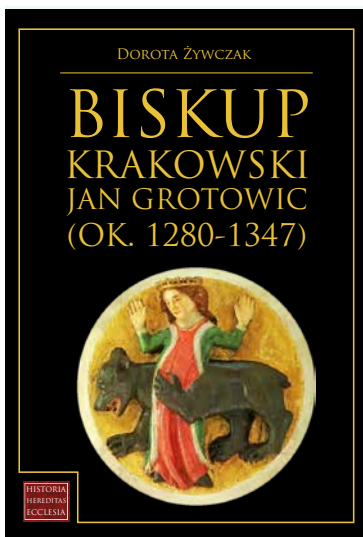
z recenzji dr. hab. Macieja Trąbskiego, prof. UJD
(Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie)

„Przedstawiona publikacja to dobrze skomponowane i solidnie opracowane pod względem merytorycznym dzieło prezentujące *Regulamin wojskowy z 1698 roku* autorstwa Adama Weyde, generała wojsk rosyjskich i bliskiego współpracownika Piotra I (...). Należy stwierdzić, że jest to praca ze wszech miar pionierska. Regulamin został ogłoszony drukiem w 1841 r. Od tej chwili nie pojawiło się wznowienie krytyczne tego źródła w języku rosyjskim. Co więcej, regulamin nigdy nie doczekał się tłumaczenia na języki obce. Z tego też względu podziwiać należy ogromny wysiłek Autorów: dr. hab. Karola Łopateckiego, prof. UwB, i dr. Pawła Krokosza, którzy podjęli się opracowania, przetłumaczenia i wprowadzenia do obiegu naukowego bardzo ważnego źródła dla poznania szeroko rozumianej historii wojskowości w okresie nowożytnym. Ponadto książka może stanowić punkt wyjścia do dalszych badań komparatystycznych z tego zakresu”.

z recenzji dr. hab. Marka Hałaburdy
(Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie)

„Historycy polscy – Karol Łopatecki i Paweł Krokosz po raz pierwszy w nauce historycznej opublikowali *Regulamin wojskowy z 1698 r.* Adama Weyde z uwzględnieniem aparatu naukowego. Wcześniej, w swojej podstawowej formie, wydany był on jedynie w 1841 r. po rosyjsku. Autorzy w swojej pracy wyczerpująco określają okoliczności oraz motywy powstania dzieła opracowanego przez Weyde. Wzorcowo uwzględniają strukturę i wykorzystanie *Regulaminu* w praktyce, ujmując równocześnie inne prace Weyde dotyczące prawa wojskowego. Publikacja zawiera dużą liczbę rysunków i diagramów dotyczących wojskowości XVII w. Wykorzystywana jest obszerna bibliografia w wielu językach. Dla współczesnego rosyjskiego czytelnika przestarzały język *Regulaminu* Weyde, zawierający dużą ilość słowianizmów, do dziś jest trudny do zrozumienia. Teraz Paweł Krokosz zaprezentował polskiemu czytelnikowi znakomite tłumaczenie na język literacki, opatrzone szczegółowymi komentarzami i objaśnieniami”.

z recenzji dr. Władimira Artamonowa
(Instytut Rosyjskiej Historii, Rosyjska Akademia Nauk, Moskwa)

Dorota Żywczak, *Biskup krakowski Jan Grotowic (ok. 1280–1347)*, Kraków 2022

XX tom wydawniczej serii „Historia – Hereditas – Ecclesia”

Bohaterem niniejszego opracowania jest 26. biskup krakowski – Jan Grotowic herbu Rawicz (ok. 1280–1347). Ten żyjący w czasach Władysława Łokietka i Kazimierza Wielkiego dostojnik kościelny nie doczekał się do tej pory monografii stanowiącej pełne opracowanie biograficzne, z możliwie najszerszym naświetleniem problemów badawczych. Hierarcha ten należy do szczególnie wyrazistych, a wręcz kontrowersyjnych przedstawicieli XIV-wiecznego polskiego episkopatu i już sam ten fakt czyni jego postać godną zainteresowania. Niniejsza książka wpisuje się w rozkwitający w ostatnich dekadach gatunek prac historycznych, jakimi są monografie biograficzne polskich biskupów średniowiecznych.

W rozprawie poddano analizie działalność kościelną i polityczną biskupa krakowskiego Jana Grotowica. Pracę oparto na materiale źródłowym w postaci dyplomów wydanych przez samego hierarchę, jak i dokumentów do niego adresowanych bądź związanych z jego osobą, wśród których przeważają bulle papieskie. Celem dysertacji była kompleksowa prezentacja biografii duchownego oraz zebranie, uzupełnienie i zaktualizowanie informacji zawartych w powstałych dotychczas przyczynkach biograficznych poświęconych jego osobie. W rozprawie zastosowano metody indukcyjnej analizy źródeł oraz ich dedukcyjnej syntezy, jak również metodę porównawczą. Wykorzystane materiały obejmują 22 jednostki archiwalne pochodzące z 12 archiwów i bibliotek, 187 źródeł drukowanych oraz 475 opracowań.

„Monografia stanowi bardzo udaną próbę przybliżenia sylwetki Jana Grotowica – postaci nie tylko barwnej, lecz także ważnej dla dziejów zarówno Kościoła, jak i XIV-wiecznej Polski. Książka została oparta na bardzo rozległej kwerendzie archiwalno-bibliotecznej. Spożytkowano w niej zarówno źródła drukowane, jak i rękopiśmienne – i to niejednokrotnie jak dotąd niewykorzystane przez badaczy, co w odniesieniu do wieku XIV stanowi godne odnotowania osiągnięcie. Rozprawa ta wprowadza do obiegu naukowego szereg istotnych spostrzeżeń dotyczących diecezji krakowskiej pod rządami Jana Grotowica i uwag odnośnie do początków inkwizycji na ziemiach polskich czy też nowych ustaleń na temat pośmiertnego kultu biskupa. Całość dopełniają dobrze dobrane materiały ikonograficzne, a także zestawienia informacji

zebrane w tabelę, które w wielu przypadkach znacząco ułatwiają śledzenie narracji. Autorka wykazała się bardzo dobrą znajomością literatury przedmiotu obejmującej wiele różnych dziedzin, od genealogii aż po dzieje historii gospodarczej”

z recenzji dr. hab. Wiktora Szymborskiego, prof. UJ ■

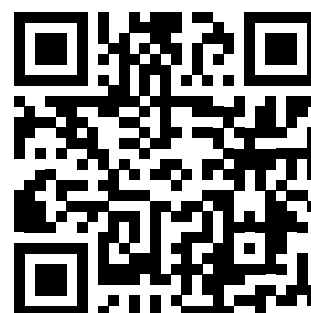
Do kupienia: <https://ksiegarnia.upjp2.edu.pl>

Karol Wojtyła, *Dzieła teologiczne, t. 1. Początek drogi naukowej. Święty Jan od Krzyża*, Kraków 2022

„Pierwszy tom *Dzieł teologicznych* zawiera najwcześniejsze dzieła ks. Wojtyły osnute wokół osoby św. Jana od Krzyża, mającej znaczący wpływ na intelektualny i duchowy rozwój przyszłego papieża. Twórczość poświęcona hiszpańskiemu mistykowi z XVI w. była dotąd wydana tylko po części, nigdy nie doczekała się systematycznego opracowania. Toteż w pierwszym tomie *Dzieł teologicznych* odnajdujemy zarówno znane, jak i nigdy dotąd niepublikowane młodzieńcze dzieła przyszłego papieża Jana Pawła II.

Publikacja zawiera teksty w języku łacińskim i polskim. Zamiarem redaktorów, poza prezentacją dostępnych źródeł, było zbadanie warsztatu naukowego Karola Wojtyły, ustalenie metody jego pracy oraz wskazanie na czynniki, które ukształtowały jego przyszły humanistyczny, chrześcijański personalizm”.

/ks. prof. dr hab. Robert Skrzypczak/ ■

Ks. prof. Wojciech Zyzak, *Dorothy Day. Życie. Działalność. Duchowość*, Warszawa 2022

Jak wspaniale czytać o życiu duchowym i jak ciężko żyć nim.

/Dorothy Day/

Wieloletnie studiowanie pism amerykańskiej dziennikarki, działaczki społecznej, aktywistki nieustraszenie walczącej o prawa człowieka, współzałożycielki (wraz z Peterem Maurinem) i redaktorki gazety „The Catholic Worker” Dorothy Day (8 listopada 1897 – 29 listopada 1980), dziś kandydatki na ołtarze, zrodziło w autorze książki, ks. prof. dr. hab. Wojciechu Zyzaku, fascynację osobą i historią jej życia, co z kolei przyczyniło się do napisania książki *Dorothy Day. Życie. Działalność. Duchowość*. Na podstawie jej listów, dzienników, książek oraz artykułów w różnych czasopismach, bardzo dogłębnie przeanalizowanych i poddanych refleksji przez ks. prof. Wojciecha Zyzaka, możemy dziś cieszyć się pierwszą napisaną przez polskiego autora biografią tej Służebnicy Bożej, która swoją działalnością, porywającą osobowością i duchowością, skomplikowanym i niekornym, a jednak zawsze ewangelicznym życiem zachwyca wielu, w tym papieża Franciszka.

„Książka stanowi rezultat wnikliwych analiz obszernego materiału w języku angielskim, stanowiącego duchowe dziedzictwo Dorothy Day, dziennikarki i działaczki społecznej, zaliczanej do najbardziej wpływowych postaci amerykańskiego katolicyzmu w XX w. Autor monografii skupia się na ewolucji duchowej Służebnicy Bożej, na jej licznych inicjatywach społecznych i na poglądach, zawartych w publikacjach, listach i duchowych dziennikach.(...)”

Książka nie jest tylko wyczerpującą monografią na temat konkretnej postaci, ale ukazuje także historyczne tło jej działalności. Jest więc nie tylko opracowaniem z zakresu historii duchowości, lecz może stanowić źródło inspiracji do refleksji nad stanem katolicyzmu obecnie i w przyszłości. Fakt, że toczy się proces beatyfikacyjny opisywanej postaci, która znana jest polskiemu czytelnikowi z zaledwie jednej publikacji książkowej, podkreśla wagę ocenianego opracowania i stanowi dodatkowy argument za celowością jego opublikowania”.

/ks. prof. dr. hab. Jacek Urban/

„Autor ujmuje zagadnienie całościowo, nie stroniąc również od kontrowersyjnych poglądów i wydarzeń z życia Dorothy Day. Widać, że jego celem nie jest cenzurowanie ani nawet recenzowanie, ale jak najwierniejsze oddanie poglądów działaczki społecznej. Jednocześnie wnikliwa analiza jej duchowości pokazuje bardzo rozległe horyzonty wpływów najważniejszych szkół duchowości katolickiej na życie amerykańskiej dziennikarki. Omawiana książka została oparta na analizie tysięcy stron źródeł w języku angielskim i stanowi pierwsze tak wnikliwe opracowanie dorobku Służebnicy Bożej, nie tylko w obszarze języka polskiego”.

/o. prof. dr. hab. Jerzy Wiesław Gogola/

„«Jest zawsze przed nami próba. Nasza wiara – cenniejsza niż złoto – musi zostać wypróbowana jak w ogniu. Zaprosiłeś do swego domu w sobotę wieczór bezdomnego. Nakryłeś mu do spania własne łóżko, zrobiłeś mu [rano] kawę i kanapki. A kiedy wyszedł, odkryłeś, że razem z nim zniknął Twój portfel... Takie rzeczy dzieją się, by nas zniechęcić – by nas wypróbować. Siejemy ziarna miłości, ale nie żyjemy w czasach żniwa. Mamy kochać aż do punktu głupoty. I rzeczywiście jesteśmy głupi – podobnie jak głupi był Sam Nasz Pan, który umarł za takich jak ów [bezdomny]»”.

Każdy z nas czuje wyzwanie, ale i ewangeliczną siłę w powyższym tekście. Każdy z nas zapewne chciałby poznać jego autora /autorę/. Aby tak się stało, nie wystarczy jednak prosty przypis: Dorothy Day, *The Scandal of the Works of Mercy* (1949). Musimy poznać życie (z jego wszelkimi kontekstami), poglądy i duchowość tej jednej z najbardziej wpływowych postaci amerykańskiego katolicyzmu w XX w. – tym pilniej, im natarczywiej Duch Święty prowadzi Kościół do jej beatyfikacji. Dziękujemy ks. prof. Wojciechowi Zyzakowi za książkę, w której możemy się przejrzeć – każdy z nas osobiście i jako Kościół, który tworzymy w naszych «tu i teraz»”.

/ks. abp dr. hab. Grzegorz Ryś/
foto: Wydawnictwo „Więź” ■